

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОСНИЦЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ КОРЮКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2021 – 2028 РОКИ

(Актуалізація Стратегії розвитку Сосницької об'єднаної територіальної громади на 2019 – 2027 роки, затвердженої сесією Сосницької селищної ради 22 травня 2019 року, рішення №18-790-VII)

Стратегія розроблена в рамках програми
„Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)”
яка фінансується USAID

Жовтень 2021

Цей документ став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Фонду Розвитку Місцевої Демократії і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

This document is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of Foundation in Support of Local Democracy and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегія розроблена в рамках програми

"Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)"

стратегічною командою, що складається із лідерів і представників місцевої громади.

Роботу стратегічної команди координували експерти

Фонду Розвитку Місцевої Демократії (ФРМД)

- Перемислав Фенрих і Оксана Колісник -

на підставі **Партисипативної Моделі Стратегічного Планування ФРМД.**

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Зміст

1. ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ СТРАТЕГІЇ, ПОПЕРЕДНІ КОМЕНТАРІ.....	8
2. АНАЛІЗ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ – НАЙВАЖЛИВІШІ ВИСНОВКИ	10
3. РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	16
4. SWOT- АНАЛІЗ - ВИСНОВКИ.....	25
5. БАЧЕННЯ СОСНИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2028 РІК	36
6. СТРАТЕГІЧНІ ТА ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ	37
7. ІНДИКАТОРИ ВПЛИВУ І РЕЗУЛЬТАТІВ ВТІЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ.....	39
8. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ МІЖ СТРАТЕГІЄЮ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ ТА ІНШИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ	43
9. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ - ІДЕНТИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ І М'ЯКИХ ПРОЕКТІВ	69
10. СИСТЕМА ВПРОВАДЖЕННЯ І МОНИТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ, ПРИНЦИПИ ОНОВЛЕННЯ ДОКУМЕНТУ	73
11. ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ДІЙ НА 2021– 2024 РОКИ (КОРОТКОТЕРМІНОВА ПЕРСПЕКТИВА)	79
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1: СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	79
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2 : РОЗВИТОК РІЗНИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ, ІНФРАСТРУКТУРИ ГОСТИННОСТІ ТА РЕКРЕАЦІЇ.....	91
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3 : ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА ЙОГО БЕЗПЕКИ, РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	101
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4 : РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛІВ, ПАРТНЕРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ, ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ.....	122
12. ДОДАТОК 1. ПРОЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ	147
1. Розвиток та модернізація кооперативного молочарства в Сосницькій ТГ	147
2. Модернізація ринку на вулиці Богдана Хмельницького в Сосницькій ТГ.....	153
3. Модернізація туристичної інфраструктури та розвиток туризму в Сосницькій територіальній громаді.....	158
13. ДОДАТОК 2. РАПОРТ ПРО СТАН ГРОМАДИ.....	165
КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ	165
ПРОЦЕС ОБ'ЄДНАННЯ – ГЕНЕЗА І ПЕРЕБІГ.....	193
ГРОМАДА – ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАЦІЇ І ПОСЛУГ, ЯКІ НАДАЮТЬСЯ	195
ПРОБЛЕМИ І ПОТРЕБИ САМОВРЯДНОЇ ГРОМАДИ	215
МІСЦЕВИЙ ПОТЕНЦІАЛ.	218

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Шановні мешканки та мешканці,

Маю за честь привітати всіх учасників процесу актуалізації стратегічного планування розвитку Сосницької громади з його успішним завершенням.

Сосницька громада була утворена 7 липня 2017 року шляхом об'єднання Сосницької селищної ради та Волинківської, Загребельської, Кириївської, Матвіївської, Пекарівської, Чорнотицької сільських рад Сосницького району.

У кінці 2020 року, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 730-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Чернігівської області», до складу Сосницької громади були включені території Бутівської, Великоустівської, Вільшанської, Змітнівської, Конятинської, Козляницької, Кудрівської, Лавської, Спаської, Хлоп'яницької сільських рад Сосницького району.

Кожен орган місцевого самоврядування, який увійшов до складу об'єднаної територіальної громади, до об'єднання мав власні пріоритети розвитку та власну систему цінностей щодо управління ресурсами. Тому стала очевидною потреба формування стратегії розвитку громади, яка б з'єднала території колишніх сільських рад не тільки у вигляді нового адміністративно-територіального утворення, а сприяла усвідомленню людей жити однією великою родиною. Тобто виникла необхідність розробити документ, який розглядає процес стратегічного управління розвитку територією об'єднаної територіальної громади в єдності всіх населених пунктів.

Нинішній розроблений Стратегічний план розвитку громади виступає основним документом для реалізації соціально-економічного розвитку громади та визначає напрямки розвитку громади, служить базою для розробки проектів та програм.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Основним завданням цього документу є досягнення довгострокових цілей розвитку громади. Також Стратегічний план – це інструмент покращення конкурентоспроможності громади, що допоможе привернути увагу інвесторів та грантодавців.

Стратегія розвитку громади є живим документом, до якого можуть, і повинні, вноситися зміни, що виникають із розвитком суспільства та зміни економічного та політичного клімату в країні.

Впевнений, що розроблений Стратегічний план розвитку виконає своє основне призначення – бути головним управлінсько-планувальним документом Сосницької громади на період до 2028 року. Ця впевненість, серед іншого, обумовлена й тим, що до розроблення Стратегічного плану через утворену Робочу групу були залучені представники адміністративних одиниць, які увійшли до складу Сосницької громади, депутати, приватні підприємці, громадські активісти, фахівці органів місцевого самоврядування.

Всім учасникам робочої групи з розробки проекту Стратегічного плану висловлюю щире подяку за виконану роботу.

З повагою,

*Селищний голова
Андрій ПОРТНИЙ*

Список членів робочої групи

з актуалізації Стратегії розвитку Сосницької територіальної громади Чернігівської області на 2021-2028 рр. :

Голова робочої групи:

1. Портний Андрій Дмитрович – Сосницький селищний голова;

Учасники робочої групи:

2. Батуренко Ігор Вікторович – методист відділу освіти, культури, молоді і спорту;
3. Вакалов Сергій Миколайович - громадський активіст;
4. Ващенко Наталія Сергіївна – директор Сосницької публічної бібліотеки;
5. Гамалій Карина – учениця Сосницької гімназії;
6. Гончаренко Тетяна Станіславівна – староста Східного старостинського округу;
7. Дробязко Роман Вікторович – завідуючий інформаційним сектором;
8. Івасенко Микола Михайлович – фермер с. Чорнотичі;
9. Кальченко Ірина Михайлівна – начальник фінансового відділу;
10. Кликова Людмила Миколаївна – керівник відділу озелення КП «Благоустрій Сосниця»;
11. Клименко Олександр Андрійович – начальник відділу ЖКГ, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури селищної ради.
12. Коропець Сергій Михайлович - заступник директора з НВР Сосницького професійного аграрного ліцею;
13. Кустенко Ігор Сергійович – начальник відділу освіти, культури, молоді та спорту селищної ради;
14. Лопатко Віталій Андрійович – староста Південного старостинського округу;
15. Ляшик Леонід Миколайович – староста Задесенського старостинського округу;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

---

16. Пастушенко Світлана Михайлівна – секретар селищної ради;
17. Петрикей Каріна – учениця Сосницької гімназії;
18. Пилипенко Олексій Іванович – староста Західного старостинського округу;
19. Портний Іван Дмитрович – головний інженер КП «Благоустрій Сосниця»;
20. Потапенко Олена Петрівна - членкиня правління сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу “Волинківська молочарська спілка”;
21. Потапенко Сергій Володимирович – керівник правління сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу “Волинківська молочарська спілка”;
22. Рудя Оксана Олексіївна – депутатка Сосницької селищної ради, викладачка Сосницького обліково-фінансового фахового коледжу;
23. Савчук Олена – учениця Сосницької гімназії;
24. Саприкіна Лілія Василівна – депутатка Сосницької селищної ради;
25. Сіра Тетяна Миколаївна – директорка Центру соціальних служб;
26. Степаненко Тамара Михайлівна – староста Пекарівського старостинського округу;
27. Страдомська Марина Борисівна – головний спеціаліст відділу економічного розвитку;
28. Ткач Андрій Леонідович – начальник відділу економічного розвитку;
29. Чепіга Валентин Вікторович – представник ГО «Сосницькі горизонти»;
30. Яценко Олександр Олексійович – староста Північного старостинського округу.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

---

1. ПРОЦЕС СТВОРЕННЯ СТРАТЕГІЇ, ПОПЕРЕДНІ КОМЕНТАРІ

Робота над стратегією сталого розвитку Сосницької ТГ проводилася з січня по жовтень 2021 року. Роботу над ним координувала польсько-українська група експертів у складі Перемислава Фенриха (Фонд розвитку місцевої демократії, Польща) та Оксани Колісник та Магдалени Братко (Інститут демократії імені Пилипа Орлика, Україна). Допомогала у процесі асистентка Людмила Проценко. Автором стратегії є група зі стратегічного планування у складі 30-ти осіб, яка представляє владу громади та жителів громади з усіх старостинських округів, які виникли після остаточного об'єднання громади у 2020 році. До складу групи входили представники влади, службовці виконкому селищної ради, працівники установ, підпорядкованих громаді, старости, вчителі, підприємці та молодь. В рамках партисипативного стратегічного процесу були проведені такі заходи:

- **Діагностичний аналіз громади, який проводився з січня по березень 2021 року** - експертна група ознайомила з документацією громади, 4-5 лютого здійснила дводенний дослідницький візит до громади (у зв'язку з пандемією COVID-19 польський експерт брав у ньому участь дистанційно), доповнений дводенним візитом 15-16 березня вже у повному складі. Відредагований та доповнений документ цього аналізу тепер представлений як «Звіт про стан Сосницької громади» (Додаток № 1).
- **Перше засідання групи зі стратегічного планування** (15 червня 2021 р.) відбулося в Сосниці – результатом стало формування та згуртування групи, планування стратегічного процесу та започаткування соціологічних досліджень. Вирішено, що наступні засідання відбуватимуться в інших населених пунктах для інтеграції об'єднаної громади та поглиблення партисипативності процесу.
- **Соціологічні дослідження.** У червні та липні 2021 р. проводилося соціологічне опитування на вибірці з 359 респондентів (домогосподарств), випадковим чином вибраних з числа жителів населених пунктів, що входять до громади.
- **Друга зустріч групи зі стратегічного планування** відбулася 13 липня 2021 року у Бутівці (Задеснянський старостинський округ). У Бутівці важливим елементом зустрічі стала дослідницька прогулянка групи експертів по селу – згодом, під час

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

майстерні, було обговорено та зафіксовано низку проблем та потенціалів щойно приєднаної сільської ради. Під час зустрічі зібрано матеріал, який дозволив сформулювати пропозицію бачення, стратегічних та операційних цілей Сосницької ТГ. Узгоджено графік та місця наступних зустрічей.

- **Третє засідання групи зі стратегічного планування** відбулося 17 серпня 2021 року у селі Чорнотичі. У Чорнотичах (як і раніше у Бутівці) відбулася дослідницька прогулянка селом. Під час зустрічі в місцевому будинку культури остаточно узгоджено бачення, стратегічні та операційні цілі, підготовлено матеріал для кількох десятків заходів, необхідних для реалізації стратегії.
- **Четверте засідання групи зі стратегічного планування** відбулося 17 вересня 2021 року у Сосниці. Члени групи поділилися на команди і, користуючись чернеткою, підготовленою експертами, розробили детальний план дій, який тепер стане предметом консультацій
- **Громадські консультації** щодо проєкту документу проводилися протягом усього жовтня і будуть продовжені у листопаді. Проєкт розміщено у мережі Інтернет, керівництво громади заохочує до участі у консультаціях на своєму профілі у Facebook (<https://www.facebook.com/sosnitsarada/>). Доступний текст проєкту стратегії (<https://drive.google.com/file/d/1eX1hnTVMLhHe75YCiQT9t4WnZuxzLcar/view>) та форма, яка дозволяє висловлювати зауваження та пропозиції (https://drive.google.com/file/d/17dEaXu3rIJsr48H10AIKC1mFoPYu6i79/view?fbclid=IwAR0-1seEheasg5y58J-KqFhPm_UDBiVCY_Lp4DtNx6gkGaNu0Wb8OnLtUEE). Перші громадські консультації організовано у Конятині (7 жовтня 2021 р.) за участю мешканців старостинського округу, наступні відбулися у селі Пекарів (21 жовтня), селі Волинка (22 жовтня) та селі Хлоп'яники (23 жовтня). Всього в консультаційних зустрічах взяли участь 65 осіб.
- **П'ята зустріч групи зі стратегічного планування** відбулася 7 жовтня 2021 року. Під час зустрічі обговорено принципи внесення у документ результатів громадських

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

консультацій та проведено майстерню зі стратегічного управління після прийняття документа.

Усі зустрічі проводилися з використанням інтерактивних методів – групова робота, праця з формулярами, «плакати по колу», пленарні дискусії. Місцеві організатори зустрічей подбали про те, щоб усі зацікавлені та бажаючі співпрацювати змогли до них долучитися. Тоді, коли це було неможливо з об'єктивних причин (епідемія) постаралися постаралися провести дистанційні, індивідуальні зустрічі, або обговорення у окремих середовищах. Подбали також про присутність жінок та чоловіків, молодих людей, людей працездатного віку та літніх мешканців.

2. АНАЛІЗ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ – НАЙВАЖЛИВІШІ ВИСНОВКИ

Польсько-українська команда експертів працювала над діагностикою локального розвитку Сосницької громади з січня по жовтень 2021 року. Мотивом створення команди в такому міжнародному складі було бажання поєднати польський досвід місцевого самоврядування з українським знанням реалій сільських громад та українського законодавства. Робота над діагностикою проводилася в три етапи. По-перше, це був аналіз документів, наданих експертам владою Сосницької громади у січні 2021 року і які доповнювалися протягом усієї роботи над стратегією. По-друге, це була серія зустрічей, розмов та інтерв'ю, проведених із січня по жовтень 2021 року. По-третє, соціологічне опитування, проведене в громаді в червні та липні 2021 року на вибірці з 359 домогосподарств, випадково відібраних за допомогою комп'ютерної програми. Цей аналітичний процес доповнювався зустрічами, відвідуваннями населених пунктів та вивченням матеріалів, отриманих під час роботи над стратегічним документом. Результатом усіх цих заходів є три документи: [1] «Діагностика умов місцевого розвитку Сосницької ТГ» – документ представляє ситуацію на березень 2021 року і є, в певному сенсі, зовнішнім поглядом на громаду. [2] «Сосницька ОТГ. Анкета-дослідження умов життя та якості громадських послуг» - результати соціологічного дослідження у формі слайдів. Огляд цього великого (161 слайд) документа наведено нижче в Розділі 3. [3] Звіт про стан громади, який є Додатком 1 до цього документа, який підготовлено на підставі «Діагностики умов місцевого розвитку Сосницької ТГ» у процесі

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

роботи на стратегією у співпраці з керівництвом громади. Таким чином, він вже являє собою погляд зсередини, те, як громада бачить сама себе.

Нижче ми наводимо найважливіші висновки, впорядковані за ключовими капіталами, необхідними для розвитку громади. Детальний звіт про стан громади міститься в Додатку 1.

Природний та географічний потенціал

Природний та географічний капітал – це якість клімату, рельєфу, якість ґрунтів, географічне положення, віддаленість від важливих центрів, різноманітність флори і фауни, екологічна чистота навколишнього середовища.

- Природа – багатство Сосницької громади: земля, ліси та води. Три жваві, чисті, нерегульовані річки: Десна, Убідь і Сейм протікають серед лісів, що становлять майже чверть площі громади. Рибні річки, ліси, багаті на гриби та лісові ягоди, відсутність поблизу великих промислових підприємств - все це становить шанс для розвитку різноманітних форм туризму в громаді.
- Загальна площа сільськогосподарських угідь (рілля, пасовища тощо) становить 52 723,57 га, тобто 66% від усієї території громади. Землю обробляють переважно дрібні та середні господарства, площа жодного з яких не перевищує тисячі гектарів.
- Проблемою є зниження рівня підземних вод і глобальне потепління, які вже впливають на урожайність і можуть стати ще більшою проблемою в майбутньому. Кількість і якість води вже починає бути серйозною перешкодою для розвитку, а якщо не знайти її вирішення, як наслідок, може спричинити депопуляцію.
- На відносно невеликій відстані від громади розташовані міські центри – Чернігів (близько 90 км), Київ (прибл. 230 км) – мешканці цих центрів потенційно можуть користатися туристично-рекреаційною пропозицією, а також стати покупцями місцевих продуктів.

Фізичний та матеріальний капітал

Фізичним і матеріальним капіталом є все, що побудовано: дороги, будівлі, комунальна інфраструктура, водопровідні мережі тощо.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Дорожня мережа (всього 316,2 км) протягом багатьох років служила Сосниці як районному центру і дозволяє без особливих проблем дістатися всіх населених пунктів громади. Виняток становить Пекарів, центр старостинського округу, який розташований за річкою Десною, через яку, на шляху до Сосниці та з неї, не прокладений міст. У гарну погоду поромом може скористатися малогабаритний транспорт, взимку маршрут непрохідний. Необхідно підготувати повну документацію дорожнього господарства, включно з ґрунтовими дорогами. Дорожня мережа із запланованими велосипедними доріжками становить хороший потенціал для розвитку туризму.
- Назріла потреба вирішити проблему питної води. У самій Сосниці більшість мешканців користуються водою з водопроводу, який, однак (особливо свердловини) потребує термінового ремонту. Каналізація майже відсутня, більшість домогосподарств використовують вигрібні ями. У селах ще гірше – лише в окремих є короткі ділянки водогонів. Більшість мешканців користуються водою з викопаних самостійно колодязів, її якість сумнівна, а, у зв'язку з роками засушливої погоди, її стає все менше.
- Не менш терміново потрібно вирішувати питання вивезення та утилізації відходів. Організоване вивезення здійснюється лише в Сосниці та сусідньому Заребеллі. Мешканці Чорнотичів організовують вивіз сміття самостійно.
- Цікавою є спортивно-рекреаційна інфраструктура, щоправда, задля здійснення амбітних планів громади, щодо розвитку туризму потребує значного розширення. У Сосниці функціонує нещодавно відремонтований стадіон з баскетбольним майданчиком та місцем для зимової ковзанки. На річці Убідь є поле для пляжного волейболу, а в Кудрівці, завдяки місцевому меценату, діє спортивний клуб з власним футбольним полем. Можливістю для туризму є нещодавно переданий до комунальної власності громади комплекс будівель колишнього санаторію.

Людський капітал

Людським капіталом є люди з їхньою освітою, знаннями, життєвим досвідом та життєвими установками, навичками, мотивацією.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- У великій за розмірами громаді проживає відносно небагато людей – всього 15 337 осіб, з яких значна частина (6 980) мешкає в самій Сосниці. Другі за величиною – Чорнотичі (750 осіб). Середня щільність населення – 19,3 особи на км², у сільській місцевості – 11,3 особи на км². Проблема полягає не тільки в кількості, але й у демографічних процесах, що відбуваються, а також у демографічній структурі, що впливає з цих процесів. Протягом багатьох років вмирає більше людей, ніж народжується та спостерігаються несприятливі міграційні тенденції (понад 25% заявляють, що у разі появи сприятливих умов охоче змінили б місце проживання). У результаті – спільнота старішає, дедалі більше у ній людей, які потребують догляду та допомоги, і менше таких, які можуть працювати.
- Мешканці громади добре освічені – майже в половині домогосподарств проживають люди із середньою професійною освітою, у майже 35% – з вищою або неповною вищою освітою. Однак це не змінює того факту, що в багатьох сферах відчувається серйозна нестача кадрів, а спосіб навчання та інертність мислення є серйозною перешкодою на шляху до інноваційної діяльності, спрямованої на розвиток. Своїм особливим потенціалом громада вважає сильну професійну команду працівників освіти та культури.
- Більшість мешканців вважають себе бідними. Лише 6,6% вважають, що їхнє фінансове становище досить добре або добре. Більшості (45,7%) вистачає від зарплати до зарплати, а чверть вважають, що живуть у бідності, що можуть лише задовольняти найважливіші потреби. Така ситуація не дивна, оскільки аж у 48,7% домогосподарств найбільший дохід надходить від пенсії за віком або пенсії по інвалідності літніх членів родин.

Соціальний капітал

Соціальний капітал – це людський капітал, доповнений здатністю людей довіряти, спілкуватися, будувати стосунки, створювати зв'язки та співпрацювати.

- Мешканці позитивно відгукуються про владу своєї громади. Вона отримала високу оцінку в соціологічному дослідженні: селищний голова (3,81 - за шкалою від 1 до 6 - це досить висока оцінка, крім того, 10,5% респондентів дають йому найвищу оцінку),

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Рада (3,48), старости (4,73). Оцінюються позитивно також працівники органів місцевого самоврядування. Правда, понад 60% мешканців повідомляють, що не відвідують селищну раду або не пам'ятають чи туди навідувалися, проте понад 45% жителів оцінюють роботу службовців та їхнє ставлення до мешканців позитивно.

- Проблему становить пасивність мешканців. У громаді зареєстровано дуже мало громадських організацій, ще менше фактично діє. Лише у 4,7% господарств знайшлася особа, яка бере участь у діяльності громадської організації, $\frac{3}{4}$ мешканців декларує, що не веде активної участі у житті громади. Скарги на пасивність співгромадян поширені серед людей, активних у громаді, які справедливо вважають це явище серйозним бар'єром для розвитку. Не дивно, що мешканці громади не відчують свого впливу на те, що в ній відбувається.
- Основою соціального капіталу є довіра. Дослідження показують, що в цьому плані ще багато роботи попереду. Лише 10,7% респондентів вважають, що серед мешканців переважає відчуття солідарності та турбота про загальне благо. 31,8% вважають, що переважають недовіра, обережність і приватний інтерес, ще 59,5% воліло вказати на відповідь, що «важко сказати». В цій ситуації зовсім не дивує невелика кількість громадських організацій, кооперативів та об'єднань створених для загального блага.

Культурний та інформаційний капітал

Культурний капітал – це все те, що залишили після себе минулі покоління у матеріальній сфері (архітектурні пам'ятки, парки, спосіб облаштування території, обладнання та одяг), інтелектуальній (книги, фільми, художня творчість) та духовній (віра, звичаї, прив'язаність до місця та місцевої культури). Інформаційний капітал – це фіксований та доступний ресурс знань, а також інформація про те, як отримувати такі знання та як їх використовувати.

- У Сосниці народився і прожив дитинство відомий радянський режисер Олександр Довженко, який зняв про ці терени свій найважливіший фільм «Земля», який вважається шедевром. У Сосниці працює музей, присвячений режисеру та його творчості. Це хороша відправна точка для туризму з елементом високої культури.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Активно діє у Сосниці група «Сосниччина туристична», ефективний організатор екскурсійних та туристичних заходів.
- Практично в усіх населених пунктах з більш ніж кількома мешканцями є сільський клуб і бібліотека. Різноманітні заходи проводять такі заклади і у самій Сосниці, проте, всім їм необхідний сучасний, інноваційний погляд на їхню діяльність та започаткування нових форм культурної анімації, спрямованих на розвиток. Деякі з їх приміщень збудовані у колгоспі часи, нині в катастрофічному стані та не пристосовані до сучасних потреб.
- Переважна більшість жителів (60% респондентів) цікавляться справами громади. Інформацію з цих питань отримують переважно з розмов із сусідами та депутатами. Інтернет сторінкою громади користується 40% жителів. Це непогано, але сучасна інформаційна політика в громаді залишається одним із важливих завдань.

Фінансовий капітал

Фінансовий капітал – це можливі до використання фінансові ресурси. Кількісні показники бюджету громади наведені у додатку 1.

- Головним джерелом доходів громади є податок на доходи фізичних осіб, Керівництво громади докладася зусиль для збереження і нарощування обсягів надходжень від цього податку, намагаючись гнучко і виважено підходити до оптимізації підпорядкованих громаді закладів освіти, натомість створюючи умови для розширення діяльності служби охорони здоров'я, співпрацюючи з приватними інвесторами – власниками вагомих для громади підприємств. Завдання ускладнене у зв'язку із втратою Сосницею статусу районного центру і згортанням адміністративних структур районного значення, а також певним ризиком закриття закладів освіти обласного підпорядкування. З другого боку, громада недоотримує коштів в частині цього податку через неофіційну зайнятість, сезонність роботи в агровиробництві.
- Наступними за вагомістю джерелами доходів бюджету громади, але сумарно майже вдвічі меншими за податок на доходи фізичних осіб, є податок на майно (в тому числі, земельний податок) і єдиний податок. Напевно, що деякі зусилля в частині

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

інвентаризації земельних ресурсів та оновлення грошової оцінки землі могли би дати додаткові надходження і підсилити вагу цих податків для бюджету громади. Як і розвиток самозайнятості, підприємництва, кооперації в сільській місцевості.

- Найбільший обсяг видатків громада спрямовує на освітню галузь. При тому до коштів державної освітньої субвенції додає ще більше половини такої суми власних коштів. Оптимізація мережі закладів освіти запланована і проводиться. Але на це потрібен значний час.
- Видатки громади на охорону здоров'я, крім безпосередньої підтримки доступності послуг населенню, мають характер інвестицій в розвиток з надією майбутніх надходжень до бюджету, пов'язаних із діяльністю закладів галузі.
- Не зважаючи на обмеженість свого бюджету, громада намагається планувати кошти на співфінансування досить вагомих проєктів, які подає на отримання грантів, в тому числі і в програмах міжнародної технічної допомоги, інвестує у власні розвиткові проєкти, зокрема, індустріальний парк.
- Загалом фінансова ситуація громади є досить хистою і надзвичайно вразливою до зовнішніх чинників, зокрема, нестабільності законодавства та ринку енергоресурсів. І цей чинник суттєво обмежує громаду в реалізації планів розвитку.

3. РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження проводилося протягом червня – липня 2021 року за методологією розробленою Фондом розвитку місцевої демократії та з підтримкою її фахівців. Опитування розраховувалось на збір узгоджених думок членів окремих домогосподарств та було реалізоване за допомогою роздаткової анкети (в особливих випадках неспроможності респондента самостійно її заповнити дозволялася допомога інтер'єра). Застосовано випадковий метод формування вибірки – жеребкування на списках унікальних адрес домоволодінь (з урахуванням пропорційної квоти всіх населених пунктів у громаді). Всього до вибірки потрапило 359 адрес (у додатковий список - 203). Максимальна допустима похибка становить +/- 5% при ймовірності 0,95. Наряду з аналізом інших джерел інформації, дослідження дозволило оцінити сприйняття мешканцями стану справ у громаді, їх

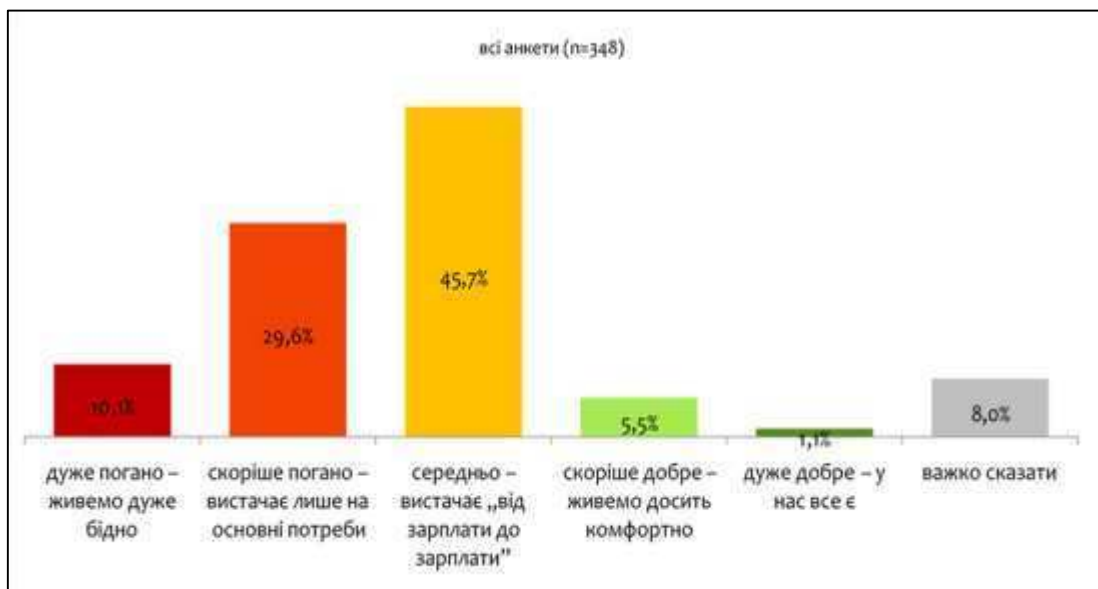

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

задоволеність якістю публічних послуг, визначити основні проблеми та сподівання стосовно розвитку спільноти.

Загальні результати стосовно громади та її мешканців:

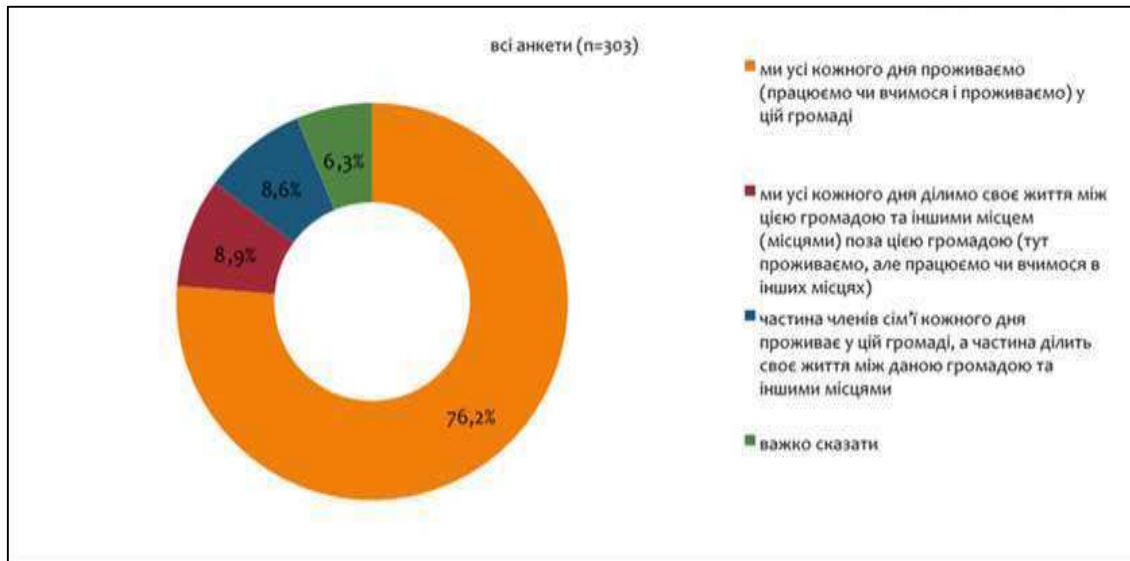
- Серед опитаних найбільше виявилось осіб з середньою спеціальною освітою (45,4%), вищу або неповну вищу освіту має – 33,9%, середню - 27,6%.
- На пенсіонера, як особу, яка має найбільший дохід серед членів домогосподарства вказали у 48,7% родин, на працюючого на повну ставку – у 29,5%. Зайнятість у сільському господарстві становить основне джерело доходу для лише 5,6% родин, а доходи когось з рідних від власного бізнесу – для 1,9%.
- Свій рівень заможності більшість респонденти визнала незадовільним. Майже 40% вважають себе бідними або майже бідними.

- В основному люди є власниками житла, в якому мешкають (82,2% мають власний будинок або його частину, 13,2% володіють квартирами).

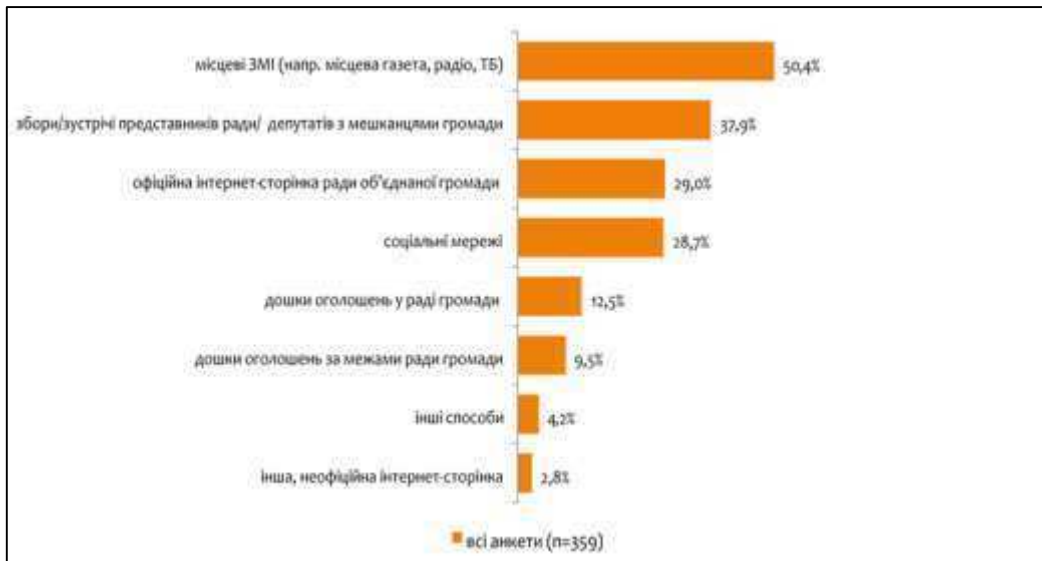
Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- У переважній частині домогосподарств (76,2%) всі їх члени мешкають та працюють (або вчаться) на території громади. Відсотки стосовно інших ситуацій ілюструє малюнок нижче.

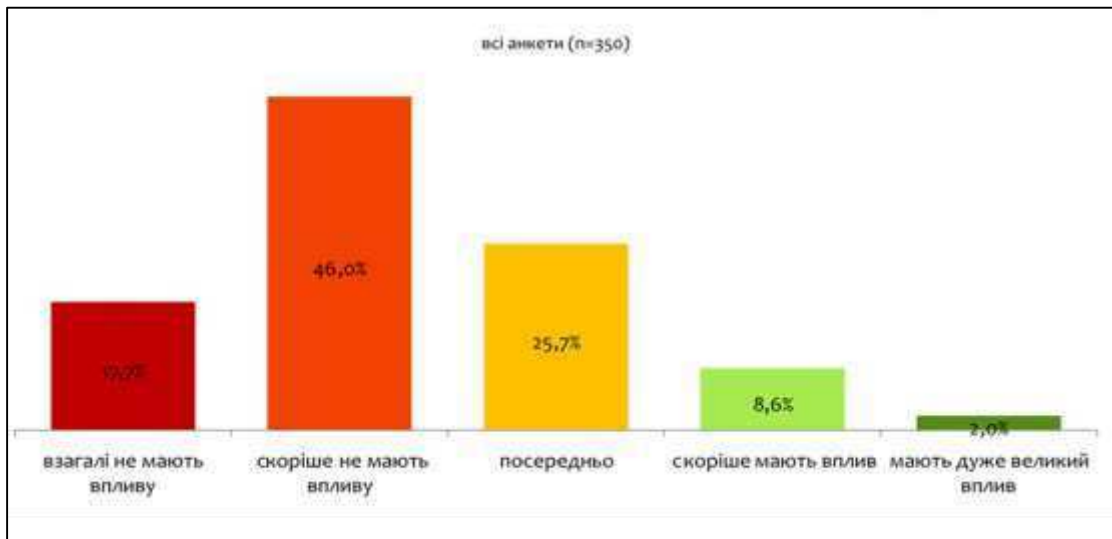
- Основна частина опитаних у цілому задоволення проживанням у даній громаді - найбільша кількість щоправда (45,3%) виразила своє ставлення нейтрально, але скоріш задоволених чи дуже задоволених – 29,9% та 14% - відповідно, натомість незадоволених налічується всього трохи більше 10%.
- При цьому, при можливості майже чверть мешканців переїхали б на інше місце проживання.
- Серед засобів інформування про справи громади та діяльність органів влади більшість мешканців віддають перевагу місцевим ЗМІ (50,4%). Оцінку зручності (дієвості) інших каналів комунікації ілюструє малюнок нижче.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Жителі громади декларують свою зацікавленість справами громади (61,6% позитивних відповідей та 29,5% нейтральних). Не цікавляться лише менше 9%.
- Можна вважати, що ця зацікавленість залишається певною мірою незаспокоєною, адже інформаційно-комунікаційні зусилля органів влади оцінюються у категоріях: «посередньо» (36,8%) та «скоріш інформує» (36,2%).
- Лише 3,3% опитаних вважають Сосницьку громаду заможною, по приблизно 30% - середню за рівнем достатку, скоріш бідною та не змогли визначитися, а майже 11% - вважають громаду дуже бідною.
- Лише у 4,9% домогосподарств всі його члени зазвичай беруть активну участь у житті громади, в 21,6% - принаймні частина сім'ї демонструє таку активність. Переважаюча більшість відповідей свідчить про пасивність жителів (ніхто з членів родини не активний – майже 59% та важко сказати - 17,6%).
- У 4,7% родин принаймні одна особа є активістом громадської організації.
- Майже 64% опитаних не відчувають можливості впливу мешканців на важливі рішення, які приймаються у громаді. Водночас, ті, нечисельні, хто згаданий вплив відчуває значно вище цінують громаду як місце проживання. Повний розподіл відповідей на питання на малюнку нижче.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Анкетування показало низький рівень соціального капіталу: лише 10,7% вважають, що у відносинах між людьми всередині громади переважає почуття солідарності та турбота про загальне благо, натомість 31,8% опитаних вважають, що переважає недовіра, обережність та приватний інтерес. Щоправда, 57,4% опитаних завагалися із відповіддю на дане питання, але це може лише підтверджувати тезу про недовірливе ставлення до оточуючих.
- Мешканці вважають свою громаду у принципі безпечною.
- Робота посадовців та їх ставлення до жителів оцінюються позитивно (посередньо або добре)
- Влада громади отримала добрі оцінки своєї діяльності: селищний голова (3,81 – за шкалою від 1 до 6), селищна рада – 3,48, старости – 4,73.

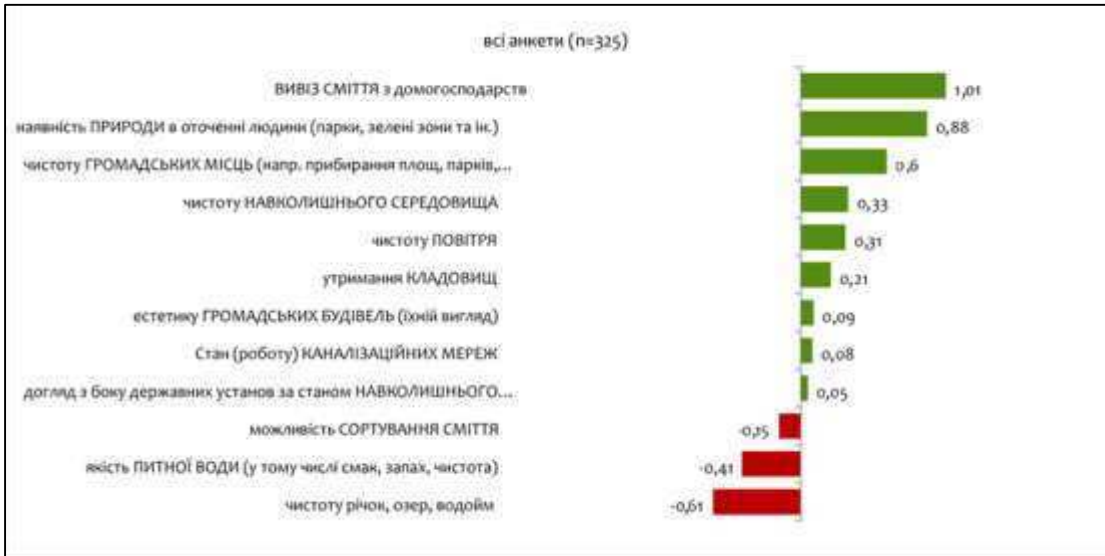
Оцінка окремих сфер життєдіяльності громади та якості послуг:

Комунальні послуги, інфраструктура, екологія.

Найбільш проблемні питання (у середніх оцінках від -2 до +2 отримали мінусове значення) – чистота річок, озер, водойм; якість питної води; можливість сортування сміття.

Децентралізація приносить країні результати та ефективність (DOBRE)

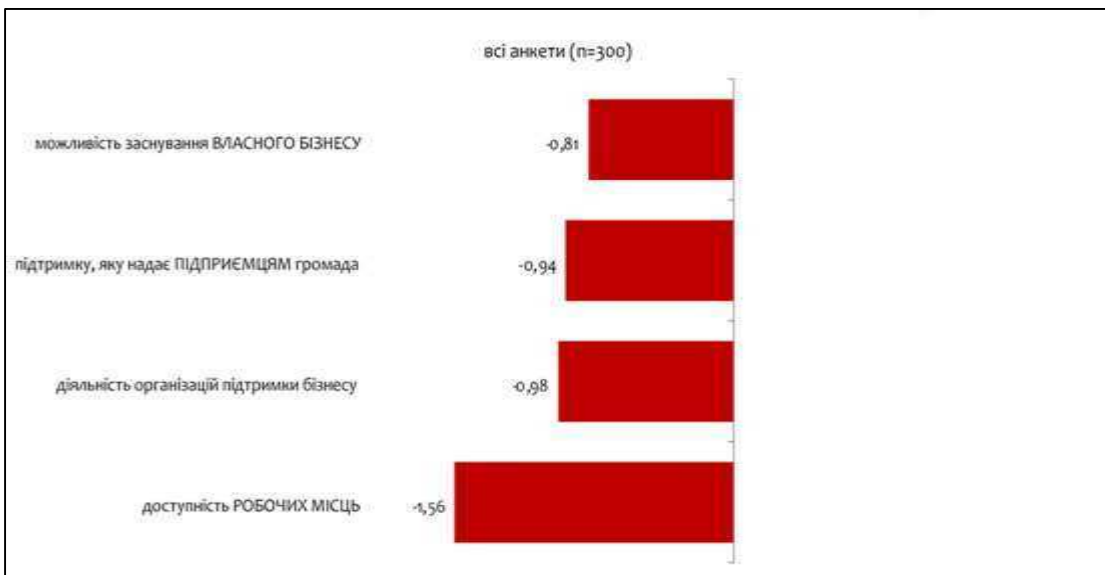
Найкраще оцінюються (у середніх оцінках від -2 до +2 отримали найвище плюсове значення) – вивіз сміття; наявність природи в оточенні людини (парки, зелені зони та ін.); чистота громадських місць.

Економіка

Турбують респондентів всі аспекти економічного розвитку громади. Весь цей блок більшістю оцінюється як проблемний та такий, який вимагає суттєвих та негайних змін.

Найгостріша проблема (у середніх оцінках від -2 до +2) – доступність робочих місць (-1,56)

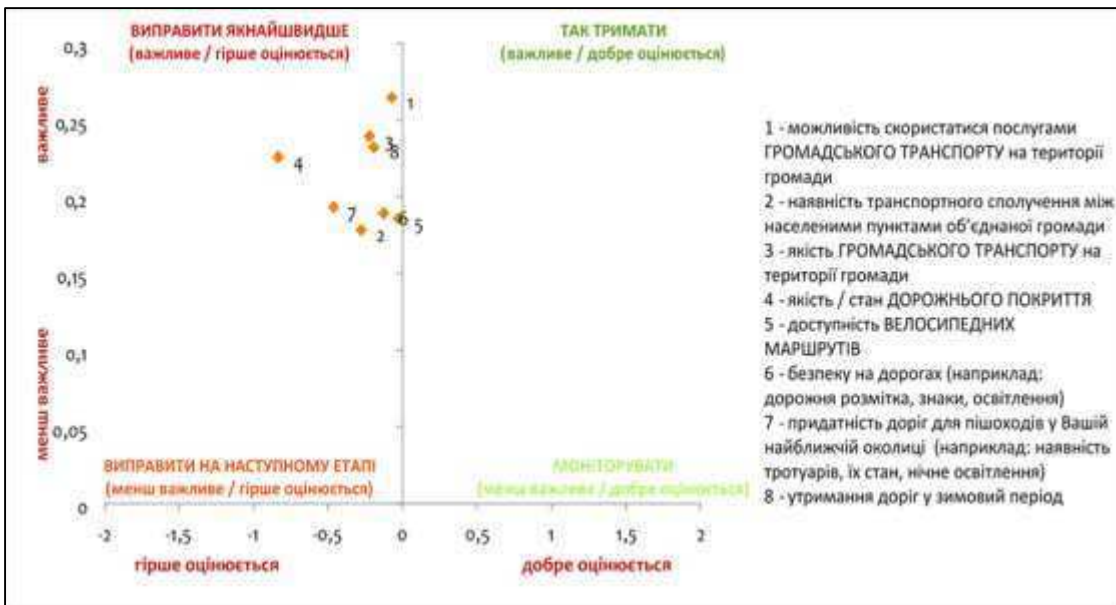
Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Дорожня інфраструктура, транспорт

Всі питання пов'язані з якістю автомобільних доріг, їх утриманням та організацією транспортного сполучення генерують негативні оцінки мешканців.

Найгостріші проблеми (у середніх оцінках від -2 до +2 отримали найнижче мінусове значення) – чистота річок, озер, водойм; якість питної води; можливість сортування сміття.

Варто також звернути увагу на те, що жителі напряду пов'язують рівень задоволення від громади як свого місця проживання зі станом дорожньо-транспортної системи. Малюнок нижче вказує на згадану кореляцію (впливає на загальну оцінку/гірше оцінюється).

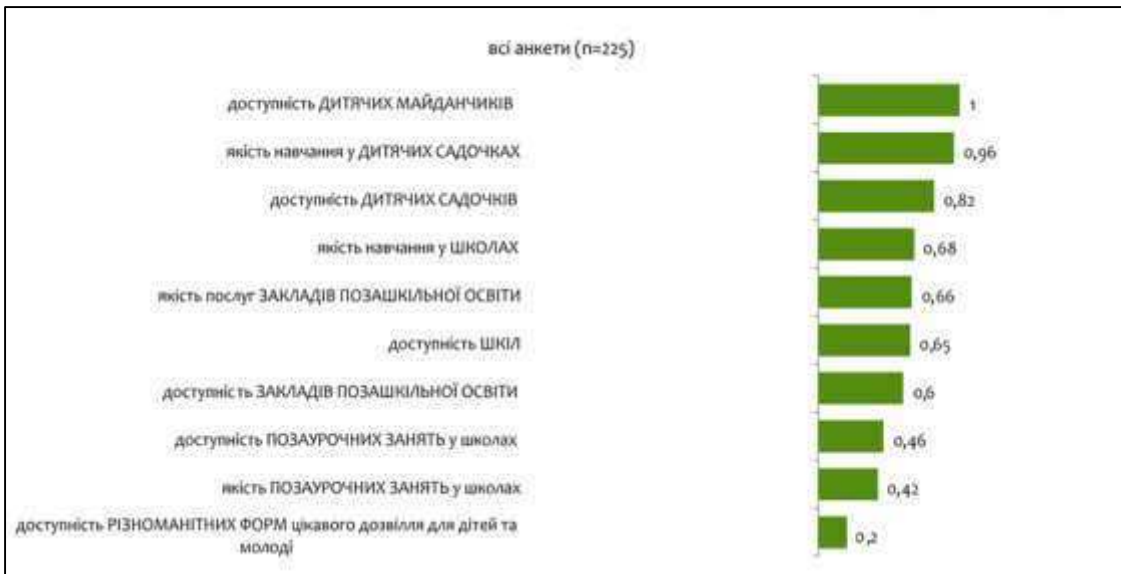

Освіта, дозвілля дітей та молоді

Вся сфера освіти, виховання та організації дозвілля дітей та молоді оцінюється спільнотою позитивно.

Найкраще оцінюються (у середніх оцінках від -2 до +2 отримали найвище плюсове значення) – доступність дитячих майданчиків, якість навчання у дошкільних навчальних закладах та їх доступність.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Соціальний захист, соціальна допомога, охорона здоров'я

Найбільш проблемні питання (у середніх оцінках від -2 до +2 отримали мінусове значення) – доступність фахових лікарів, допомога, що надається громадськими організаціями особам, які перебувають у важких матеріальних умовах, зацікавленість установ громади проблемами осіб похилого віку.

Найкраще оцінюються (у середніх оцінках від -2 до +2 отримали найвище плюсове значення) – діяльність аптеки, діяльність установ соціального захисту та можливість користатися послугами по догляду, фінансованими громадою.

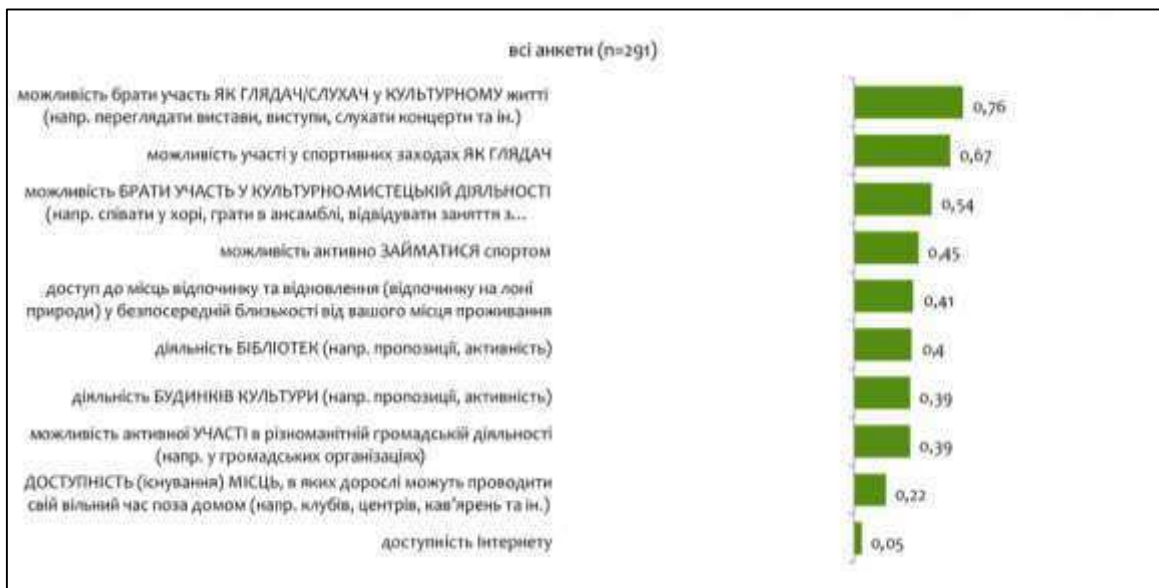

Децентралізація приносить країні результати та ефективність (DOBRE)

Культура, спорт та дозвілля

Респонденти дають позитивну оцінку всім елементам даних сфер функціонування громади, однак дещо проблемними залишаються питання доступності Інтернету та місць відпочинку для дорослих.

Визначення пріоритетних завдань

Дослідження вказало також на найсуттєвіші завдання, які повинні мати, на думку громадян, найбільшу підтримку з боку громади. У рейтингу перші місця посіли: охорона та профілактика здоров'я, дорожня інфраструктура та водопостачання.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

4. SWOT- АНАЛІЗ - ВИСНОВКИ

Виявлення факторів, які обумовлюють подальший розвиток громади – притаманних їй сильних та слабких сторін, зовнішніх можливостей та ризиків здійснювалося спільно з групою активу громади, представниками різних населених пунктів, різних сфер економічного та соціального життя під час діагностики передумов для розвитку громади 18 березня 2021 року. При формуванні зведених таблиць використовувався також SWOT-аналіз, виконаний в 2019 році при розробці попереднього варіанту Стратегії розвитку громади. Фактори згруповані відповідно до найважливіших чинників, що визначають життя громади.

1. Органи місцевого самоврядування

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Успішний досвід у написанні заявок, залученні коштів та реалізації проєктів (міжнародних та внутрішніх); 2. Досвід у стратегічному плануванні; 3. Здатність до укладення договорів та співпраці з різними партнерами (сусідні громади, партнерська гміна у Польщі, земляцтво в Києві); 4. Молодий креативний селищний голова з професійною командою співробітників; 5. Активні старости, зацікавлені у благополуччі на територіях старостинських округів; 6. Створений ЦНАП та система соціального захисту та система соціальної допомоги; 7. Розроблений та ухвалений генеральний план Сосниці; 8. Відкритість влади до змін, готовність генерувати нові ідеї та шукати незвичні рішення; 9. Хороша «вертикальна» комунікація в громаді з використанням сучасних засобів комунікації (веб-сайти, профіль Facebook, канал YouTube); 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неефективна, застаріла мережа закладів, не пристосована до нової правової та демографічної ситуації, особливо в галузі освіти та культури; 2. Незавершена інвентаризація комунальної власності та землі; 3. Недостатній навіть для виконання основних завдань бюджет, не сприяє розвитку; 4. Основне джерело доходів громади (податки на доходи фізичних осіб - зайнятих працівників освіти), це водночас найбільш «бюджетопоглинаюча» сфера діяльності громади (більше половини бюджету); 5. Відсутність фахівців у галузях, важливих для розвитку та вирішення проблем громади; 6. Відсутність генеральних планів для більшості сіл громади та плану просторового розвитку всієї громади; 7. Погана комунікація «знизу вгору» та «горизонтальна» комунікація, неефективна освітня діяльність у громадській сфері;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>10. Зацікавленість влади в активізації мешканців громад.</p>	<p>8. Занадто мало людей з критичним мисленням; 9. Явища корупції та корупційного менталітету.</p>
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність міжнародного досвіду у розвитку самоврядування та ефективної діяльності громад; 2. Відомі та можливі для наслідування приклади ефективної співпраці органів місцевого самоврядування; 3. Наявність можливостей для навчання та підвищення кваліфікації для службовців місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад; 4. Існування українських та міжнародних програм підтримки місцевої демократії та розвитку громад (наприклад, програми DOBRE); 5. Наявність та можлива наявність коштів у бюджеті області для вирішення місцевих проблем; 6. Державні субсидії на розвиток в окремих галузях (напр., розбудова мереж інтернет зв'язку); 7. Удосконалення інструментів, що дозволяють здійснювати дистанційне спілкування та управління за допомогою електронних сервісів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подовження війни з Росією, нерегульована ситуація у східних районах України, близькість до кордону з Росією, непередбачуваність можливого розвитку подій. 2. Пандемія COVID 19; 3. Недосконалість та занадто повільне впровадження реформ місцевого самоврядування, неузгодженість різних реформ, які стосуються місцевих органів влади; 4. Політичний вплив на розподіл державної підтримки місцевих органів влади; 5. Погана системна структура фінансів самоврядування, яка, відбивається негативно, насамперед, на невеликих сільських та з переважанням сільських територій громадах - делегування завдань громадам, без забезпечення належного фінансування; 6. Негативні наслідки збільшення районів - дисбаланс управління; 7. Можливе закриття закладів освіти, підпорядкованих обласній владі; 8. Невідповідність потребам кількості та ефективності освітніх центрів та програм навчання у сфері самоврядування та громадянської просвіти

Сосницька громада має досить кваліфіковану та активну управлінську команду, яка набула значного досвіду у забезпеченні самоврядних повноважень від 2017 року, коли була

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

створена Сосницька ОТГ. Чималий заділ цієї команди – створені комунальні установи, запроваджені інструменти інформування та громадської участі, участь у великих міжнародних проєктах, розробка першої стратегії розвитку у 2019 році, генеральне планування смт. Сосниця тощо – є чималою інвестицією у подальший розвиток громади, яка утворена на останньому етапі формування громад у 2020 році. І ця інвестиція має потенціал високої результативності за умови ще кращого і активнішого, ніж дотепер, використання факторів графі «можливості», особливо в частині підвищення кваліфікації працівників виконавчих органів місцевого самоврядування, зокрема, із ефективного використання власних ресурсів громади, залучення ресурсів ззовні та комунікації з громадськістю. Такі зусилля дадуть шанс на поступове послаблення факторів «слабких сторін», що є запорукою сталості громади в ситуації ризиків.

2. Інфраструктура і використання території

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Досвід залучення коштів на розвиток інфраструктури та реалізації вагомих проєктів; 2. Відремонтовані та охайні парки в Сосниці; 3. Незалежно від якості доріг, села громади добре пов'язані з центром громади та між собою (виняток: зв'язок з Пекарівським старостатом); 4. Організований збір та утилізація відходів у Сосниці та Загребелі; 5. Більшість жителів Сосниці та мешканці 5 сіл користуються централізованим водопостачанням; 6. Функціонують 4 комунальні підприємства (2 у Сосниці, 2 у селах) та інші структури, що надають комунальні послуги мешканцям (водопостачання, благоустрій тощо); 7. Старости, зацікавлені у вирішенні питань життєзабезпечення в населених пунктах своїх округів; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Погіршення якості води. У більшості сіл немає водопостачання, криниці пересихають, а якість води у них не перевіряється; 2. Центр громади – смт. Сосниця не має сучасної містобудівної концепції, існуюча забудова складається в основному із залишків радянського періоду; 3. Низька якість доріг - усі дороги громади потребують капітального оновлення; 4. Вулиці без твердого покриття в населених пунктах не інвентаризуються і не розглядаються як комунальна власність; 5. Відсутність громадського транспорту та регулярного транспортного зв'язку між населеними пунктами; 6. Відсутність мосту через Десну ускладнює, а часом і унеможлиблює сполучення між Сосницею та Пекарівським старостатом;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<ol style="list-style-type: none"> 8. В частині сіл встановлено вуличне освітлення; 9. У Сосниці діє система безкоштовного спільного використання велосипедів (4 станції, 25 велосипедів). 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Відсутність постійного, надійного доступу до Інтернету на всій території громади; 8. Відсутність збору, утилізації та утилізації відходів у більшості населених пунктів громади; 9. Антисанітарний стан сіл (сміття, дикі звалища, відсутність водовідведення і та ізольованих від ґрунтових вод вигрібних ям у домогосподарствах); 10. Застаріла матеріальна база закладів освіти та культури; 11. Недостатнє освітлення сіл; 12. Відсутність притулку для безпритульних тварин; 13. Нестача пляжів та впорядкованих рекреаційних зон біля річок.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність ДФРР. Існування державних програм субсидування соціально-економічного розвитку. 2. Існування програм міжнародної технічної допомоги (програми по типу DOBRE); 3. Наявність в обласному бюджеті коштів для вирішення проблем місцевої інфраструктури; 4. Існування сучасних технологій та системи поводження з відходами. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Війна на Сході відтягає з державного бюджету кошти, які можна було б витратити на інфраструктуру; 2. Актуальне законодавство щодо фінансів місцевого самоврядування не забезпечує формування дохідної частини бюджету громади достатньої для власних інвестицій у розвиток інфраструктури; 3. Енергетична криза спричиняє нестабільне постачання електроенергії; 4. Проблеми на ринку газопостачання ставлять під сумнів можливість використання ряду приміщень комунальних установ та закладів у холодну пору року.

У сфері інфраструктури діяльність громади на найближчий період має зосереджуватися на розвитку факторів «сильних сторін», зокрема тих, які напрацьовані в Сосницькій громаді, що існувала до 2020 року та надання їм характеру притаманних всій території. Зменшення

Децентралізація приносить країні результати та ефективність (DOBRE)

факторів, зазначених як «слабкі сторони», може відбутися також і завдяки підвищенню ефективності діяльності органів місцевого самоврядування із залучення зовнішніх ресурсів, так і з мобілізації внутрішніх, зокрема, підвищення податкових надходжень від використання земель і комунального майна, а також перспективного планування та управління інфраструктурним розвитком (див. п. 1 «Органи місцевого самоврядування»). І визначальним фактором щодо розвитку інфраструктури стане здатність громади нарощувати внутрішні фінансові ресурси попри ті несприятливі обставини, які зазначені у графі «ризики».

3. Економіка

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вдале географічне розташування на перетині важливих шляхів (дорога Н-27), близькість до Чернігова (89 км) та Києва (235 км); 2. Природні ресурси - родючі землі, ліси, луки та водойми; 3. Земля та клімат, сприятливі для розвитку садівництва; 4. Наявні земельні ділянки, на яких можна здійснювати несільськогосподарську діяльність (індустріальний парк, виробництво відновлюваної енергії, дрібна промисловість); 5. Корисні копалини: пісок, глина, торф; 6. Економічно активна місцева спільнота, яка обробляє присадибні ділянки, веде ферми та підприємства, розводить худобу; 7. Наявність туристичних ініціатив, які вже апробовані і мають певний попит. 8. Ефективно працюють великі агропромислові виробництва, але не є домінуючими; 9. Працюють малі та середні підприємства різних спеціалізацій (харчове, текстильне, металообробне виробництво); 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Складна демографічна ситуація - половину населення становлять люди у непрацездатному віці (діти та - переважно - літні люди), жінок на 9% більше, ніж чоловіків, починаючи з 80-х років негативний приріст населення та посилення трудової міграції; 2. Брак висококваліфікованих кадрів; 3. Відсутність робочих місць в результаті ліквідації державних підприємств та скорочення зайнятості на діючих; 4. Сировинний спосіб господарювання, відсутність переробних підприємств; 5. Серед дрібних землевласників домінує архаїчний спосіб ведення господарства - вирощування традиційних культур, застарілі технології, домашнє виробництво продуктів харчування; 6. Відсутність суспільного клімату для відкриття власного бізнесу, мешканці не знають програм, що підтримують започаткування малого бізнесу, недостатня кількість програм підтримки малого бізнесу; 7. Відсутність співпраці, відсутність реальних та ефективних асоціацій дрібних виробників, відсутність збутових кооперативів для

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>10. Існування незадіяних комунальних приміщень.</p>	<p>сільськогосподарської та садівничої продукції;</p> <p>8. Приховане безробіття, особливо в селах – виживання за рахунок сезонних підробітків та врожаїв з присадибних ділянок;</p> <p>9. Незважаючи на чудові природні умови, туристична діяльність не розвинена;</p> <p>10. Неefективне використання місцевих корисних копалин (особливо торфу);</p> <p>11. Відсутність застосування та використання альтернативних джерел енергії;</p> <p>12. Корупція.</p>
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<p>1. Українське законодавство, що підтримує створення індустріальних парків;</p> <p>2. Попит в Україні та Європі на здорові продукти харчування та екологічні та крафтові товари, а також традиційні та народні вироби;</p> <p>3. Передача всієї землі громади (крім лісів) в розпорядження громади;</p> <p>4. Державні програми субсидій для розвитку малого бізнесу;</p> <p>5. Державні програми субсидій на розвиток сільського господарства.</p> <p>6. Програми міжнародної технічної допомоги з підтримки агровиробництва.</p>	<p>1. Близькість кордону з Росією під час триваючої війни демотивує потенційних інвесторів;</p> <p>2. Пандемія COVID 19 та пов'язані з нею обмеження негативно впливають на економіку України;</p> <p>3. Недосконалість законодавства про продаж землі – загроза для невеликих агровиробників;</p> <p>4. Погіршення демографічної ситуації в країні та відсутність державних механізмів протидії цій проблемі;</p> <p>5. Енергетична криза в Україні.</p>

Економічний візерунок громади є складним і має кілька потенціальних напрямків для розвитку, здатних доповнювати один одного – агровиробництво, високотехнологічна промисловість і туризм. Обмеження для ефективного і результативного для всієї громади розвитку кожного з них, зазначені у графі «слабкі сторони», подолання яких можливе лише за умови зацікавлення в цьому всіх економічно активних сил громади. А також за умови їх узгодженої спільно з владою громади діяльності з використання всіх наявних та тих, які будуть

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

відкриватися, можливостей. Громада має створити атмосферу сприяння бізнесу та співпраці (внутрішньо- та міжгалузевої) як вирішальні «сильні сторони», які дозволять мінімізувати дію факторів «ризиків», тривалість яких непередбачувана.

4. Середовище і туризм

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада громади зацікавлена розвитком діяльності у сфері туризму та відпочинку; 2. Привабливі своїми краєвидами, нерегульовані річки (Десна та її притоки Убідь, Сейм), озера та великі масиви лісу; 3. Численні заповідники місцевого значення: ботанічні, лісові та гідрологічні; 4. У громаді та на прилеглих територіях відсутні великі промислові підприємства та споруди, що спричиняють забруднення навколишнього середовища; 5. Хороший рекреаційний потенціал - пляжі, можливості для водного та велосипедного туризму; 6. Сильний людський та культурний потенціал для організації діяльності з розвитку туризму (пропозиція музею О. Довженка та краєзнавчого музею, фестиваль «Капелюш», футбольний клуб «Кудрівка»); 7. Придатна для розробки туристичних проєктів, багата історична спадщина, пов'язана, зокрема, з такими постатями, як О. Довженко, Ю. Виноградський, М. Полторацький, Я. Скидан; 8. Наявні апробовані туристичні ініціативи, які мають певний попит. 9. Недіючий санаторій з джерелом мінеральної води, розташований на 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатній контроль за використанням природних ресурсів; 2. Заорювання берегів річок. 3. Невпорядковане ведення лісового господарства (зокрема й лісовими господарствами, які несуть за них відповідальність), незаконні рубки та крадіжки деревини; 4. Забруднення лісу, стихійні сміттєзвалища; 5. Відсутність місць для ночівлі туристів та іншої туристичної інфраструктури (агротуризм, туристичні маршрути, зони відпочинку, покажчики); 6. Вкрай низька якість місцевих доріг, відсутність громадського транспорту, яким могли б користатися туристи; 7. Занадто мало пляжів та облаштованих рекреаційних зон; 8. Нестача досвіду туристичної діяльності.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>березі річки Убідь може стати важливим туристично-рекреаційним центром;</p> <p>10. Наявні вільні об'єкти нерухомості для використання в туристичній діяльності.</p>	
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зростання екологічної свідомості у світі; 2. Пандемічні причини збільшеного інтересу до туризму та відпочинку в приміщенні; 3. Стимулювання попиту на туризм на основі місцевого природного, історичного та культурного потенціалу; 4. Існування моделей для нових форм та видів туризму: агротуризм, тематичні села та ферми, кулінарний туризм, скандинавська ходьба тощо; 5. Існування в Україні організацій, зацікавлених у розвитку нових просторів для туризму; 6. Розробка національних та регіональних туристичних маршрутів, які можуть включати Сосницьку громаду. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічна шкода, заподіяна за межами громади, яка може вплинути на стан її природних та рекреаційних ресурсів; 2. Близькість кордону з Росією і загроза запровадження обмежень на переміщення людей у зв'язку з воєнною ситуацією. 3. Недостатня протидія державних служб браконьєрству та незаконній експлуатації лісів; 4. Відсутність державного сприяння розвитку туристичної галузі, недосконалість галузевого законодавства, податкові бар'єри тощо.

Розвиток туристичної діяльності розглядається в громаді як один із шансів економічного зростання з потенціалом залучення до нього значної частини економічно активних мешканців та мешканок. Водночас, це і шлях до розв'язання ряду соціальних проблем, зокрема такої, як ефективна зайнятість і підвищення рівня доходів домогосподарств. Найвагомими факторами, які здатні забезпечити успіх в цій сфері є наявність ініціативних людей, які пробують на власний ризик надавати послуги зі змістовного та активного відпочинку, екскурсійного супроводу, а також зацікавленість та певні результативні дії влади громади у напрямку розвитку туристично-рекреаційної галузі як економічно доцільної для громади. Від того, наскільки вдасться громаді інтегрувати дієвість цих та інших факторів «сильних сторін», підсилити їх діяльність у сфері розвитку інфраструктури, залученні додаткових ресурсів, інвестиціями в людський капітал, буде залежати збереженість

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

середовища громади оптимального для розвитку туризму та рекреації і економічна результативність самої діяльності у сфері туристично-рекреаційних послуг.

5. Суспільство, людський капітал

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Великий відсоток людей, активних у сфері економіки, культури, спорту та громадської діяльності, прив'язаних до своєї місцевої самобутності; 2. Здатність деяких середовищ діяти солідарно (спілка фермерів "Роса", діяльність молочних кооперативів); 3. Працюють громадські організації, які мають досвід налагодження співпраці у міжнародних проектах; 4. Запроваджені дієві інструменти громадської участі та підвищення громадської активності – громадський бюджет, петиції. 5. Функціонують групи, які ініціюють діяльність у галузі культури, спорту, туризму та краєзнавства; 6. Активне земляцтво - люди, які народилися та виростили в цій місцевості та досягли успіху у світі, є меценатами місцевої діяльності (Чернігівське земляцтво, меценат спортивного комплексу в Кудрівці); 7. Заклади освіти і культури, а їх працівники - це висококласний людський капітал; 8. Існують професійно-технічні школи, які - після модернізації та адаптації до сучасних потреб - можуть добре підготувати людей до сучасного підприємництва; 9. У навчально-реабілітаційному центрі для дітей з вадами розвитку є сильна команда фахівців у цій галузі; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Негативний демографічний баланс у громаді, перевищення смертності над народженими, міграція, суттєва перевага кількості жінок над кількістю чоловіків, людей старших вікових груп над молоддю, особливо у сільських населених пунктах; 2. Незадовільна якість медичних послуг (нестача персоналу, недостатнє обладнання приміщень); 3. Пасивність більшості мешканців громади; 4. Низький рівень співпраці дрібних сільгоспвиробників; 5. Низький рівень доходів багатьох сімей; 6. Збільшення кількості випадків домашнього насильства; 7. Недостатня пропозиція спортивних занять, нестача місць для занять спортом у селах, погане обладнання та інвентар; 8. Велика нестача дитячих майданчиків біля будинків; 9. Низький рівень громадянської свідомості, культурного розвитку, соціальної довіри; 10. Відсутність зон відпочинку, зокрема, зон і просторів для відпочинку молоді (особливо в селах).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>10. Розвивається позашкільна освіта (клуб "Пізнайко");</p> <p>11. Розвиток спортивної активності (стадіон, команди "Lions" та "Кудрівка", велосипеди, пляжний волейбол, StreetWorkout);</p> <p>12. Працюють художники та майстри з різних жанрів, які експонують свої роботи в місцевих музеях та на фестивалях.</p>	
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підвищення патріотичної та національної свідомості громадян України; 2. Деякі аспекти глобалізації: можливість молодих людей виїхати за кордон, отримати знання, досвід та гроші та повернутися з цими цінностями на малу батьківщину; 3. Реформа освіти в Україні, шанс на профільну освіту та ранню професійну орієнтацію учнів; 4. Діяльність неурядових організацій, спрямована на розвиток громадянського суспільства та зростання громадянських компетенцій; 5. Наявність іноземних програм підтримки для організацій громадянського суспільства, а також для розв'язання соціальних проблем; 6. Наявність благодійних фондів та зростання культури благодійності в Україні. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність реального, ефективного створення механізмів протидії демографічній кризі на державному рівні; 2. Пропозиція краще оплачуваної роботи та кращих умов життя поза громадою, що впливає на зростаючу міграцію, особливо людей з високою кваліфікацією; 3. Ознаки посттравматичного суспільства (закодована пам'ять про минулі та недавні нещастя України); 4. Звільнення з місць ізоляції людей, залежних від наркотиків та психотропних речовин.

Людський та соціальний капітали для громади в сучасних умовах є ключовими. Їх стан і перспективи розвитку обумовлюватимуть перспективи розвитку громади в усіх інших напрямках. Тому для громади буде надзвичайно важливим інвестування у традиційні та

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

актуальні в наш час сфери, пов'язані з людським капіталом – освіту, охорону здоров'я, формування професійних навичок, інформаційні компетенції. А також в створення умов для самореалізації якомога більшому числу людей в громаді з користю для себе, своїх родин та для всієї спільноти громади. Це відкриє можливість для зниження числа економічно та соціально активних людей, які виїжджатимуть за межі громади в пошуках кращого життя, а також до збільшення довіри в громаді та бажання до співпраці, тобто участі у творенні соціального капіталу. Адже ті фактори слабкості соціального капіталу, відзначені у графі «слабкі сторони», як «низький рівень співпраці дрібних сільгоспвиробників» (стосується й інших професійних та соціальних груп) та «низький рівень соціальної довіри», є бар'єрами для розвитку громади в цілому. Фактично, згадані інвестиції на даний час мають запобігти втраті наявного людського капіталу громади в обставинах, описаних у графі «ризики».

5. БАЧЕННЯ СОСНИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2028 РІК

Бачення описує стан громади в майбутньому, як результат послідовних зусиль спільноти громади зі стратегічної розвитку. Актуалізація Стратегії розвитку громади, покликана змінами як самої громади, так і зовнішніх обставин, а також певний досвід в реалізації Стратегії, спонукали робочу групу до перегляду сформульованого в 2019 році Бачення. У оновленому Баченні знайшло відображення значно глибше, ніж за два роки до того, усвідомлення ролі людського та соціального капіталів для розвитку громади та добробуту людей в громаді як головної мети розвитку. При цьому, Бачення наголошує на важливості опори на історичні традиції та унікальну історичну та природну спадщину. Отже, оновлене Бачення Сосницької територіальної громади сформульоване таким чином:

Сосницька громада

**– багатий традицією, культурою та духовністю Довженків край;
затишне, сучасне, безпечне місце, комфортне для мешканців,
привітне для гостей та привабливе для інвесторів,
розвиток якого забезпечує високоефективна, інноваційна та
екологічно виважена економіка;
згуртована спільнота свідомих, активних та соціально
відповідальних громадян, яка кількісно примножується та
особистісно зростає.**

6. СТРАТЕГІЧНІ ТА ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ

Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва

Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій.

Операційна ціль 1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації в сільському господарстві.

Операційна ціль 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток неаграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості.

Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації.

Операційна ціль 2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади.

Операційна ціль 2.2. Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури.

Операційна ціль 2.3. Створення і просування різноманітних туристичних продуктів громади.

Стратегічна ціль 3: Покращення якості життя та його безпеки, розвиток інфраструктури життєзабезпечення, відновлення та захист навколишнього природного середовища.

Операційна ціль 3.1. Забезпечення мешканців та мешканок громади якісною питною водою та захист водних ресурсів.

Операційна ціль 3.2. Розвиток дорожньої мережі та пасажирського автосполучення, в тому числі з сусідніми громадами.

Операційна ціль 3.3. Розвиток системи управління наданням комунальних послуг та енергоефективністю в громаді, створення системи управління відходами в громаді.

Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів громади.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 3.5. Розвиток інфраструктури безпеки, запобігання та протидії надзвичайним ситуаціям в громаді.

Операційна ціль 3.6. Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканок та мешканців.

Стратегічна ціль 4: Розвиток людського та соціального капіталів, партнерських зв'язків, удосконалення системи управління громадою.

Операційна ціль 4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров'я.

Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти по сучасних потреб мешканців та мешканок.

Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх самоідентифікації з громадою через культурні практики.

Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді.

Операційна ціль 4.5. Підтримка спортивних ініціатив, популяризація різних форм фізичної активності, розвиток спортивної інфраструктури.

Операційна ціль 4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості.

Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців.

Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.

7. ІНДИКАТОРИ ВПЛИВУ І РЕЗУЛЬТАТІВ ВТІЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ

Відповідно до методології, стратегія сталого розвитку Сосницької територіальної громади передбачає три рівні основних показників, які дозволяють оцінити, чи правильно обрані основоположні принципи та сформульовані плани стратегії та чи дійсно вони сприяють розвитку громади. В основі маємо **показник продукту**, тісно пов'язаний з кожним завданням (див. колонку 2 «Детального плану реалізації стратегії»). Показник дозволяє судити про те, чи було завдання належним чином виконане (наприклад, встановлені та підключені вуличні ліхтарі, відремонтована дорога відремонтована, команда службовців брала участь у навчаннях, були створені певні організації чи інституції). Показник продукту також дозволяє оцінити якість виконання (наприклад, чи дорога була побудована з відповідних матеріалів, чи всі відповідальні за виконання даного завдання брали участь у навчанні, розроблений планувальний документ містить усі необхідні елементи). Але ці продукти, навіть найвищої якості, самі по собі не є цінністю. Вони мають забезпечити запланований результат - див колонку 3 «детального плану реалізації». Ці результати також слід оцінити і виміряти, відтак маємо **показники результату** (четверта колонка таблиці). Наприклад, покращилася безпека на освітлених вулицях, стало менше аварій на відремонтованих дорогах, навчені службовці виконують свої обов'язки ефективніше та швидше, а створена інституція виконує свої плани. Сума цих результатів дозволяє досягти оперативних цілей, а для їх вимірювання та оцінки існує інша група показників - це **показники впливу**. Показники продукту та результату стосуються кожного завдання (хоча буває, що на один результат впливає виконання кількох різних завдань), натомість, показники впливу мають більш широке значення і стосуються переважно оперативних цілей.

Ця стратегія розрахована на дві перспективи: довгострокову (до 2028 р.) та короткострокову (до 2024 р.). Бачення та стратегічні цілі стосуються довгострокової перспективи, вони описують Сосницьку громаду у 2028 році. Діяльність, описана в «Детальному плані реалізації стратегії» (розділ 11 «Детальний план реалізації стратегії розвитку Сосницької селищної територіальної громади» - короткотермінова перспектива), має бути здійснена в короткостроковій перспективі. Оперативні цілі стосуються обох перспектив - відповідні показники впливу мають допомогти оцінити ступінь реалізації стратегії в окремих

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

сферах. На кінцеві результати реалізації стратегії, безумовно, впливатимуть зовнішні явища та події, які перебувають поза впливом громади і які можуть бути для неї вирішальними. Враховуючи це, припускаємо, що в Сосницькій громаді відбудуться ключові зміни, які описуються такими показниками:

1. Сільське господарство на території Сосницької громади розвивається на принципах сталого розвитку, що вимірюється кількістю впроваджених інноваційних екологічних технологій, різноманітністю сільськогосподарського виробництва (включаючи тваринництво), різноманітністю та кількістю суб'єктів агровиробництва, високою рентабельністю у поєднанні з раціональними витратами на збереження природних багатств для майбутніх поколінь.
2. Зросла економічна активність мешканців громади, що вимірюється кількістю зареєстрованих нових підприємств, як пов'язаних із сільським господарством так і не пов'язаних із ним, створених у 2021-2028 роках, кількістю різноманітних продуктів та послуг, що пропонуються на території громади, відсотком мешканців, які мають власний бізнес або працюють у місцевих фірмах, зменшенням кількості безробітних.
3. Освітня та консультативна підтримка підприємців та їх самоорганізація призводять до збільшення кількості малих підприємств, кооперативів та бізнесових партнерств, започаткування нових видів підприємництва (також не пов'язаних із сільським господарством, наприклад, у сфері туризму) та зростання загальної заможності жителів, зайнятих у власному, або іншому бізнесі, який працює в громаді.
4. Туризм стає важливим елементом економіки громади, мешканці ефективно використовують природний та культурний потенціал території громади для розвитку різних форм туризму. Показник - річна кількість туристів, кількість пропонованих туристичних продуктів та збільшення доходів фірм та господарств, що розвивають туристичну діяльність.
5. Сосницька громада та всі села, які входять до її складу, стають дедалі привабливішим і комфортнішим місцем для проживання, що відбивається у зростаючій кількості приватних та громадських ініціатив щодо благоустрою та естетики населених пунктів, спільній (і, водночас, різноманітній) візуальній пізнаваності та високій якості життя.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

---

6. Поліпшення стану здоров'я спільноти (дані служби охорони здоров'я) є результатом збільшення доступності медичних послуг (вимірюється кількістю лікарів та медсестер на 1000 жителів та станом обладнання у закладах), діяльності у сфері профілактики, проєкологічної діяльності, систематичного моніторингу якості питної води, модернізації та розширення мережі централізованого водопостачання та інших форм забезпечення господарств якісною водою, збирання та утилізації відходів, збільшення спортивної активності, сприяння екологічній чистоті та створенню місць для відпочинку.
7. Збільшення кількості видів економічної та соціальної діяльності, які вимагають якісної комунікації та транспортної інфраструктури, зменшення кількості дорожньо - транспортних пригод, зменшення аварійності транспортних засобів, розвиток громадського транспорту та підвищення безпеки та комфорту користування дорогами - це показники покращення дорожньої інфраструктури, включаючи якість дорожнього покриття, наявність велосипедних доріжок та тротуарів для пішоходів, якісну розмітку на дорогах та їх освітлення.
8. Чистий та впорядкований громадський простір, оновлені громадські об'єкти, ефективна система збору та утилізації відходів, кількість місць для індивідуального та спільного відпочинку, а також кількість та якість культурних та спортивних заходів підвищують якість життя мешканців та зміцнюють зв'язки з громадою, про що свідчать результати соціологічних досліджень та дані про міграційний та туристичний рух.
9. Пакет заходів з енергозбереження вивільняє бюджетні кошти, які дозволяють вирішувати проблеми у важливих екологічних сферах, насамперед у сфері впорядкування громадського простору, захисту водних ресурсів та повітря в громаді.
10. Підвищився рівень почуття безпеки мешканців громади (у тому числі соціальної та пов'язаної з надзвичайними ситуаціями), що вимірюється станом підготовки до незвичайних ситуацій та кількістю та різноманітністю заходів на благо тих, хто потребує допомоги та кому загрожує соціальна ізоляція, а також шляхом соціологічних досліджень.
11. Завдяки заходам спрямованим на розвиток освіти (персонал, обладнання закладів, транспорт учнів) сучасна освіта доступна для всіх мешканців, рівень освіченості мешканців збільшився, що вимірюється середніми результатами учнів, які складають

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

державну підсумкову атестацію, та їх участю у олімпіадах та конкурсах районного, обласного і вище рівнів. Ефективність позашкільної освіти та безперервної освіти дорослих виражається в інноваційності економічної діяльності, що проявляється у різноманітності нових продуктів та послуг, що пропонуються, збільшенням зайнятості і самозайнятості в громаді

12. Зміцнився рівень відчуття місцевої ідентичності, збільшився відсоток мешканців громади (особливо молодих людей), які беруть участь у культурних, спортивних та інтеграційних заходах, збільшилася кількість людей, громадських організацій та спільнот, які ініціюють та спільно створюють культурні, соціальні, спортивні та інші події, що інтегрують спільноту громади (індикатор: кількість ініціатив та заходів, у розрізі населених пунктів, статі та віку ініціаторів та учасників).
13. Ефективно працююча селищна рада та підпорядковані їй організаційні підрозділи (зокрема старостати) позитивно оцінюються мешканцями, які підтверджують своє ставлення у соціологічних дослідженнях та активною позицією у реалізації ініціатив, запропонованих радою, зокрема, у виконанні громадського бюджету та результативною участю у грантових конкурсах, організованих громадою та зовнішніми донорами.
14. Збагатився обсяг та поліпшилася якість співпраці громади (ради та виконкому, фірм, навчальних закладів, громадських організацій) із зовнішніми партнерами (вітчизняними та зарубіжними), що відображається у кількості та ефективності партнерської співпраці у різноманітних сферах.
15. Кількість нових, активних громадських організацій та інших об'єднань громадян (включаючи Молодіжну раду громади), а також якість їхніх ініціатив та реалізованих проєктів свідчать про розвиток громадянського суспільства у громаді, що вимірюється кількістю ініціатив, здійснених спільно в різних сферах суспільного життя.
16. Зростання активності мешканців в Інтернеті, що знаходить відображення у діяльності на інтернет - сайті громади, включаючи вирішення дедалі більшої кількості справ у режимі on line. У соціологічних дослідженнях збільшився відсоток людей, які вважають себе добре поінформованими щодо справ громади, з одночасним акцентом на тому, що вони отримують інформацію переважно зі інтернет-сторінки громади.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

---

8. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ МІЖ СТРАТЕГІЄЮ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ ТА ІНШИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Одним із приводів актуалізації Стратегії розвитку Сосницької об'єднаної територіальної громади, розробленої та схваленої у 2019 році, стала необхідність приведення її у відповідність до стратегічних документів державного та регіонального рівня, які були схвалені у 2020 році. Після проведеної актуалізації стратегія громади – стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки – враховує положення діючих на час її створення стратегічних документів вищого рівня. Зокрема, її стратегічні, операційні цілі та завдання Детального плану реалізації стратегії відповідають таким документам:

1. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, затверджена постановою Кабінету міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>);
2. Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року в редакції рішення двадцять п'ятої сесії обласної ради сьомого скликання 28 жовтня 2020 року №43-25/VII (<https://cg.gov.ua/index.php?id=28101&tp=1>)

Узгодженість з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки.

Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної громади на 2021 – 2028 роки як актуалізація попереднього стратегічного документу громади, створювалася, спираючись на положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, починаючи від елементів політики, покладених у її основи. Насамперед, детально вивчені та визначені особливості території і спільноти громади, ідентифіковані її проблеми та потенціали, що дозволяє ефективно використання інструментів Державної стратегії регіонального розвитку. Стратегія сталого розвитку громади побудована на збалансованому співвідношенні «твердих» і «м'яких» (розвиткових) завдань, що забезпечує можливість гнучкого впливу на розв'язання місцевих проблем із активізацією капіталів всіх форм. Стратегія громади враховує необхідність виконання завдань з управління просторовим розвитком та підвищення інституційної спроможності, як в поточному управлінні, так і в пануванні та управлінні довгостроковим розвитком.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегія сталого розвитку громади враховує висновки, зроблені розробниками Державної стратегії регіонального розвитку щодо ситуації в Чернігівській області як регіоні з найглибшими демографічними проблемами і нижчим за середній індексом людського розвитку, а також виходить з усвідомлення, що Сосницька селищна територіальна громада належить до числа територій, які визначені в державній стратегії як **«сільські території у несприятливих умовах - територіальні громади, що одночасно мають такі характеристики, як щільність сільського населення нижча 15 осіб на кв. кілометр, відстань до найближчих міст з населенням більше 50 тис. осіб понад 30 хвилин на автомобілі (орієнтовно 40 кілометрів автомобільними дорогами з твердим покриттям), чисельність населення скоротилася у період 2008-2018 років більш як на 30 відсотків».**

Бачення розвитку Сосницької територіальної громади концептуально збігається зі стратегічним баченням та відповідає стратегічній меті Державної стратегії регіонального розвитку, які в основу розвитку ставлять людину, забезпечення умов для її розвитку та самореалізації, а також зростання соціального капіталу – згуртованості та здатності до співпраці.

Децентралізація приносить країні результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічні документи узгоджуються на рівні стратегічних, операційних цілей та напрямів діяльності як показано в таблиці нижче:

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
Стратегічна ціль I. “Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах”.	Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її операційні цілі;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	<p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 3: Покращення якості життя та його безпеки, розвиток інфраструктури життєзабезпечення, відновлення та захист навколишнього природного середовища та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 4: Розвиток людського та соціального капіталів, партнерських зв'язків, удосконалення системи управління громадою та всі її операційні цілі.</p>
Оперативна ціль 1 “Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)”	-
Напрямок: “Посилення інтегруючої ролі агломерацій та великих міст”	-
Напрямок: “Посилення використання потенціалу розвитку середніх та малих міст”	-
Оперативна ціль 2 “Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)”	
Напрямок: “Відновлення та розбудова територій, структурна перебудова економік регіонів, що постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України”	-
Напрямок: “Розвиток сільських територій”	Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її операційні цілі;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	<p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Операційна ціль 3.1. Забезпечення мешканців та мешканок громади якісною питною водою;</p> <p>Операційна ціль 4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров'я;</p> <p>Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді о життя та роботи в громаді;</p> <p>Операційна ціль 3.2. Розвиток дорожньої мережі та пасажирського автосполучення, в тому числі і з сусідніми громадами;</p> <p>Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок;</p> <p>Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики.</p>
Напрямок: <i>“Створення умов для подальшого розвитку гірських територій українських Карпат”</i>	-
Напрямок: <i>“Реалізація морського потенціалу для розвитку приморських регіонів та відтворення навколишнього природного середовища Азовського і Чорного морів”</i>	-
Напрямок: <i>“Соціально-економічна трансформація територій, де перебувають у стадії закриття вугледобувні та вуглепереробні підприємства”</i>	-

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
<p>Напрямок: <i>“Протидія кризам на територіях з особливими проблемами розвитку (сільські території у несприятливих умовах, малі монофункціональні міста, прикордонні території у несприятливих умовах)”</i></p>	<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 3: Покращення якості життя та його безпеки, розвиток інфраструктури життєзабезпечення, відновлення та захист навколишнього природного середовища та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 4: Розвиток людського та соціального капіталів, партнерських зв'язків, удосконалення системи управління громадою та всі її операційні цілі.</p>
<p>Напрямок: <i>“Розвиток територій української частини Дунайського регіону та транскордонного співробітництва”</i></p>	<p>-</p>
<p>Напрямок: <i>“Формування мережі природоохоронних територій, збереження та відтворення екосистем, поліпшення стану навколишнього природного середовища”</i></p>	<p>Операційна ціль 3.6. Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканців та мешканок;</p> <p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Операційна ціль 1.2. Розвиток та урізноманітненні агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників їх об'єднань та кооперації в сільському господарстві;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	<p>Операційна ціль 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток неаграрних видів економічної діяльності, зокрема сільській місцевості;</p> <p>Операційна ціль 3.3. Розвиток системи управління наданням комунальних послуг та енергоефективністю в громаді, створення системи управління відходами в громаді.</p>
<p>Оперативна ціль 3 “Створення умов для реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях в український простір”</p>	-
<p>Оперативна ціль 4 “Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів”</p>	
<p>Напрямок: “Цифрова трансформація регіонів”</p>	<p>Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>Операційна ціль 3.5. Розвиток інфраструктури безпеки, запобігання та протидії надзвичайним ситуаціям в громаді;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування</p>
<p>Напрямок: “Розвиток транспортної інфраструктури”</p>	<p>Операційна ціль 3.2. Розвиток дорожньої мережі та пасажирського автосполучення, в тому числі з сусідніми громадами</p>
<p>Напрямок: “Розвиток інженерної інфраструктури”</p>	<p>Операційна ціль 3.3. Розвиток системи управління наданням комунальних послуг та енергоефективністю в громаді, створення системи управління відходами в громаді;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	<p>Операційна ціль 3.1. Забезпечення мешканців та мешканок громади якісною питною водою;</p> <p>Операційна система 3.5. Розвиток інфраструктури безпеки, запобігання та протидії надзвичайним ситуаціям в громаді;</p> <p>Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування</p>
<p>Напрямок: <i>“Розвиток соціальної інфраструктури”</i></p> <p>1. Формування системи надання соціальних послуг відповідно до потреб населення шляхом модернізації існуючих і запровадження нових видів соціальних послуг з урахуванням гендерних особливостей, зокрема забезпечення розвитку якісних і доступних послуг з догляду, у тому числі доглядової інфраструктури.</p>	<p>Операційна ціль 4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p> <p>Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх самоідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів в громаді.</p>
<p>Напрямок: <i>“Розвиток інфраструктури безпеки”</i></p>	<p>Операційна ціль 3.5. Розвиток інфраструктури безпеки, запобігання та протидії надзвичайним ситуаціям в громаді;</p> <p>Операційна ціль 3.6. Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканок та мешканців;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування
Напрямок: <i>“Розвиток інфраструктури надання адміністративних послуг”</i>	Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування
Оперативна ціль 5 <i>“Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України”</i>	
Напрямок: <i>“Інтеграція внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади їх постійного перебування”</i>	-
Напрямок: <i>“Доступ до соціальних та публічних послуг громадян, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, а також прилеглих до них територіях”</i>	-
Напрямок: <i>“Посилення соціальної захищеності ветеранів війни та членів їх сімей у територіальних громадах за місцем їх постійного проживання (перебування)”</i>	Операційна ціль 4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості
Напрямок: <i>“Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України”</i>	<p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p> <p>Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців;</p> <p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктура гостинності та рекреації та всі її операційні цілі</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
Напрямок: <i>“Розвиток внутрішнього туризму”</i>	Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктура гостинності та рекреації та всі її операційні цілі; Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів в громаді
Напрямок: <i>“Створення єдиного мовно-інформаційного простору”</i>	Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканців та мешканок;
Напрямок: <i>“Формування української громадянської ідентичності населення на основі суспільно-державних (національних) цінностей шляхом розвитку загальнодержавної системи національно-патріотичного виховання”</i>	Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканців та мешканок; Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики.
Оперативна ціль 6 <i>“Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад”</i>	
Напрямок: <i>“Створення умов для ефективного використання економічного потенціалу культурної спадщини”</i>	Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктура гостинності та рекреації та всі її операційні цілі; Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики; Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів громади
<i>Напрямок: “Збереження культурної спадщини та захист традиційного характеру середовища”</i>	<p>Операційна ціль 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток неаграрних видів економічної діяльності, зокрема. в сільській місцевості;</p> <p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктура гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців.</p>
Стратегічна ціль II. “Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів”	<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 3: Покращення якості життя та його безпеки, розвиток інфраструктури життєзабезпечення, відновлення та захист навколишнього природного середовища (операційні цілі 3.2., 3.3. та 3.4.)</p> <p>Стратегічна ціль 4: Розвиток людського та соціального капіталів, партнерських зв'язків, удосконалення системи управління громадою та всі її операційні цілі.</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
Оперативна ціль 1 “Розвиток людського капіталу”	
Напрямок: <i>“Підвищення якості і конкурентоспроможності вищої, фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти”</i>	<p>Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок;</p> <p>Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх самоідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців.</p>
Напрямок: <i>“Розвиток загальної середньої освіти”</i>	<p>Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок;</p> <p>Операційна ціль 3.2. Розвиток дорожньої мережі та пасажирського автосполучення, в тому числі з сусідніми громадами.</p>
Напрямок: <i>“Розвиток дошкільної та позашкільної освіти”</i>	Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок.
Напрямок: <i>“Забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами”</i>	<p>Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок;</p> <p>Операційна ціль 4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості.</p>
Напрямок: <i>“Формування доступної та спроможної мережі закладів для надання якісних медичних послуг”</i>	Операційна ціль 4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров’я.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
Напрямок: <i>“Модернізація та розвиток системи екстреної медичної допомоги”</i>	Операційна ціль 4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров’я.
Напрямок: <i>“Формування здорової нації та створення належних умов для розвитку системи закладів фізичної культури і спорту, в тому числі для осіб з інвалідністю”</i>	Операційна ціль 4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров’я; Операційна ціль 4.5. Підтримка спортивних ініціатив, популяризація різних форм фізичної активності, розвиток спортивної інфраструктури; Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів громади
Напрямок: <i>“Формування спроможного та всебічно розвинутого молодого покоління”</i>	Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді; Операційна ціль 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема. в сільській місцевості; Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців; Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок; Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики.
Напрямок: <i>“Створення інклюзивного середовища”</i>	Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів в громаді;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	Операційна ціль 4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості.
Оперативна ціль 2 “Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва”	
Напрямок: <i>“Розвиток підприємництва”</i>	<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її операційні цілі;</p> <p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктура гостинності та рекреації та всі її операційні цілі;</p> <p>Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок;</p> <p>Операційна ціль 4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді.</p>
Напрямок: <i>“Підтримка експорту”</i>	<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її оперативні цілі;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
Напрямок: <i>“Розвиток креативних індустрій”</i>	<p>Операційна ціль 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема. в сільській місцевості;</p> <p>Операційна ціль 4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до потреб мешканців та мешканок;</p> <p>Операційна ціль 2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади;</p> <p>Операційна ціль 2.3. Створення та просування різноманітних туристичних продуктів громади;</p> <p>Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді.</p>
Операційна ціль 3 “Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій”	<p>Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інвестиційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.</p>
Операційна ціль 4 “Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів”	<p>Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>Операційна ціль 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема. в сільській місцевості;</p> <p>Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді.</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p align="center">Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки</p>	<p align="center">Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки</p>
<p>Оперативна ціль 5 “Сталий розвиток промисловості”</p>	<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва та всі її операційні цілі;</p> <p>Операційна ціль 2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування</p>
<p>Стратегічна ціль III. “Розбудова ефективного багаторівневого врядування” включає такі оперативні цілі.</p>	<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва (Операційна ціль 1.1.)</p> <p>Стратегічна ціль 3: Покращення якості життя та його безпеки, розвиток інфраструктури життєзабезпечення, відновлення та захист навколишнього природного середовища (Операційні цілі 3.3. та 3.4.)</p> <p>Стратегічна ціль 4: Розвиток людського та соціального капіталів, партнерських зв’язків, удосконалення системи управління громадою (Операційні цілі 4.4., 4.6., 4.7. та 4.8.)</p>
<p>Оперативна ціль 1 “Формування ефективного місцевого самоврядування та органів державної влади на новій територіальній основі” на засадах нового адміністративно-територіального устрою України</p>	<p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p> <p>Операційна ціль 4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців.</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
<p>Оперативна ціль 2 “Формування горизонтальної та вертикальної координації державних секторальних політик та державної регіональної політики”</p>	<p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p> <p>Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій</p>
<p>Оперативна ціль 3 “Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування”.</p>	<p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p> <p>Операційна ціль 3.3. Розвиток системи управління наданням комунальних послуг та енергоефективністю в громаді, створення системи управління відходами в громаді.</p>
<p>Оперативна ціль 4 “Розбудова потенціалу суб’єктів державної регіональної політики”</p>	
<p>Напрямок: “Забезпечення професійного розвитку посадових осіб місцевих органів виконавчої влади, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад”</p>	<p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.</p>
<p>Напрямок: “Підвищення спроможності агенцій регіонального розвитку та інших інституцій місцевого розвитку”</p>	<p>Операційна ціль 1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій.</p>
<p>Оперативна ціль 5 “Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації”</p>	<p>Операційна ціль 4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості;</p> <p>Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	Операційна ціль 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді; Операційна ціль 3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів в громаді.
Оперативна ціль 6 “Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об’єктивних даних та просторовому плануванні”	Операційна ціль 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування

Узгодженість зі Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року

Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року нині діє в редакції, схваленій рішенням двадцять п’ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 28 жовтня 2020 року № 43-25/VII. Редакція здійснена після прийняття 5 серпня 2020 року нової державної стратегії регіонального розвитку та виниклої необхідності узгодження з нею регіональних стратегічних документів, а також через зміни в адміністративно-територіальному устрої – остаточним формуванням територій громад та нового районного поділу.

Стратегією визначені:

Стратегічне бачення майбутнього Чернігівської області :

Чернігівщина – інвестиційно та туристично привабливий, конкурентоспроможний, екологічно чистий, доброзичливий, соціально стабільний, комфортний для життя, роботи та відпочинку регіон, що в своєму розвитку спирається на тисячолітню княжу та козацьку державницькі традиції й історико-культурну спадщину Чернігово-Сіверщини, з унікальним природно-рекреаційним потенціалом, сприятливими умовами для ведення бізнесу, інноваційною економікою, високим рівнем інформатизації та сучасною сферою послуг

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

та її **Стратегічна мета на період 2021 – 2027 роки:**

Забезпечення високої якості життя, гармонійного розвитку громад та економічного зростання на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу територій області, їх спеціалізації на засадах ефективного управління та збалансованого природокористування.

Пріоритетами розвитку Чернігівської області на вказаний період визначені наступні:

- розвиток економічної, інфраструктурної, соціально-культурної зв'язаності та інтегрованості на регіональному та місцевому рівні;
- прискорення економічного зростання територій з низьким рівнем соціально-економічного розвитку із забезпеченням покращення стану навколишнього природного середовища та невиснажливого використання природних ресурсів;
- підвищення якості та забезпечення доступності для населення послуг, що надаються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, незалежно від місця проживання, зокрема на засадах цифровізації.

Розробниками Стратегії проведений додатковий аналіз специфіки різних територій області і визначені ті, які, відповідно до класифікації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки, потребують державної допомоги, зокрема, сільські території несприятливих умовах – ще у конфігураціях колишніх районів. Колишній Сосницький район, територія якого (за винятком двох колишніх сільських рад) становить Сосницьку селищну територіальну громаду, належить до таких територій. Відзначені також інші фактори, які свідчать про необхідність особливої з боку регіональної влади до Сосниччини. Зокрема, це найменші в області обсяги капітальних інвестицій та податкових надходжень та інші. З другого боку, для Сосницької громади максимальне використання можливостей регіональних розвиткових програм та проектів є запорукою успіху власних розвиткових прагнень.

Узгодженість Стратегії сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки зі Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року показана за допомогою співставлення операційних цілей обох стратегій у наступній таблиці:

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
Стратегічна ціль 1. Розвиток людського потенціалу Оперативні цілі:	Операційні цілі:
1.1. Забезпечення умов для отримання якісної освіти	4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок
1.2. Створення умов для підтримки та формування здорового населення	4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров'я; 4.5. Підтримка спортивних ініціатив, популяризація різних форм фізичної активності, розвиток спортивної інфраструктури
1.3. Розвиток сфери культури і мистецтв та збереження історико-культурної спадщини	4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх самоідентифікації з громадою через культурні практики; 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості; 2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади; 2.3. Створення та просування різноманітних туристичних продуктів.
1.4. Забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності	4.6. Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості; 4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді
1.5. Підвищення якості та конкурентоспроможності людських ресурсів	1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій; 1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року	Стратегія сталого розвитку Сосницької селищної територіальної громади на 2021 – 2028 роки
	<p>сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації сільському господарстві;</p> <p>1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості;</p> <p>2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади;</p> <p>2.2. Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури;</p> <p>2.3. Створення та просування різноманітних туристичних продуктів;</p> <p>4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок</p> <p>4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>4.4. Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя та роботи в громаді;</p> <p>4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців.</p>
<p>Стратегічна ціль 2. Комфортні та безпечні умови для життя Оперативні цілі:</p>	
<p>2.1 Розвиток транспортної інфраструктури</p>	<p>3.2. Розвиток дорожньої мережі та пасажирського автосполучення в тому числі з сусідніми громадами</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>2.2 Ефективне планування територіального розвитку</p>	<p>1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.</p>
<p>2.3. Підвищення якості надання населенню житлово-комунальних послуг. Енергозбереження</p>	<p>3.3. Розвиток системи управління наданням комунальних послуг та енергоефективністю в громаді, створення системи управління відходами в громаді;</p> <p>3.1. Забезпечення мешканців та мешканок громади якісною питною водою;</p> <p>3.4. Благоустрій та естетика середовища населених пунктів громади</p>
<p>2.4 Захист екосистем і збереження довкілля на засадах сталого розвитку</p>	<p>3.6. Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканців та мешканок.</p>

<p>Стратегічна ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки Оперативні цілі:</p>	
<p>3.1. Реалізація регіонального інвестиційного потенціалу, нарощення обсягів інвестиційних надходжень</p>	<p>1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації сільському господарстві;</p> <p>1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості;</p> <p>2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки Оперативні цілі:	
	2.2. Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури; 2.3. Створення та просування різноманітних туристичних продуктів; 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування
3.2. Сталий розвиток агропромислового комплексу	1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій; 1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації сільському господарстві; 3.6. Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканців та мешканок
3.3. Розвиток високотехнологічного промислового виробництва	1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій.
3.4. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва	1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій; 1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації сільському господарстві; 1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки Оперативні цілі:	
	<p>2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади;</p> <p>2.2. Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури;</p> <p>2.3. Створення та просування різноманітних туристичних продуктів;</p> <p>4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування</p>
<p>3.5. Підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів області</p>	<p>1.3. Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток не аграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості;</p> <p>2.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади;</p> <p>2.2. Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури;</p> <p>2.3. Створення та просування різноманітних туристичних продуктів;</p> <p>4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх само ідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>4.5. Підтримка спортивних ініціатив, популяризація різних форм фізичної активності, розвиток спортивної інфраструктури;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p align="center">Стратегічна ціль 3. Підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки</p> <p align="center">Оперативні цілі:</p>	
	<p>4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування</p>
<p align="center">Стратегічна ціль 4. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності</p> <p align="center">Оперативні цілі:</p>	
<p>4.1. Нарощування виробництва якісної сільгоспсировини та розвиток її поглибленої переробки</p>	<p>1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації сільському господарстві.</p>
<p>4.2. Розвиток «зелених» технологій та біоекономіки</p>	<p>1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації сільському господарстві.</p>
<p>4.3. Розвиток інформаційних, інформаційно-комунікаційних технологій та їх впровадження у різних сферах життєдіяльності і виробництва</p>	<p>1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>3.5. Розвиток інфраструктури безпеки, запобігання та протидії надзвичайним ситуаціям в громаді;</p> <p>3.6. Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканців та мешканців;</p> <p>4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров'я;</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p align="center">Стратегічна ціль 4. Прискорений інноваційний розвиток пріоритетних сфер економічної діяльності Оперативні цілі:</p>	
	<p>4.2. Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи світи до сучасних потреб мешканців та мешканок;</p> <p>4.3. Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх самоідентифікації з громадою через культурні практики;</p> <p>4.7. Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців;</p> <p>4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування;</p>
<p>4.4. Сприяння розвитку інноваційно спрямованих та експортоорієнтованих галузей промисловості</p>	<p>1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій</p>
<p align="center">Стратегічна ціль 5. Ефективне багаторівневе врядування та управління територіальним розвитком Оперативні цілі:</p>	
<p>5.1. Посилення можливостей територій з особливими проблемами розвитку</p>	<p>Всі операційні цілі Стратегії</p>
<p>5.2. Цифрова трансформація регіону</p>	<p>1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;</p> <p>4.7. Підвищення згуртованості в громад, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців;</p> <p>4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 5. Ефективне багаторівневе врядування та управління територіальним розвитком Оперативні цілі:	
5.3 Розбудова системи ефективного публічного багаторівневого врядування	4.7. Підвищення згуртованості в громад, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців; 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.
5.4. Підвищення ефективності діяльності інститутів громадянського суспільства	4.7. Підвищення згуртованості в громад, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців; 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.
5.5. Покращення доступу громадськості до інформації	1.1. Створення умов для розвитку підприємництва та залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій; 4.7. Підвищення згуртованості в громад, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців; 4.8. Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.

9. ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ - ІДЕНТИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ І М'ЯКИХ ПРОЕКТІВ

Джерелами фінансування діяльності у рамках Стратегії сталого розвитку Сосницької територіальної громади будуть внутрішні та зовнішні ресурси, доступні для органів самоврядування, установ, підприємств, організацій (в тому числі неурядових), бізнесових структур, окремих мешканців громади.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Серед них головним джерелом має стати власний бюджет громади. Це – досить значний виклик, адже на даний час бюджет громади досить скромний в порівнянні з завданнями і повноваженнями, які вже передані громаді. Політична та законодавча нестабільність в державі на даний час не дозволяє громадам почуватися впевнено щодо джерел наповнення бюджету та його нарощування. Зокрема, нарощування власних доходів, джерелом яких є бізнесова діяльність на території громади.

Передбачається, що нарощування ресурсів власного бюджету відбуватиметься переважно А) зі зростанням доходів мешканців, зокрема, внаслідок поступового підвищення рівня мінімальної заробітної плати, Б) внаслідок подальшого вдосконалення системи управління земельними ресурсами, в тому числі, реалізації завдання 1.1.2.«Інвентаризація земель в громаді», та продовження систематичної роботи з землекористувачами В) Завдяки зусиллям із започаткування нових бізнесів, в тому числі, не аграрних, кооперації дрібних сільськогосподарських виробників, збільшенням реальної, реєстрованої відповідно до законодавства, самозайнятості та зайнятості. Але це нарощування не відбуватиметься швидко. Тому громаді – всім зацікавленим у реалізації Стратегії суб'єктам – доведеться докласти значних зусиль, передбачити ряд заходів, в тому числі і організаційно-кадрового характеру, для систематичного її забезпечення з інших, крім власного бюджету, джерел. До таких джерел належать:

Кошти Державного бюджету України, які передбачаються для розвитку регіонів та територіальних громад:

- Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР), який є частиною державного бюджету України, формування та використання якої визначені статтею 24 Бюджетного Кодексу України (<http://dfrr.minregion.gov.ua/>). Головним принципом є відповідність проектів, які претендують на дофінансування Фондом, Державній та регіональним стратегіям розвитку.
- Державні субвенції на соціально-економічний розвиток, якими об'єднані територіальні громади можуть користуватися нарівні з іншими адміністративно-територіальними одиницями відповідно до Постанови КМУ від 06.02.2012 року (зі щорічними змінами).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Інші трансферти (дотації, субвенції), перелік яких визначений ст. 97 Бюджетного кодексу України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n1531>), а також відповідними нормативними документами, які визначають порядок та умови використання таких трансфертів.
- Кошти інших державних цільових програм (список діючих у 2021 році наведений тут: <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fid.rada.gov.ua%2FbillInfo%2FBills%2FpubFile%2F265646&clen=319976>, щороку він оновлюється після прийняття Державного бюджету).
- Державні програми, які діють у 2021 році, для підтримки фермерів та агровиробників, підтримки кооперації в агропромисловому секторі, а також для великих агровиробників, представлені на сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України <https://dotacii2019.minagro.gov.ua/ua> і вони також можуть стати джерелом ресурсів як для окремих економічно активних мешканців громади та їхніх об'єднань, так і для підвищення ефективності агровиробництва в громаді і додаткових надходжень до місцевого бюджету, як наслідок.
- Все більше державних (а також регіональних) програм передбачають механізми делегування повноважень виконання запланованих заходів та відповідних ресурсів різним суб'єктам. Як правило, це відбувається у вигляді конкурсів проектів (наприклад, <https://cg.gov.ua/index.php?id=26797&tp=1>), що передбачає наявність певних навичок у пошукачів ресурсів, а у координаторів реалізації виконання Стратегії громади навичок залучення та співпраці з активними у різних сферах людьми в громаді, які можуть стати помічниками у отриманні додаткових ресурсів. Одним з прикладів державного ресурсу, який звертається, в тому числі і до окремих отримувачів коштів є «Український культурний фонд» (<https://ucf.in.ua/>).

Кошти регіональних цільових програм та проектів, спрямовані на розвиток різних сфер і галузей, і якими можуть скористатися різні суб'єкти в громадах (власне, органи місцевого самоврядування, комунальні заклади та підприємства, неурядові організації, підприємницькі структури та фермери, окремі особи).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Чернігівська область має власні цільові програми в різних сферах суспільно-економічної та культурної діяльності – повний список тут (<https://cg.gov.ua/index.php?id=15239&tp=1>).

Щороку в програми можуть вноситися зміни, які залежать від наполегливості зацікавлених у вирішенні тих чи інших проблем в сфері дії конкретних програм. Як і у випадку регіональних стратегій, активна участь у розробці нових програм навзамін тих, термін дії яких добігає кінця, може забезпечити додаткові фінансові ресурси для досягнення оперативних та стратегічних цілей громади.

Міжнародна технічна допомога, благодійницькі та спонсорські кошти

- Найбільші програми іноземних донорських організацій, які працюють в Україні в інтересах, зокрема, об'єднаних громад, представлені «Картою донорів» (<https://donors.decentralization.gov.ua/projects>), щомісячний грантовий дайджест представляє також і департамент економічного розвитку Чернігівської ОДА (<https://economy.cg.gov.ua/index.php?id=15752&tp=1&pg=>).
- Вагомий потенціальний ресурс для розвитку громад, а також для розв'язання окремих проблем це – гранти для неурядових організацій. Неурядові організації, які співпрацюють з владою громади у реалізації Стратегії сталого розвитку, можуть здійснювати моніторинг грантових конкурсів і подавати проектні заявки, основою яких є завдання Детального плану реалізації стратегії. Інформація про грантові конкурси міститься на сайтах Посольств іноземних держав в Україні (наприклад, Посольство США в Україні <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/>, Посольство Чехії в Україні (https://www.mzv.cz/kyiv/uk/x2010_05_17/x2010_08_20_1/x2019_09_24/transition_promotion_program_in_ukraine.html) та ін.. Поточна інформація про грантові конкурси та інші пропозиції для неурядового сектору міститься на порталі Ресурсного центру «Гурт» (<https://gurt.org.ua/news/grants/>) та на порталі громадянського суспільства «Громадський простір» (<https://prostir.ua/>).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Для підсилення шансів на успіх місцевих організацій у грантових конкурсах громада має передбачити можливість допомоги у забезпеченні заявок «власним внеском» у матеріальній і навіть у фінансовій формі.

- Детальним планом реалізації Стратегії передбачено досить багато завдань, для реалізації яких буде потреба залучити благодійну чи спонсорську допомогу, а також ресурси інвесторів з громади та з-за її меж, які розраховують на отримання власної вигоди в громаді. Очевидно, що для ефективності цього способу залучення ресурсів мають бути створені прозорі правила для спонсорських угод, благодійницьких внесків та інвестування.

Для забезпечення успіху у залученні ресурсів для розвитку в громаді має бути запроваджена культура фандрейзингу – ситуація, коли всі активні суб'єкти громади володіють навичками пошуку ресурсів, написання проектних заявок, реалізації проектів і, що найважливіше, побудові ефективної співпраці між собою та суб'єктами з поза громади в інтересах розвитку Сосницької громади.

10. СИСТЕМА ВПРОВАДЖЕННЯ І МОНІТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ, ПРИНЦИПИ ОНОВЛЕННЯ ДОКУМЕНТУ

Стратегія сталого розвитку Сосницької громади – документ, розроблений партисипативно, тобто, за участю громадськості. Цей же принцип покладений і в основу її реалізації. А отже, реалізує його не лише влада громади, але і установи, організації, окремі мешканки та мешканці та їхні групи з усіх населених пунктів. Необхідною умовою успішного виконання стратегії є залучення всіх суб'єктів важливих і відповідальних за досягнення конкретних цілей та здійснення заходів, перелічених у «Детальному плані реалізації стратегії». Поточний моніторинг повинен оцінити рівень такої залученості різних місцевих суб'єктів.

Для реалізації стратегії створюється система управління її впровадженням, яка охоплює поточне управління, моніторинг, контроль, оцінку результатів та актуалізацію документу. Відповідальність за впровадження стратегії бере на себе влада громади, але партисипативний характер стратегії передбачає участь в управлінні та актуалізації документу також і

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

вищезазначених місцевих партнерів та місцевої спільноти. Основою для співпраці у цьому плані є повна прозорість діяльності не лише з точки зору її змісту і методик, а і з точки зору організації та фінансового і ресурсного забезпечення.

Управління стратегією

Координатором впровадження стратегії є начальник відділу економічного розвитку з такою сферою відповідальності:

- Розробка та після затвердження перевірка стану реалізації деталізованих відносно термінів виконання та відповідальних виконавців планів реалізації стратегії – плани будуть готові найпізніше до кінця грудня 2021 р.;
- Поточне управління впровадженням стратегії спільно з **групою управління стратегією** (див. нижче), зокрема, координація всіх планувальних документів у громаді;
- Поширення інформації про стратегію та її реалізацію серед мешканців за зовнішніх партнерів;
- Аналіз потреб та координація процесу підвищення кваліфікації персоналу, який реалізує конкретні заходи стратегії;
- Постійне співробітництво з зовнішніми партнерами (з-поза селищної ради та з-поза громади), які беруть участь у здійсненні конкретних завдань та заходів стратегії;
- У співпраці з фінансовим відділом постійний моніторинг потенційних джерел фінансування заходів стратегії;
- Координація процесу моніторингу та оцінки, включаючи організацію систематичних, організованих щопівроку (березень та листопад), зустрічей **групи з моніторингу**;
- Накопичення детальних даних стосовно виконання стратегії та систематичне інформування про хід реалізації стратегії голови громади.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Підготовка та координація процесу оновлення стратегії, особливо після внесення змін до державного законодавства, яке стосується самоврядування, та після прийняття державних, обласних та інших стратегій з якими стратегія громади має узгоджуватися.

Інформування про стратегію

Для розповсюдження інформації стосовно стратегії та процесу її впровадження будуть виконані такі завдання:

- Інформація про ухвалення стратегії та початок її реалізації буде розміщена на Інтернет - сторінці громади, на дошках оголошень в усіх старостатах, у закладах освіти та інших комунальних закладах;
- Вкладка (розділ) стратегії на інтернет-сторінці громади міститиме повний текст (після актуалізацій – оновлений зведений текст), скорочену версію та систематично розміщувану інформацію про виконання чергових завдань;
- Скорочений та спрощений варіант стратегії буде розроблений та оприлюднений у друкованій та електронній версіях;
- Окрема інформація, адаптована до потреб отримувачів, буде спрямована до особливо важливих цільових груп: службовців, підприємців, потенційних інвесторів та набувачів нерухомості, громадських організацій, органів влади області, району та сусідніх громад, районних та обласних ЗМІ, молодих мешканців та мешканок громади, людей старшого віку тощо

Група з питань стратегії

Для ефективною та компетентною реалізації стратегії у апараті селищної ради буде створена група управління стратегією, яку очолить координатор з питань стратегії, яка складатиметься з представників всіх відділів, відповідальних за виконання окремих операційних цілей та завдань і старости усіх старостинських округів. Систематично та залежно від потреб члени групи підвищуватимуть свою кваліфікацію щодо реалізації завдань стратегії шляхом участі у навчаннях (зокрема, у рамках завдання 4.8.1).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Моніторинг, контроль та оцінювання

Партисипативний характер управління стратегією означає дотримання на практиці таких засад:

- Співучасть (інформування, консультування, спільне ухвалення рішень та спільна реалізація);
- Активізація (залучення зацікавлених осіб впевненістю у спільно поставлених завданнях та досягнутих результатах);
- Партнерство (прозорість, відкритість, емпатія, зацікавленість у розвитку та отриманні вигоди партнером);
- Інтеграція (єдина, згуртована громада та багаті своєю самобутністю села та середовища).

Моніторинг, стратегічний контроль та оцінку здійснюватиме **група моніторингу**, призначена за рішенням голови Сосницької територіальної громади. Це команда, яка представляє Сосницю та всі старостати, а також менші населені пункти, і складається приблизно з 20-ти осіб, включає представників селищної ради, апарату виконкому, службовців, фермерів та підприємців, освітян, активістів громадських організацій тощо. Команда підбирається так, щоб реалізацію стратегії оцінювали як молоді люди, так і люди старших вікових груп, жінки та чоловіки, здорові та люди з інвалідністю.

Моніторинг полягає у систематичному збиранні інформації про ступінь виконання запланованих завдань та досягнення цілей у ситуації, що динамічно змінюється. Збір даних та систематичний їх аналіз дозволяють оцінити, чи:

- виконання заходів відповідає графіку (аналіз колонки «Термін реалізації» у Детальному плані дій),
- якісні та кількісні характеристики продуктів відповідають запланованим (аналіз колонок 2 та 4 у «Детальному плані реалізації стратегії»),

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- виконання продукту приносить очікувані результати, а затрати не перевищують оптимальних (порівняння результатів окремих завдань з показниками впливу - див. главу 7 стратегії);
- зовнішні обставини не змінилися настільки, що вимагають внесення змін до завдань стратегії.

Підставою для моніторингу та оцінки є таблиця «Детальний план реалізації стратегії» та розміщені у ній показники виконання завдань. Група збирається два рази на рік (березень та листопад). Основою для листопадового засідання є річний звіт з виконання стратегії, підготовлений координатором з реалізації стратегії на базі звітів структур і суб'єктів, відповідальних за реалізацію завдань. Звіти готуватимуться із використанням обраної і стандартизованої форми звітування. Аналіз ґрунтуватиметься також на спостереженнях, які члени групи здійснюватимуть у власних соціальних та професійних середовищах.

Процедура актуалізації стратегії

Стратегія повинна адаптуватися до змін соціальної, економічної та правової ситуації. Для забезпечення її узгодженості та ефективності в мінливій ситуації кожні три роки проводитиметься обов'язкова процедура оновлення. Обов'язкова процедура також буде впроваджена у разі прийняття нових стратегій на районному, обласному та державному рівнях. Процедура буде ініційована головою громади та проводитиметься групою з моніторингу. Розпорядження щодо актуалізації селищним головою буде видано не пізніше, ніж за три місяця перед запланованим ухваленням актуалізації. Оновлення буде проведене, принаймні, на чотирьох засіданнях групи, до якої координатор запросить експертів у сферах, які потребуватимуть змін. Під час зустрічей група з моніторингу розробить детальний план дій на наступний період та представить його на ухвалення селищній раді. Члени моніторингової групи паралельно з зустрічами групи проводитимуть інтерактивні консультації щодо змін у своїх місцевостях та середовищах. Незалежно від обов'язкових оновлень, на вимогу органів влади громади та / або моніторингової групи може бути застосована процедура термінової актуалізації. Засади термінової актуалізації такі ж самі, як і обов'язкової.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

У 2028 році група з моніторингу підготує підсумковий звіт з реалізації стратегії та започаткує процес розробки стратегії на наступні роки.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

11. ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ДІЙ НА 2021–2024 РОКИ (КОРОТКОТЕРМІНОВА ПЕРСПЕКТИВА)

Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва

Операційна ціль 1.1.: Створення умов для розвитку підприємництва, залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.1.1. Інвестиційний паспорт громади	<p>Розроблений інвестиційний паспорт громади, який містить інформацію про потреби громади в інвестиціях, стратегічне бачення та стратегічні цілі, ресурси громади, картографічний матеріал, інформацію про заходи і процедури підтримки інвесторів, запроваджені в громаді, контактну інформацію відповідальних за залучення інвестицій в громаді, дату останньої актуалізації.</p> <p>Визначений графік і процедура актуалізації паспорту.</p> <p>Паспорт оприлюднений в окремій вкладці офіційної сторінки громади, з можливістю завантаження документу.</p> <p>Про створення (актуалізацію) паспорту поінформовані інституції, дотичні до питань регіонального розвитку та роботи з інвесторами (профільні департаменти ОДА, регіональне відділення Торгово Промислової Палати тощо)</p> <p>(Інвестиційний паспорт на офіційній сторінці громади, процедура і графік актуалізації)</p>	<p>Зовнішні та внутрішні інвестори користуються інвестиційним паспортом для розвитку наявних та започаткування нових бізнесів;</p> <p>Поглиблена співпраця з інституціями, дотичними до регіонального розвитку та співпрацю з інвесторами.</p>	<p>Кількість переглядів вкладки з інвестиційним паспортом;</p> <p>Кількість завантажень документу;</p> <p>Кількість інституцій, які цілеспрямовано поінформовані про інвестиційний паспорт;</p> <p>Кількість запитів про можливість започаткування інвестиційних проектів в громаді;</p> <p>Обсяг (зростання обсягу) інвестованих коштів внутрішніх та зовнішніх інвесторів</p>	<p>Статистична інформація офіційної інтернет-сторінки громади;</p> <p>Документація та звіти відділу економічного розвитку</p>	Відділ економічного розвитку	Бюджет громади	<p>IV квартал 2021 року – розробка і оприлюднення паспорту;</p> <p>Актуалізація – згідно графіку.</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.1.2. Інвентаризація земель в громаді	Створена повна база даних про земельні ресурси громади, а також відповідний картографічний матеріал. До бази та картографічного матеріалу забезпечений on-line доступ через відповідний сервіс офіційної інтернет- сторінки громади. (База даних земель в громаді; сервіс доступу до бази даних на інтернет-сторінці громади)	Зростання довіри до влади Скорочення терміну пошуку земельних ділянок для інвесторів; Збільшення надходжень до бюджету громади через виявлення всіх землекористувачів та відповідне оформлення прав на землекористування; Зменшення числа порушень у сфері землекористування, зокрема, пов'язаних із екологічною шкодою.	Кількість звернень до бази даних за допомогою сервісу офіційної інтернет-сторінки громади Термін вирішення питань щодо пошуку і оформлення прав на землекористування і в різних цілях; Обсяг надходжень (зростання обсягу надходжень) від земельного податку та орендної плати за землю; Кількість виявлених та усунутих правопорушень у сфері землекористування, зокрема, пов'язаних із спричиненням екологічної шкоди.	Статистична інформація офіційної інтернет-сторінки громади; Документація та звіти відділу земельних відносин	Відділ земельних відносин	Бюджет громади; Кошти цільових субвенцій Державного бюджету; Програми міжнародної технічної допомоги	2023 рік
1.1.3. Розробка комплексного плану просторового розвитку території громади (підготовчий етап)	Створена картографічна основа для просторового планування; Розроблене технічне завдання на розробку Комплексного плану просторового розвитку; Прийняте радою громади рішення про Комплексне просторове планування (Картографічна основа в електронному вигляді, технічне завдання на комплексне планування просторового розвитку; рішення ради громади про комплексне просторове планування)	Здійснені важливі етапи комплексного планування просторового розвитку громади	Розроблені документи відповідають вимогам чинного законодавства; Документи схвалені радою громади.	Документація відділів містобудування, архітектури та капітального будівництва і земельних відносин	Відділ містобудування, архітектури та капітального будівництва в координації з відділом земельних відносин	Бюджет громади; Кошти цільових субвенцій з Державного бюджету; Програми міжнародної технічної допомоги	2023 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.1.4. Згуртування економічного активу громади	<p>Створена та систематично діє громадська рада з питань економічного розвитку та інвестицій при селищній раді.</p> <p>Громадська рада є дорадчим органом, до якого входять представники підприємств різних форм власності та підприємці різних галузей. Рада працює у відповідності до Положення і організує комунікацію підприємницького середовища з владою громади, зокрема, громадську експертизу проєктів рішень влади громади у сфері економічного розвитку та залучення інвестицій.</p> <p>(Положення про громадську раду з питань економічного розвитку та інвестицій при голові громаді, діюча громадська рада)</p>	<p>Діюча репрезентативна громадська рада;</p> <p>Згуртування економічного активу громади;</p> <p>Створення передумов для появи міжгалузевих, міжсекторальних проєктів, спрямованих на економічний розвиток громади;</p> <p>Підвищення якості рішень влади громади у сфері економічного розвитку та залучення інвестицій.</p>	<p>Кількість членів і членкинь громадської ради; галузі та різновиди підприємницької діяльності, які вони представляють;</p> <p>Кількість (протягом року) експертних рішень влади громади, здійснених радою;</p> <p>Кількість (протягом року) ініційованих радою рішень влади громади;</p>	<p>Розпорядчі рішення влади громади;</p> <p>Документація роботи громадської ради</p>	<p>Селищний голова;</p> <p>Відділ економічного розвитку</p>	<p>Кошти проєктів та програм вітчизняних та закордонних донорів, спрямованих на місцевий економічний розвиток;</p> <p>Волонтерат членів та членкинь громадської ради</p>	2021 рік – створення та початок діяльності
1.1.5. Презентація діяльності місцевих виробників та надавачів послуг	<p>Участь місцевих підприємств та підприємців різних галузей у презентаціях, виставках та ярмарках регіонального, національного та міжнародного рівня;</p> <p>Створена і діє віртуальна виставка продукції місцевих виробників та надавачів послуг як окремий розділ офіційної сторінки громади;</p> <p>Друкований каталог продукції та послуг підприємств та підприємців громади (періодичне видання – щорічник)</p> <p>(Участь місцевих підприємств та підприємців у презентаційних виставках, ярмарках,</p>	<p>Поширення інформації про Сосницьку громаду та її економічні можливості на різних рівнях;</p> <p>Створення умов для залучення нових партнерів та інвесторів.</p>	<p>Кількість, тематика та рівень заходів, у яких взяли участь представники Сосницької громади;</p> <p>Кількість учасників – підприємств та підприємців з громади;</p> <p>Кількість презентацій, розміщених на віртуальній виставці, кількість її відвідувачів.</p>	<p>Інформація учасників заходів;</p> <p>Статистична інформація офіційної інтернет-сторінки громади;</p>	<p>Координація – Громадська рада з питань економічного розвитку та інвестицій при голові громади (1.1.4) та відділ економічного розвитку</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти учасників заходів,</p> <p>Кошти організаторів заходів;</p> <p>Програми міжнародної технічної</p>	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	конференціях регіонального, національного та міжнародного масштабів – щонайменше, 4 події на рік, з яких 2 понад регіональні; віртуальна виставка продукції місцевих виробників; щорічний друкований каталог продукції та послуг місцевих підприємств та підприємців)					допомоги	
1.1.6. Створення Бренду громади	<p>Розроблений бренд громади та його айдентика – основний логотип та система логотипів для позначення різних видів продукції, діяльності, переваг тощо – затверджені радою громади.</p> <p>Розробка бренду та айдентики здійснені за допомогою низки конкурсів, творчих інтерактивних майстерень та консультаційних заходів.</p> <p>Роботу над брендом і айдентикою координує оргкомітет, створений при голові громади</p> <p>(Бренд громади, його айдентика, бренд-бук; конкурси, інтерактивні майстерні, консультативні заходи – щонайменше, 5)</p>	Підвищення пізнаваності громади та засвідчення її унікальності як для самих мешканців та мешканок, так і для її гостей і партнерів.	<p>Кількість та характеристики учасників та учасниць конкурсів творчих інтерактивних майстерень та консультаційних заходів (вік, місце проживання, професійна та соціальна приналежність тощо);</p> <p>Кількість поданих проєктів;</p> <p>Рівень схвалення бренду та айдентики, визначений в результаті анкетування</p>	<p>Документація ради громади;</p> <p>Документація оргкомітету з розробки бренду та айдентики;</p> <p>Результати анкетування.</p>	Оргкомітет з розробки бренду та айдентики; Голова громади	Бюджет громади; Кошти спонсорів; Програми міжнародної технічної допомоги	2022 рік
1.1.7. Реєстр вільних земельних ділянок та приміщень комунальної та приватної власності для використання в бізнесових цілях	<p>Створений та систематично оновлюється в електронному вигляді та в друкованому (щорічне видання) реєстр земельних ділянок (вільних – greenfield та із наявними будівлями та інженерними комунікаціями - brownfield) та приміщень комунальної та приватної власності пропонує для використання в бізнесових цілях.</p> <p>Друкований каталог розісланий до установ та</p>	Підприємці, потенційні підприємці громади та з-за її меж мають інформацію про приміщення та земельні ділянки, як потенційні майданчики для розгортання своїх бізнес-проєктів;	<p>Кількість звернень до електронного реєстру;</p> <p>Кількість установ та організацій, яким розісланий друкований каталог;</p> <p>Кількість укладених угод оренди комунального</p>	<p>Статистична інформація офіційної інтернет-сторінки громади;</p> <p>Інформація та звіти відділів земельних</p>	Відділ земельних відносин; Відділ комунального майна та юридичного забезпечення; Відділ житлово-	Бюджет громади	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>організацій, дотичних до регіонального розвитку та роботи з інвесторами.</p> <p>(Реєстр в електронному вигляді у окремому розділі офіційної сторінки громади, друковане видання реєстру – щорічник)</p>	<p>Покращення бізнес-клімату та іміджу громади – підвищення прозорості та збільшення рівня довіри до влади громади у використанні комунального майна та земель.</p>	<p>майна та земельних ділянок для ведення бізнесу.</p>	<p>відносин, комунального майна та юридичного забезпечення</p>	<p>комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури</p>		
<p>1.1.8. Розвиток мереж широкопasmового інтернет-зв'язку в сільських населених пунктах громади</p>	<p>У найбільших сільських населених пунктах громади наявні мережі швидкісного широкопasmового інтернет-зв'язку загального доступу.</p> <p>Всі навчальні заклади громади, заклади освіти та охорони здоров'я забезпечені таким доступом та обладнанням, яке дозволяє використання його персоналом та користувачами послуг цих закладів.</p> <p>Характеристики мереж дозволяє підключення приватних користувачів, підприємців, які створюють і розвивають свій бізнес в мережі інтернет.</p> <p>(Мережі швидкісного широкопasmового зв'язку у 16 населених пунктах громади; підключені навчальні заклади, установи культури та охорони здоров'я; приватні користувачі, підприємці)</p>	<p>Мешканці та мешканки, комунальні заклади та установи, розташовані в сільській місцевості, використовують можливості надійного та якісного інтернет-зв'язку для комунікацій та сучасних способів отримання освітніх, культурних, адміністративних послуг, послуг з охорони здоров'я.</p> <p>Підприємці, які постійно проживають в сільській місцевості удосконалюють методи ведення бізнесу, розширюють його.</p> <p>Започатковуються нові підприємницькі ініціативи з використанням можливостей доступу до інтернет-зв'язку.</p>	<p>Кількість населених пунктів. Які мають доступ до якісного інтернет-зв'язку;</p> <p>Кількість комунальних установ та організацій, підключених до мереж інтернет-зв'язку;</p> <p>Кількість нових бізнес-ініціатив в сільській місцевості, які започатковані/працюють, спираючись на можливості доступу до інтернет-зв'язку</p>	<p>Інформація відділу економічного розвитку</p>	<p>Відділ економічного розвитку</p>	<p>Бюджет громади; Кошти цільових субвенцій з державного бюджету; Кошти операторів інтернет-зв'язку</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.1.9. Індустріальний парк «Сосницький»	<p>Індустріальний парк «Сосницький» площею приблизно 35 га має детальний план території та концепцію. Парк внесений до Реєстру індустріальних (промислових) парків та розпочав свою діяльність.</p> <p>(Індустріальний парк «Сосницьки», інституалізований відповідно до чинного законодавства)</p>	<p>Підвищується бізнесова активність в громаді</p> <p>Підприємці з громади та з інших місцевостей мають новий простір для здійснення своїх проєктів;</p> <p>Підприємці – користувачі індустріального парку мають можливість для кооперації, а також для розбудови партнерств з місцевими підприємницькими структурами;</p> <p>Створюються нові робочі місця, збільшуються надходження до бюджету громади;</p> <p>Підвищується інвестиційний імідж громади та східної частини Чернігівщини.</p>	<p>Кількість та різновиди передбачених на території індустріального парку видів діяльності;</p> <p>Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють на території індустріального парку;</p> <p>Кількість створених робочих місць, в тому числі для чоловіків та жінок;</p> <p>Обсяги (збільшення обсягів) надходжень коштів від діяльності індустріального парку до бюджету громади</p>	<p>Інформація керуючої компанії індустріального парку;</p> <p>Інформація відділу економічного розвитку.</p>	<p>Відділ економічного розвитку;</p> <p>Керуюча компанія індустріального парку</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Інвестиційні кошти резидентів Індустріального парку;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги.</p>	<p>2024 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 1.2. : Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації в сільському господарстві

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання /заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.2.1. Розвиток та модернізація кооперативного молочарства в громаді	<p>Розроблена та прийнята цільова програма підтримки розвитку молочарства в громаді у формі малих сімейних ферм;</p> <p>Діючі в громаді кооперативи дооснащені обладнанням, що дозволяє збільшити обсяги заготівлі молока та підвищити його якість - мілксканер «Екомілк» - 9 шт,</p> <p>бак-охолоджувач для молока AlfaLaval RFT 520 L 0,5т, 5 шт; РНметр – 2 шт, водонагрівач - 1шт.</p> <p>колотівка для фляг 2 шт,</p> <p>молокомір 1 шт. ; цистерна – молоковоз на 4000л.</p> <p>Збільшена мережа молокоприймальних пунктів в селах громади.</p> <p>Започаткування переробки молока, заготовленого в громаді</p> <p>(Програма підтримки розвитку молочарства; закуплене та введене в експлуатацію обладнання в кооперативах; збільшена мережа молокоприймальних пунктів; діючі переробні потужності)</p>	<p>Підвищення заготівельної вартості молока, щонайменше, на 2 грн. за літр;</p> <p>Збільшення поголів'я молочної худоби в громаді;</p> <p>Збільшення чисельності господарств, які тримають молочну худобу;</p> <p>Збільшення кількості молокоприймальних пунктів;</p> <p>Збільшення членів чисельності молочарських обслуговуючих кооперативів та їхніх доходів.</p>	<p>Цільова програма підтримки розвитку молочарства в громаді схвалена радою громади;</p> <p>Закупівельна вартість (зростання закупівельної вартості) молока – в грн..за1 л;</p> <p>Чисельність поголів'я молочної великої рогатої худоби в громаді в цілому, в господарствах;</p> <p>Кількість і «географія» господарств громади, які утримують молочну велику рогату худобу;</p> <p>Кількість (приріст кількості) молокоприймальних пунктів;</p> <p>Кількість і «географія» членів молочарських обслуговуючих кооперативів;</p> <p>Збільшення доходності а) домашніх господарств, які утримують молочну велику рогату худобу; б) молочарських обслуговуючих кооперативів</p>	<p>Документація ради громади;</p> <p>Інформація молочарських кооперативів;</p> <p>Анонімне анкетування домогосподарств;</p> <p>Інформація відділу економічного розвитку</p>	<p>СОК «Волинківська молочарська спілка»;</p> <p>Відділ економічного розвитку</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти програми DOBRE;</p> <p>Власні кошти кооператорів;</p> <p>Кошти програм міжнародної технічної допомоги</p>	2024 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання /заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.2.2. Розвиток сільськогосподарської кооперації	Серія консультаційних заходів, ознайомчих стажувань, навчальних візитів для зацікавлених у створенні кооперативів та участі в них. (4 заходи щорічно, 3 кооперативи в різних галузях агровиробництва)	Збільшення реальної зайнятості в агровиробництві; Підвищення кваліфікації малих агровиробників щодо кооперування та ділової співпраці	Кількість і різновиди проведених заходів; Кількість і «географія» їхніх учасників та учасниць	Інформація відділу економічного розвитку	Відділ економічного розвитку	Кошти державних та регіональних програм підтримки кооперації; Кошти програм міжнародної технічної допомоги; Власні кошти зацікавлених у створенні кооперативів.	2024 рік
1.2.3. Створення мережі комунальних ринків	У смт. Сосниця – реконструйований ринок (вул. Б.Хмельницького) підведені інженерні комунікації, які дають можливість забезпечити належні санітарні умови та безпеку для продавців та покупців, обладнана, в тому числі і для мало мобільних груп людей та дітей, громадська вбиральня, облаштовані парко місця для автомобілів та велопарковка. Обладнані і впорядковані ринкові майданчики в центрах старостинських округів. (Реконструйована територія ринку, облаштовані нові торгові місця – 30, підведені мережі електроживлення, водопостачання,	Збільшення кількості місцевих агровиробників, які мають можливість реалізувати свою продукцію на ринку; Збільшення доступності місцевих продуктів для споживачів в громаді; Підвищення попиту на місцеву продукцію шляхом проведення місцевих тематичних ярмарків	Кількість та «географія» місцевих агровиробників, які користуються можливостями ринку в смт. Сосниця та ринкових майданчиків у старостинських округах протягом року; Обсяг надходжень до бюджету громади від діяльності ринків; Кількість і тематика ярмарків, які проводяться	Інформація та звіти КП «Сосницьке КЖУ» та відділу економічного розвитку	КП «Сосницьке КЖУ»	Бюджет громади; Кошти місцевих підприємств; Кошти програм міжнародної технічної допомоги	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання /заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>реконструйована громадська вбиральня, обладнана автостоянка на 40 парко місць та велопарковка;</p> <p>Ринкові майданчики в центрах старостинських округів – 5)</p>	Збільшення кількості підприємців з сусідніх громад, які користуються ринковими майданчиками	на ринку в смт. Сосниця щороку.				
1.2.4. Організація системи консультування та дорадництва та навчання для малих сільськогосподарських виробників	<p>Започаткована система консультативної, дорадчої допомоги та навчання для малих сільгосп. виробників за їхніми потребами у співпраці із зацікавленими інституціями (наприклад, Агенція Регіонального Розвитку області, Департамент агропромислового розвитку Чернігівської ОДА, КЗ «Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації», іншими інституціями та ГО, які працюють в інтересах малих сільгоспвиробників).</p> <p>Навчально-консультативні заходи можуть відбуватися на базі мережі навчальних осередків «Підприємницькі вітальні» (1.3.1.)</p> <p>Потреби у таких допоміжних заходах систематично визначаються шляхом опитувань потенційних отримувачів, а також у співпраці з Громадською радою з питань економічного розвитку та інвестицій при міському голові (1.1.4.)</p> <p>Інформація про пропозиції різних навчально-консультативних заходів та стажувань публікуються у тематичному розділі офіційної</p>	<p>Підвищення кваліфікації місцевих малих агровиробників;</p> <p>Згуртування середовища малих агровиробників</p>	<p>Кількість проведених навчально-консультативних заходів для малих сільгоспвиробників;</p> <p>Кількість учасників та учасниць;</p> <p>Кількість інституцій та організацій, які забезпечують заходи викладачами і тренерами;</p> <p>Тематика заходів.</p>	<p>Статистична інформація офіційної інтернет-сторінки громади;</p> <p>Інформація відділу економічного розвитку</p> <p>Інформація Сосницької публічної бібліотеки (щодо заходів, які відбуваються в мережі осередків «Підприємницькі вітальні»)</p>	Відділ економічного розвитку	<p>Кошти проектів та програм, які працюють в інтересах малих сільгосп. виробників;</p> <p>Власні кошти зацікавлених у навчанні</p>	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання /заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	інтернет-сторінки громади з функцією форуму. (Опитування малих сільгосп. виробників щодо навчально-консультативних потреб і дорадництва – анкетування on-line та off-line, щонайменше, двічі на рік; навчально-консультативні заходи в різних формах – щонайменше, 6 на рік)						

Операційна ціль 1.3. : Підвищення конкурентоспроможності місцевих малих підприємств, розвиток неаграрних видів економічної діяльності, зокрема, в сільській місцевості

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/ заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.3.1. Мережа навчальних просторів для діючих і потенційних підприємств – Підприємницькі вітальні в Сосниці і старостинських округах	У громаді на базі бібліотечних установ Сосницької публічної бібліотеки створена мережа навчальних просторів для діючих та потенційних підприємств – Підприємницькі вітальні. Центральна – в смт Сосниці і 5 в центрах старостинських округів Підприємницькі вітальні містять стенди з літературою та інформаційними матеріалами стосовно підприємництва, інформація про навчальні та інформаційні заходи для підприємств, які відбуваються on-line, можливості для проведення навчально-консультаційних	Згуртування локальних економічно-активних спільнот; Підвищення доступності до спеціальної літератури. Інформаційних матеріалів, навчально-консультативних заходів для підприємств та зацікавлених підприємством в	Кількість відвідувачів та відвідувачок Підприємницьких віталень; Кількість навчально-консультаційних зустрічей, проведених у вітальнях; Кількість дистанційних навчальних заходів, в яких взяли участь відвідувачі віталень.	Інформація керівництва Сосницької публічної бібліотеки Інформація відділу економічного розвитку	Сосницька публічна бібліотека Сосницької селищної ради Відділ економічного розвитку	Бюджет громади; Кошти спонсорів та благодійників; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>зустрічей, для участі в дистанційних навчальних заходах (доступ до інтернету).</p> <p>Підприємницькі вітальні працюють за узгодженими з місцевими підприємцями правилами та збирають інформацію про навчальні та інформаційні потреби місцевих підприємців</p> <p>(Мережа Підприємницьких віталень – 1 в Сосниці, 5 в старостинських округах)</p>	<p>сільській місцевості</p> <p>Додатково: підвищення відвідуваності бібліотечних установ, в тому числі, у сільській місцевості.</p>					
<p>1.3.2. Навчально-консультативні заходи та дорадництво для діючих та потенційних підприємців</p>	<p>На базі мережі підприємницьких віталень систематично відбуваються (в тому числі, дистанційно) навчально-консультативні заходи на тематику підприємництва і за переважними потребами користувачів Підприємницьких віталень (1.3.1.)</p> <p>Заходи проводяться у співпраці з фахівцями різних установ та організацій (напр.: АРР Чернігівської області, КЗ «Чернігівський регіональний центр підвищення кваліфікації», фахівці ЦНАП Сосницької селищної ради, Державної служби зайнятості, податкової адміністрації, вищих навчальних закладів, дослідницьких установ, громадських організацій.</p> <p>(Навчальні заходи для діючих та потенційних підприємців – щонайменше, 6 на рік)</p>	<p>Підвищення кваліфікації місцевих підприємців;</p> <p>Розвиток підприємницьких компетенцій та підвищення мотивації до підприємництва у потенційних підприємців</p>	<p>Кількість проведених навчально-консультативних заходів;</p> <p>Кількість учасників та учасниць та їхня «географія»;</p> <p>Кількість установ, закладів, організацій, залучених до проведення таких заходів;</p> <p>Рівень задоволеності учасників та учасниць заходів.</p> <p>Кількість започаткованих бізнесу та нових напрямків в діючих.</p>	<p>Звіт Агентства регіонального розвитку</p> <p>Інформація Сосницької публічної бібліотеки, в тому числі, результати анкетування учасниць та учасників заходів</p>	<p>Агентство регіонального розвитку</p> <p>Сосницька публічна бібліотека Сосницької селищної ради</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів, в тому числі програм міжнародної технічної допомоги</p>	<p>3 2022 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
1.3.3. Мікрогрантова підтримка діючих та потенційних підприємців	<p>Конкурс на отримання мікрогрантів з бюджету громади за кращий бізнес-план «Мій успішний бізнес».</p> <p>Конкурс відбувається щорічно відповідно до затвердженого радою громади Положення щорічно і адресований як діючим, так і потенційним підприємцям, які започатковують бізнесові проекти у сільській місцевості</p> <p>(Щорічний конкурс «Мій успішний бізнес»)</p>	<p>Підприємці та потенційні підприємці мотивовані на розвиток та започаткування бізнесових проектів в сільській місцевості громади, спрямованих на створення робочих місць, досягнення економічного ефекту, мають інноваційний та проєкологічний характер;</p> <p>Підвищення компетенцій підприємців та потенційних підприємців у бізнес-плануванні своєї діяльності;</p> <p>Збільшення кількості зареєстрованих підприємців в громаді.</p>	<p>Кількість учасників та учасниць конкурсу, їх «географія», вік, підприємницький досвід;</p> <p>Тематика та «географія» поданих бізнес-планів;</p> <p>Кількість ново зареєстрованих підприємців.</p>	Інформація та звіти відділу економічного розвитку	Відділ економічного розвитку	Бюджет громади Кошти вітчизняних та закордонних донорів	3 2021 року щорічно
1.3.4. Мікроінкубатор підприємництва в громаді	Спільно з Сосницьким ЦНАП, за участі місцевих навчальних закладів, із залученням регіональних інституцій та організацій сприяння розвитку підприємництва створений мікроінкубатор підприємництва як мініковоркінг для підприємців-початківців з можливістю отримати консультативні та дорадницькі послуги, зокрема, щодо ведення бухгалтерії, податкової звітності та правових основ підприємництва, скористатися оргтехнікою та інтернет-зв'язком, мініконференц-	Мешканки та мешканці громади, які започатковують бізнес мають можливість скористатися обладнанням мініковоркінгом та отримати консультативні послуги, які полегшать становлення бізнесу.	Кількість та різновиди консультативних, дорадницьких та офісних послуг, які надаються Мікроінкубатором; Кількість користувачів мікроінкубатора протягом року. Рівень задоволеності	Інформація Сосницького ЦНАП; Результати бліц-опитувань	Сосницький ЦНАП	Бюджет громади; Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	простором. (Мікроінкубатор підприємництва – коворкінг для підприємців початківців)	Сосницький ЦНАП розширює сферу своєї діяльності; Місцеві навчальні заклади набувають досвіду в сфері навчання та підвищення кваліфікації дорослих.	користувачів інкубатора (відгуки, бліц-опитування)				

Стратегічна ціль 2 : Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації

Операційна ціль 2.1.: Створення туристичного кластеру Сосницької громади

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
2.1.1. Створення туристичного кластеру Сосницької громади	Туристично-інформаційним центром (2.2.2.) для створення туристичного кластеру створена робоча група, до якої запрошені мешканці та мешканки громади – представники влади громади, підприємці, власники садиб, працівники культурно-мистецьких установ різного підпорядкування, краєзнавці – зацікавлені у скоординованій діяльності з розвитку туризму в громаді; Група напрацювала спільне бачення, цілі та принципи діяльності туристичного кластеру,	Згуртування зацікавлених у розвитку туризму представників громади – працівників установ і закладів різних галузей і підпорядкованості, підприємців, краєзнавців, мешканців громади з різних її населених пунктів; Створення організаційно-інституціональної основи	Кількість учасників та учасниць робочої групи, інституції, які вони представляють, сфера діяльності, «географія»; Рішення (реєстраційні документи) про створення туристичного кластеру громади	Інформація туристично-інформаційного центру Повідомлення офіційної сторінки громади; Повідомлення місцевих	Туристично-інформаційний центр	Власні ресурси учасників ініціативної групи; Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	визначила його назву і організаційно-правову форму, Засновники здійснили реєстрацію (оформлення статусу) туристичного кластеру, відповідно до прийнятих рішень) (Ініціативна група – щонайменше 15 учасників; зареєстрований (інституалізований відповідно домовленостей) туристичний кластер)	розвитку туристичної галузі в громаді		тематичних груп у соціальних мережах		технічної допомоги	
2.1.2.Інституційний розвиток туристичного кластеру громади, підвищення кваліфікації його учасників	Проведена серія навчальних заходів для управлінської команди та учасників туристичного кластеру з питань законодавчої бази надання туристичних послуг, започаткування та проведення діяльності в різних сферах туризму, основ підприємництва, налагодження комунікацій та партнерств. (Серія навчальних заходів для управлінської команди та учасників кластеру – щонайменше, 4 щороку)	Управлінська команда та учасники кластеру підвищили свої компетенції стосовно організації та здійснення туристичної діяльності	Кількість та тематика навчальних заходів; Кількість їхніх учасників та учасниць	Інформація керівництва туристичного кластеру	Туристичний кластер	Власні ресурси учасників туристичного кластеру; Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2022 року
2.1.3. Організаційна та промоційна діяльність туристичного кластеру громади	Щорічна відкрита конференція туристичного кластеру громади за участю учасників кластеру, інших надавачів туристичних та сервісних послуг в громаді, виробників продукції для гостей та туристів і з	Туристичний кластер громади як інституція набуває досвіду промоції власної діяльності, побудови мереж співпраці та партнерств.	Кількість учасників конференції з числа: Учасників туристичного кластеру громади;	Інформація туристичного кластеру громади; Публікації в	Туристичний кластер громади	Кошти учасників конференції; Кошти вітчизняних та закордонних	3 2023 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	запрошенням до участі представників туристичних операторів та агенцій, фахових галузевих медіа, навчальних закладів, які готують фахівців галузі. (Щорічна відкрита конференція туристичного кластеру громади)	Опрацюванні висновки та рекомендації щодо подальшого розвитку кластера	Інших надавачів туристичних та сервісних послуг; Представників туроператорів та турагенцій; Представників галузевих медіа; Представників навчальних закладів, які готують фахівців туристичної галузі. Кількість публікацій у медіа про конференцію, діяльність кластеру та туристичні можливості Сосниччини	медіа.		донорів; Програми міжнародної технічної допомоги	

Операційна ціль 2.2. : Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
2.2.1. Актуалізація місцевої програми розвитку туризму	Місцева цільова програма розвитку туризму актуалізована за участю всіх представників дотичних до галузі інституцій (зокрема, музеїв різного підпорядкування) та широким	Громада має програму – конкретну «дорожню карту» для системного розвитку	Кількість учасників та учасниць консультативних заходів на етапі підготовки програми, зокрема,	Документація ради громади; Документація	Відділ економічного розвитку;	Бюджет громади; Кошти вітчизняних та	2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>залученням громадськості з різних населених пунктів громади;</p> <p>Програма схвалена радою громади, передбачає конкретні заходи і їх фінансування (спів фінансування) з бюджету громади.</p> <p>(Програма розвитку туризму, схвалена радою громади; консультативні заходи з підготовки програми)</p>	<p>туристичної галузі;</p> <p>Згуртована спільнота зацікавлених в розвитку туризму як важливого підґрунтя соціально-економічної сталості і розвитку громади;</p> <p>В бюджеті громади передбачене фінансування (спів фінансування) заходів програми.</p>	<p>представництво дотичних до розвитку туризму інституцій, мешканців та мешканок з різних населених пунктів громади;</p> <p>Обсяг фінансування (спів фінансування) заходів програми, передбачений бюджетом громади</p>	<p>відділу економічного розвитку та відділу освіти, культури, молоді та спорту</p> <p>Протоколи консультативних зустрічей.</p>	<p>Відділ освіти культури, молоді та спорту</p>	<p>закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	
<p>2.2.2. Створення туристично-інформаційного центру громади</p>	<p>На базі Сосницького краєзнавчого музею імені Юрія Виноградського створений туристично-інформаційний центр, в якому можна отримати інформацію (в тому числі, друковані матеріали) щодо туристично привабливих об'єктів та пам'яток, туристичних маршрутів, екскурсійного обслуговування, можливостей розміщення, харчування, організації відпочинку, логістики.</p> <p>Інформація про туристично-інформаційний центр міститься на офіційній інтернет-сторінці громади та на вказівниках на в'їздах до території громади та смт. Сосниця.</p> <p>(Туристично-інформаційний центр в приміщенні Сосницького краєзнавчого музею імені Юрія Виноградського, вказівники на в'їздах до громади та до смт. Сосниця).</p>	<p>Створені умови для отримання мешканцями та гостями громади інформації про туристичні можливості громади.</p>	<p>Діючий центр;</p> <p>Кількість відвідувачів туристично – інформаційного центру за рік;</p> <p>Кількість та різновиди друкованих матеріалів, доступних у центрі.</p>	<p>Інформація відділу економічного розвитку та відділу освіти, культури, молоді та спорту</p> <p>Інформація туристично – інформаційного центру;</p>	<p>Відділ економічного розвитку;</p> <p>Відділ освіти культури, молоді та спорту</p>	<p>Бюджет громади</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
2.2.3. Інвентаризація та каталогізація туристичних, рекреаційних об'єктів та сервісних структур громади	<p>Створений електронний каталог туристичних та рекреаційних об'єктів громади та сервісних структур з надання послуг гостям громади. Каталог розміщений у відповідному розділі офіційної інтернет-сторінки громади та щорічно оновлюється.</p> <p>Подальша актуалізація здійснюється за участю туристичного кластеру громади (2.1.1.)</p> <p>(Актуальний електронний каталог доступний на інтернет-сторінці громади)</p>	<p>Мешканці та мешканки громади, а також її гості мають у своєму розпорядженні джерело інформації, яке допомагає їм оперативно спланувати своє перебування в громаді; Надавачі туристичних та сервісних послуг презентують свою діяльність.</p>	<p>Кількість відвідувань розділу з електронним каталогом;</p> <p>Кількість позицій в каталозі.</p>	<p>Статистична інформація офіційної інтернет-сторінки громади;</p> <p>Інформація відділу економічного розвитку;</p> <p>Інформація тематичних сторінок в соціальних мережах</p>	<p>Відділ економічного розвитку</p> <p>(Актуалізація – туристичний кластер громади (2.1.1.))</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів та програм міжнародної технічної допомоги</p>	3 2022 року
2.2.4. Маркування та облаштування діючих туристичних маршрутів територією громади	<p>Щонайменше три маршрути отримали маркування та облаштування засобами благоустрою, яке дозволяє подорожникам зручно здійснювати самостійні мандрівки. Маркування включає в себе унікальні для кожного маршруту орієнтаційні покажчики, а також інформаційні стенди з описом маршрутів та назвами ключових об'єктів на них та короткою інформацією, а також QR-кодами, які пов'язані з електронним каталогом (2.2.3.)</p> <p>(Три, облаштовані засобами благоустрою та марковані орієнтаційними покажчиками та інформаційними стендами, маршрути територією громади.)</p>	<p>Мешканки та мешканці громади, а також її гості отримали можливість зручно самостійно подорожувати визначеними туристичними маршрутами, отримуючи при тому базову інформацію про об'єкти, які зустрічають шляхом.</p> <p>Підвищився рівень комфорту для подорожників, які відвідують громаду;</p> <p>Підвищився рівень гостинності та туристичної привабливості громади.</p>	<p>Кількість маркованих маршрутів;</p> <p>Кількість подорожуючих маршрутами щорічно (орієнтовно)</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація тематичних сторінок в соціальних мережах</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища та інфраструктури;</p> <p>КП «Благоустрій»</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів.</p>	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу(продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
2.2.5. Створення та діяльність всесезонного рекреаційного центру на базі колишнього санаторію імені Щорса	<p>Концепція всесезонного рекреаційного центру на базі колишнього санаторію імені Щорса розроблена за допомогою громадських консультацій всіх зацікавлених у діяльності цього осередка – визначені організаційно-правова форма його діяльності, набір послуг, які він може надавати протягом року та коло його потенційних клієнтів; етапність робіт з реконструкції та запровадження запланованих послуг та функцій.</p> <p>Рекреаційний центр має керівництво і надає послуги клієнтам.</p> <p>(Концепція рекреаційного центру на базі колишнього санаторію імені Щорса, діючий центр)</p>	<p>Рекреаційний центр надає визначені концепцією на відповідному етапі послуги;</p> <p>Проводяться реконструкційні роботи та запровадження послуг відповідно визначеній етапності;</p> <p>Підвищена згуртованість активу, в тому числі, туристичного, громади;</p> <p>Зростає рівень прозорості діяльності влади громади щодо розпорядження комунальною власністю.</p>	<p>Кількість та різновиди послуг, які надає рекреаційний центр на кожному етапі реалізації Концепції;</p> <p>Кількість клієнтів та клієнок рекреаційного центру, їхній вік, «географія»;</p> <p>Кількість учасників та учасниць громадських консультацій щодо створення та діяльності рекреаційного центру</p>	<p>Протоколи громадських консультацій;</p> <p>Документація відділу комунального майна та юридичного забезпечення</p>	Відділ комунального майна та юридичного забезпечення	Бюджет громади	3 2021 року

Операційна ціль 2.3.: Створення та просування різноманітних туристичних продуктів громади

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
2.3.1. Дослідницький проект «Відкриваємо Сосничину наново»	<p>Дослідницький проект «Відкриваємо Сосничину наново», який має на меті розробку та апробацію перспективних туристичних маршрутів територією громади.</p> <p>До участі у реалізації проекту долучаються</p>	<p>Згуртована спільнота зацікавлених розвитком туризму в громаді;</p> <p>Розроблені проекти нових</p>	<p>Кількість учасниць та учасників пробних мандрівок, їхній вік, «географія»;</p>	<p>Інформація туристично-інформаційного центру;</p>	<p>Туристично-інформаційний центр;</p> <p>Відділ житлово-</p>	<p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів;</p>	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>школярі, мешканці сільських населених пунктів, місцеві краєзнавці.</p> <p>Дослідницький проєкт здійснюється у вигляді пробних мандрівок запропонованими учасниками маршрутами з наступним обговоренням результатів та репортажами на тематичних сторінках в соціальних мережах.</p> <p>Відповідну джерельну базу допомагають створити та здійснюють науковий супровід співробітники Сосницького літературно-меморіального музею О.П.Довженка.</p> <p>За результатами обговорень тому числі і репортажів у соціальних мережах приймаються рекомендації про маркування нових маршрутів.</p> <p>(Щонайменше 3 пробні мандрівки територією громади, репортажі на тематичних сторінках в соціальних мережах)</p>	туристичних маршрутів.	<p>Кількість здійснених пробних мандрівок та їхні різновиди – пішохідні, велосипедні, водні тощо;</p> <p>Кількість розроблених в результаті проєкту і маркованих нових туристичних маршрутів</p>	Інформація тематичних сторінок в соціальних мережах	комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища та інфраструктури (в частині прийняття рішення про маркування маршрутів)	Програми міжнародної технічної допомоги	
2.3.2. Школа зеленого туризму	<p>За ініціативи Туристично-інформаційного центру започаткована Школа зеленого туризму для популяризації і розвитку цього різновиду туризму в громаді, підготовки потенційних власників сільських садіб, а також інших потенційних надавачів туристичних послуг до започаткування роботи в сфері туризму</p> <p>Школа зеленого туризму являє собою серію навчальних майстерень та консультаційних</p>	Власники сільських садіб громади та інші потенційні надавачі туристичних послуг отримують знання про можливості проведення діяльності сільського зеленого туризму як варіанту само зайнятості або підприємницької діяльності	<p>Кількість учасниць та учасників навчальних заходів Школи, їх «географія»;</p> <p>Відгуки учасниць та учасників навчань.</p> <p>Інформація тематичних сторінок в соціальних</p>	Інформація туристично-інформаційного центру; Інформація тематичних сторінок в соціальних мережах	Туристично-інформаційний центр; (згодом у співпраці з туристичним кластером громади (2.1.1.))	Бюджет громади Вітчизняні та закордонні донори; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>заходів, які відбуваються із залученням фахівців туристичної галузі та з підприємницької діяльності з різних структур, організацій та навчальних закладів, зокрема, місцевих.</p> <p>Після створення туристичного кластеру громади (2.1.1.) проводиться у співпраці з ним.</p> <p>(Школа зеленого туризму – навчальні майстерні, консультативні заходи – щонайменше, 6 на рік)</p>	<p>з отриманням офіційних доходів.</p>	<p>мережах</p>				
<p>2.3.3.Школа амбасадорів Сосниччини</p>	<p>Школа амбасадорів Сосниччини, підготувала з числа місцевих мешканців і мешканок креативних екскурсодів, які глибоко обізнані з минулим і теперішнім свого краю, здатні яскраво представити свою громаду як своїм землякам, так і гостям, володіють навичками розробки авторських екскурсій.</p> <p>До першого набору школи запрошені старшокласники місцевих шкіл.</p> <p>Школа працює на основі досвіду і за сприяння Чернігівської школи амбасадорів.</p> <p>(Школа амбасадорів Сосниччини – 1-й випуск 5 амбасадорів та амбасадорок з числа учнів та учениць старших класів місцевих шкіл, в подальшому по 5 щороку з числа всіх бажаючих)</p>	<p>Місцеві мешканки та мешканці поглиблюють свої знання з історії та сьогодення Сосниччини, набувають навичок та компетенцій креативних екскурсодів;</p> <p>Посилюється відчуття спорідненості з малою батьківщиною, зокрема, у молодих учасників школи;</p> <p>Молоді учасники школи отримують перспективну передфахову підготовку;</p> <p>Формується кадровий резерв для місцевих осередків туристично-екскурсійної діяльності</p>	<p>Кількість учасників та учасниць Школи щороку, їхній вік та «географія»;</p> <p>Кількість туристично-екскурсійних заходів, проведених випускниками школи;</p> <p>Кількість авторських екскурсій, розроблених випускниками школи.</p>	<p>Інформація туристично-інформаційного центру;</p> <p>Інформація тематичних сторінок в соціальних мережах</p>	<p>Туристично-інформаційний центр</p>	<p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>3 2021 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
2.3.4. Видання інформаційно-довідкової продукції про туристичні можливості Сосницької громади	<p>Виготовлені буклети та схематичні карти туристичних маршрутів та об'єктів, які доступні у бібліотеках громади, туристично-інформаційному центрі (2.2.2), входять до презентаційних пакетів, та інформаційних пакетів для туристичних груп.</p> <p>До розробки інформаційно-довідкової продукції залучаються місцеві історики, фахівці музеїв, краєзнавці, а також учні Школи амбасадорів Сосниччини (2.3.3.)</p> <p>Видання координує туристично-інформаційний центр.</p> <p>(Інформаційно-довідкові буклети та карти-схеми – щонайменше, 3 різновиди щорічно)</p>	<p>Гості громади отримують інформаційне видання, яке, водночас служить і пам'яткою про відвідання Сосниччини;</p> <p>Зростає рівень гостинності та туристичної привабливості громади;</p> <p>Згуртована в процесі спільної роботи спільнота зацікавленої розвитком туризму.</p>	<p>Кількість, різновиди та накладу інформаційно-довідкових матеріалів;</p> <p>Кількість учасників та учасниць розробки цих матеріалів, їхній вік та професійний статус.</p>	Інформація туристично-інформаційного центру	Туристично-інформаційний центр; Відділ освіти, культури, молоді та спорту	Бюджет громади; Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2022 року
2.3.5. Конкурс на розробку унікальної сувенірної продукції Сосниччини	<p>Конкурс проводиться відділом освіти, культури, молоді та спорту у співпраці з туристичним кластером Сосниччини та місцевими переробними та промисловими підприємствами відповідно до розробленого Положення і передбачає втілення в сувенірній продукції унікальної спадщини Сосницької громади – історичної, культурної, кулінарної.</p> <p>Переможці конкурсу отримують винагороду у формі мікрогранту з бюджету громади на започаткування виробництва партії сувенірів, або премію за розробку від переробного чи промислового підприємства, яке бере на себе</p>	<p>Розроблені сувеніри, які відображають унікальну спадщину Сосниччини – історичну, культурну, кулінарну;</p> <p>Творчі мешканці та мешканки мотивовані до вивчення та креативного втілення унікальної спадщини свого краю;</p> <p>Зростає рівень гостинності та туристичної привабливості громади.</p>	<p>Кількість учасників та учасниць конкурсу;</p> <p>Кількість поданих заявок;</p> <p>Кількість підтриманих проектів а) бюджетом громади; б) підприємствами громади.</p>	Інформація ради громади; Документація конкурсу;	Відділ освіти, культури, молоді та спорту;	Бюджет громади; Кошти місцевих донорів та меценатів.	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>виробництво.</p> <p>(Конкурс сувенірів Сосниччини – Положення, затверджене радою громади, передбачене фінансування з бюджету громади)</p>						
<p>2.3.6. Участь у презентаційних заходах у сфері туризму</p>	<p>Представники туристичного активу – підприємці, власники сільських садиб, організатори туристично-екскурсійної діяльності та подій тощо – громади систематично беруть участь як у тематичних галузевих ярмарках, виставках та конференціях, так і у подібних заходах, які презентують економічний розвиток громади в цілому (1.1.5.)</p> <p>(Участь у щонайменше 3-х заходах щорічно, з яких 1 понад регіонального рівня)</p>	<p>Згуртування туристичного активу громади;</p> <p>Набуття та вдосконалення навичок та компетенцій у презентації своєї діяльності надавачами туристичних послуг з громади та їхніми об'єднаннями (напр. Туристичним кластером громади (2.1.1));</p> <p>Підвищення рівня пізнаваності громади, як туристичного осередку.</p>	<p>Кількість, тематика, різновид та статус презентаційних заходів;</p> <p>Кількість учасників (інституцій, об'єднань, індивідуальних) заходів та форми презентацій.</p>	<p>Інформація учасників заходів;</p> <p>Інформація тематичних сторінок в соціальних мережах</p>	<p>Відділ економічного розвитку;</p> <p>Туристичний кластер Сосниччини (2.1.1.)</p>	<p>Власні кошти учасників заходів;</p> <p>Кошти організаторів заходів;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги;</p> <p>Бюджет громади</p>	<p>3 2022 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 3 : Покращення якості життя та його безпеки, розвиток інфраструктури життєзабезпечення, відновлення та захист навколишнього природного середовища

Операційна ціль 3.1.: Забезпечення мешканців та мешканок громади якісною питною водою та захист водних ресурсів

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/ заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>3.1.1. Забезпечення надійного постачання якісної питної води в смт. Сосниця</p>	<p>Збудована нижньокрейдяна свердловина в смт. Сосниця глибиною 472 м, передбаченою продуктивністю 40 м3 на годину; б) артезіанська свердловина та водогін для забезпечення якісною питною мешканців мікрорайону Новоселля смт.Сосниця та с.Загребелля.</p> <p>(Нижньокрейдяна, артезіанська свердловини та водогін введені в експлуатацію)</p>	<p>Підвищена надійність та якість всесезонного питного водопостачання смт. Сосниця та села Загребелля</p>	<p>Збільшення кількості абонентів, які отримали доступ до централізованого водопостачання;</p> <p>Рівень задоволеності мешканців та мешканок станом водопостачання (за результатами опитування)</p>	<p>Документація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури та КП «Комунально житлове управління» селищної ради;</p> <p>Результати опитування мешканців та мешканок смт. Сосниця та села Загребелля щодо стану водопостачання</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>КП «Комунально житлове управління» селищної ради.</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти цільових державних та регіональних програм та цільових субвенцій з Державного бюджету;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>2024 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>3.1.2. Реконструкції та поточні ремонти систем водопостачання в громаді</p>	<p>Здійснені поточні ремонти з придбанням та монтажем глибинних насосів та заміною запірної арматури на мережах сіл Змітнев, Купчичів та Спаського;</p> <p>Забезпечене безперебійне якісне питне водопостачання користувачів водогонів в цих населених пунктах;</p> <p>Зменшені втрати води у водогонах.</p> <p>Для обслуговування водопровідно-каналізаційного господарства в громаді придбаний автомобіль</p> <p>(Відремонтовані мережі водопостачання в селах Змітневі, Купчичах та Спаському забезпечують безперебійне питне водопостачання 295 абонентам; придбаний автомобіль для обслуговування водопровідно-каналізаційного господарства)</p>	<p>Мешканці та мешканки сіл Змітнева, Купчичів та Спаського мають доступ до безперебійного якісного питного водопостачання для забезпечення побутових потреб та ведення підсобного господарства, зокрема, тваринництва;</p> <p>Забезпечене зменшення витрат води у водогонах цих населених пунктів.</p>	<p>Відсутність перебоїв з водопостачанням в водогонах сіл Змітнева, Купчичів та Спаського;</p> <p>Рівень задоволеності мешканців та мешканок станом водопостачання (за результатами опитування)</p>	<p>Документація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури та КП «Комунально житлове управління» селищної ради;</p> <p>Інформація старости Південного старостинського округу;</p> <p>Результати опитування мешканців та Змітнева, Купчичів та Спаського щодо стану водопостачання</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти користувачів водогонів.</p> <p>Кошти спонсорів</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.1.3. Безпечне водоспоживання в громаді	<p>Систематичний технічний огляд, очищення та поточний ремонт колодязів громадського користування, розташованих на території громади;</p> <p>Систематичний (щомісячний) контроль якості води в колодязях громадського користування, бактеріологічний контроль води та прилеглої ґрунту,</p> <p>(Відремонтовані та очищені колодязі громадського користування на території громади (16), щомісячний контроль якості води, бактеріологічний контроль води та прилеглої до колодязів ґрунту)</p>	<p>Вода в колодязях громадського користування, яка служить потребам мешканців та мешканок громади, а також використовується ними для ведення підсобного господарства, зокрема, тваринництва, безпечна і має належну якість;</p> <p>Мешканці та мешканки громади мають гарантований доступ до безпечних джерел питної води з відомими якісними параметрами;</p> <p>Додаткові джерела питної води.</p>	<p>Технічний стан колодязів;</p> <p>Результати досліджень якості води та бактеріологічних досліджень води та ґрунту;</p> <p>Рівень задоволеності мешканців та мешканок станом колодязів та якістю води в них (за результатами опитування)</p>	<p>Інформація та документація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація старост;</p> <p>Результати опитування щодо стану криниць.</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Старости.</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти користувачів колодязів.</p>	<p>3 2021 року, систематично</p> <p>додаткові джерела питної води</p>
3.1.4. Вдосконалення централізованого водовідведення та очищення стічних вод у смт. Сосниця	<p>У смт. Сосниця реконструйована каналізаційно-насосна станція №2 та збудовані нові очисні споруди.</p> <p>(Реконструйована КНС №2 та очисні споруди введені в експлуатацію в смт. Сосниця)</p>	<p>Підвищена ефективність роботи систем водовідведення, знижені ризики забруднення довкілля стічними водами;</p> <p>Збільшене число користувачів централізованої системи водовідведення у смт. Сосниця.</p>	<p>Збільшення потужності систем водовідведення;</p> <p>Результати контролю якості та безпечності стічних вод;</p> <p>Приріст кількості користувачів системи централізованого водовідведення</p>	<p>Інформація та звіти відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти Державного бюджету (Фонд охорони навколишнього природного середовища)</p>	2024

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>3.1.5. Очищення водних об'єктів екологічно важливих водно-болотних угідь</p>	<p>Подані заявки на отримання фінансової та технічної допомоги для очищення важливих для стану водних ресурсів громади та розвитку її туристично-рекреаційного потенціалу водних об'єктів: річки Убідь в межах смт. Сосниця; малих ставків в районі 2-го провулку Довженка в смт. Сосниця; річки Майдан в межах села Вільшаного; урочища Гончарового поблизу села Лави; болотяної місцевості поблизу села Мале Устя. Заявки подані до міжнародних проектів та програм захисту та відновлення навколишнього природного середовища; Проведені «круглі столи» та інші заходи, в тому числі туристко-дослідницького характеру, за участю громадськості та фахівців з екології водних ресурсів, розвитку туризму. Заходи сприяють підвищенню поінформованості про стан водних об'єктів в громаді та лобіюванню підготованих заявок на фінансування їх очищення та захисту. (Підготовлені та подані до міжнародних проектів та програм, щонайменше 5 заявок на фінансування робіт з очищення та захисту важливих для стану водних ресурсів та туристично-рекреаційного потенціалу громади, заходи, спрямовані на поінформованість щодо стану водних ресурсів та лобіювання заявок – щонайменше, 5)</p>	<p>Фахівці громади розвивають навички та компетенції у підготовці заявок на фінансування проектів до міжнародних фондів; Громадськість згуртована навколо теми захисту водних ресурсів громади та набуває навичок активного спільного лобіювання вирішення важливих для громади проблем.</p>	<p>Кількість заявок та перелік донорських організацій, до яких вони подані; Кількість та різновиди громадських заходів, кількість їхніх учасників та учасниць.</p>	<p>Інформація та документація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури; Інформація офіційної інтернет-сторінки громади та місцевих сторінок і груп в соціальних мережах.</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури у співпраці з навчальними закладами організаціями сприяння розвитку туризму, туристичним кластером громади тощо)</p>	<p>Бюджет громади; Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>2024 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 3.2.: Розвиток дорожньої мережі та пасажирського автосполучення, в тому числі, з сусідніми громадами

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.2.1. Покращення стану доріг в громаді	<p>Виконані поточні середні ремонти доріг належних громаді: в селі Волинка по вул. Садовий (2 км); вул. Розумієнка (1 км). в селі Козляничі (0,3 км); в селі Костирев по вул. Шевченка (1 км); в селі Спаське по вул. Придеснянській (1 км).</p> <p>Відновлення, реконструкція та вдосконалення систем поверхневого водовідведення.</p> <p>(Виконані ремонти доріг, належних громаді)</p>	<p>Підвищилися комфортність і безпека для користувачів автотранспорту в громаді.</p> <p>Організації та установи, відповідальні за будівництво та утримання доріг обласного та державного значення систематично інформуються про потреби громади.</p>	<p>Протяжність відремонтованих доріг в розрізі населених пунктів громади;</p> <p>Рівень задоволеності мешканців та мешканок громади станом доріг та якістю ремонтних робіт (за результатами опитування);</p>	<p>Інформація та звіти відділу житлово-комунального господарства благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація місцевих сторінок в соціальних мережах</p>	Відділ житлово-комунального господарства благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури	<p>Бюджет громади;</p> <p>Обласний бюджет;</p> <p>Державний бюджет.</p>	2021 рік – ремонти доріг належних громаді
3.2.2. Лобювання покращення стану доріг обласного та державного значення на території громади	<p>До організацій та установ, відповідальних за ремонти та будівництво доріг обласного та державного значення направляються звернення влади та громадськості про потреби громади щодо:</p> <p>Будівництва доріг: О 251804 Чорнотичі-Кудрівка-Лозова (6 км); С250822 Чорнотичі-Хотіївка (3 км), по вул. Новоселівська в смт Сосниця (1,9 км);</p> <p>Поточних середніх ремонтів доріг: Т-25-32 Корюківка-Матвіївка-Сосниця, між селами</p>	<p>Організації та установи, відповідальні за будівництво та утримання доріг обласного та державного значення систематично інформуються про потреби громади</p>	<p>Кількість звернень від влади та від громадськості до установ та організацій, відповідальних за дороги обласного та державного значення;</p> <p>Виконані роботи на дорогах обласного та державного значення відповідно до цих звернень</p>	<p>Інформація та звіти відділу житлово-комунального господарства благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація місцевих сторінок в соціальних</p>	Відділ житлово-комунального господарства благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури.	<p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p> <p>Державний бюджет.</p>	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>Волинка-Матвіївка(15 км);</p> <p>Пекарів-Кнути (2,6 км);</p> <p>О251810 Сосниця-Пекарів-Шабалинів (5 км);</p> <p>Улаштування пішохідних доріжок (тротуару) по вул. Чернігівська в смт Сосниця на дорозі О251809 /Н-27/-Сосниця (3,2 км по обидва боки);</p> <p>Улаштування 4 острівців безпеки по вул. Чернігівська в смт Сосниця на дорозі О251809 /Н-27/-Сосниця, в районі перехрестя з рухом по колу.</p> <p>(Владою громади та громадськістю систематично направляються звернення щодо ремонту та будівництва доріг обласного та державного значення, які проходять територією громади)</p>			мережах			
3.2.3. Розвиток пасажирського автосполучення між населеними пунктами громади, з сусідніми громадами та районним центром.	<p>За ініціативою влади громади актуалізований договір про міжмуніципальне співробітництво з метою реалізації спільного проекту «Організація пасажироперевезення у віддалених малонаселених пунктах півночі Чернігівської області через розвиток співробітництва територіальних громад»;</p> <p>Актуалізований до сучасних обставин вищевказаний проект;</p> <p>Проведений аналіз можливостей комплексного фінансування реалізації даного проекту за рахунок</p>	В громаді створені передумови вирішення питання пасажирського автобусного сполучення між населеними пунктами в межах громади, в межах Корюківського району та з сусідніми районами.	<p>Кількість сторін угоди про міжмуніципальне співробітництво та їхня «географія»;</p> <p>Кількість поданих заявок на отримання фінансування.</p>	Інформація відділів: економічного розвитку та житлово-комунального господарства, захисту навколишнього середовища та	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, захисту навколишнього середовища та інфраструктури; Відділ економічного розвитку	Бюджет громади; Кошти цільових субвенцій обласного та державного бюджетів; Програми міжнародної технічної допомоги	2023 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>коштів з різних джерел;</p> <p>Подані відповідні заявки на отримання фінансування.</p> <p>(Актуалізований договір про міжмуніципальне співробітництво; актуалізований проект; подані заявки на отримання фінансування)</p>			інфраструктури			
3.2.4. Розвиток вело інфраструктури громади	<p>У громаді збільшена кількість велопарковок, як у смт. Сосниця, так і в сільських населених пунктах громади; Місця розташування велопарковок визначаються в результаті громадських консультацій з урахуванням діючих і перспективних туристичних маршрутів та відображаються при їх маркуванні (2.2.4), розташовуються біля туристично привабливих локацій та зосередження сервісних об'єктів, а також об'єктів важливих з точки зору вирішення повсякденних проблем мешканців та мешканок.</p> <p>Ремонти доріг та облаштування придорожньої інфраструктури (облаштування пішохідних доріжок і тротуарів) (напр. 3.2.2.) ведеться з урахуванням потреб велосипедистів, для яких виділяються проїзні смуги.</p> <p>(Велопарковки в туристично-привабливих та важливих в повсякденному житті мешканців та мешканок місцях громади – в смт. Сосниця та сільських населених пунктах; проїзні смуги для велосипедистів, визначені під час ремонтів та реконструкцій доріг).</p>	<p>Розширена мережа велопарковок створює додаткові зручності для користувачів вело транспортом;</p> <p>Підвищений рівень гостинності та туристичної привабливості території громади;</p> <p>Підвищена безпека пересування велотранспортом на території громади.</p>	<p>Кількість велопарковок – в смт. Сосниця, в сільських населених пунктах;</p> <p>Протяжність смуг для велосипедистів.</p> <p>Визначені та марковані під час ремонту доріг та облаштування придорожньої інфраструктури.</p>	Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти місцевих благодійників та спонсорів;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів.</p>	<p>3 2022 року – велопарковки,</p> <p>3 2024 – визначені смуги для велосипедистів.</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.2.5. Мапування проблемних місць у громаді	Офіційний сайт громади дозволяє розмішувати фотофіксацію та зазначати геолокацію проблемних з точки зору безпеки, чистоти, екології, зручності для мало мобільних груп населення, місць на території громади. (Діючий механізм мапування проблемних місць на офіційному сайті громади, щонайменше 10 зафіксованих та усунених проблем щороку)	Підвищилися комфортність і безпека просування у громаді. Комунальним службам, владі та жителям зручно відслідковувати в режимі реального часу проблеми, пов'язані із чистотою вулиць, їх екологічним станом і доступністю для населення, Зростає громадський контроль за станом довкілля	Кількість мапованих проблем Кількість усунених недоліків за результатами зварень мешканців з використанням механізмів мапування проблем	Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури	Бюджет громади	з 2022 року

Операційна ціль 3.3. : Розвиток системи управління наданням комунальних послуг та енергоефективністю, створення системи управління відходами в громаді

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.3.1. Заохочення мешканців та мешканок	Запроваджена місцева програма компенсації кредитних ресурсів, отриманих ОСББ, мешканцями та мешканками багатоквартирних будинків на здійснення заходів із	Підвищується комфортність проживання в багатоквартирних	Загальний обсяг коштів, виділений селищним бюджетом для компенсації заходів для підвищення	Інформація відділу житлово-комунального господарства,	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою,	Бюджет громади Кошти власників житла	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
багатоквартирних будинків та ОСББ до запровадження заходів з енергоефективності	енергоефективності багатоквартирних будинків – зовнішнього утеплення, заміни вікон та дверей, облаштування систем опалення, яке використовує альтернативні джерела енергії. Програма актуалізується щороку, відповідно до потреб та можливостей, що виникають. Проведені заходи з підвищення енергоефективності багатоквартирних будинків (Програма енергозбереження Сосницької селищної ради, заходи з підвищення енергоефективності багатоквартирних будинків)	будинках громади; Мешканці та мешканки багатоквартирних будинків мотивовані до згуртування (створення ОСББ) як ефективного засобу підвищення комфортності свого житла.	енергоефективності багатоквартирних будинків; Відсоток компенсації по кредитах; Кількість і різновиди здійснених заходів з підвищення енергоефективності.	благоустрою, охорони природного середовища та інфраструктури	охорони природного середовища та інфраструктури		
3.3.2. Ремонти та енергомодернізація приміщень закладів та установ комунальної власності	Розроблена та впроваджується Програма енергомодернізації приміщень закладів та установ комунальної власності; Програма передбачає, зокрема, запровадження автономних систем опалення з ефективним використанням твердого палива (котельні системи, в тому числі, піролізні) та відновлювальних джерел енергії (сонячні батареї та колектори). Протягом 2021 – 2022 року здійснені ремонти та енергомодернізація приміщень комунальної власності: Дитячого садка «Калинка», КЗ «Сосницький будинок культури», корп. №2 Гімназії імені О.П.	Підвищився рівень комфорту для працівників та отримувачів послуг закладів, які розташовані у відремонтованих приміщеннях; Збільшена відвідуваність дитячого садочка «Калинка» через скорочення пропущених через захворювання вихованців та вихованок днів; Зменшена кількість	Рівень задоволеності станом приміщень (за результатами опитування); Кількість приміщень комунальних закладів та установ, які користуються автономними системами опалення на твердому паливі та альтернативних джерелах енергії (щорічно), характеристики опалювальних систем. Кількість (зменшення кількості) днів,	Інформація ради громади; Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища т інфраструктури та	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища т інфраструктури; Відділ освіти, культури, молоді та спорту	Бюджет громади; Цільові субвенції з бюджетів іншого рівня; Кошти місцевих благодійників та спонсорів; Кошти вітчизняних та закордонних донорів	3 2021 року До 2024-го року перехід на нові системи опалення 70 відсотків приміщень закладів та установ комунальної власності

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>Довженка в смт.Сосниці, Дитячої музичної школи імені М. Полторацького.</p> <p>Виготовлена проектно-кошторисна документації на капітальний ремонт будівлі краєзнавчого музею ім. Ю.С. Виноградського.</p> <p>70 відсотків приміщень, в яких працюють комунальні заклади та установи обладнані автономними системами опалення.</p> <p>(Програма енергомодернізації приміщень закладів та установ комунальної власності – 1 документ; відремонтовані із впровадженням заходів з енергоефективності приміщення дитячого садка «Калинка», КЗ «Сосницький будинок культури», корп. №2 Гімназії ім.О.П.Довженка, Сосницької дитячої музичної школи ім. М.Полторацького; проектно-кошторисна документація на капітальний ремонт будівлі краєзнавчого музею ім.. Ю.С. Полторацького; 70 відсотків приміщень комунальних закладів та установ з системами опалення на твердому паливі та з альтернативних джерел енергії)</p>	<p>пропущених через хвороби навчальних днів учнями та ученицями гімназії ім.. О.П. Довженка та ДМШ імені М.Полторацького</p> <p>Збільшена кількість учасників та учасниць гуртків, клубних формувань та творчих колективів КЗ «Сосницький будинок культури», кількість заходів та кількість їх відвідувачів ,зокрема, у осінньо-зимовий період</p> <p>Збільшена ефективність використання бюджетних коштів на опалення приміщень комунальних закладів та установ;</p> <p>Підвищена надійність тепло забезпечення комунальних закладів та установ.</p>	<p>пропущених через захворювання вихованцями і вихованками дитячого садка;</p> <p>Кількість пропущених навчальних днів учнями та ученицями гімназії ім.. О.П. Довженка та ДМШ ім.М. Полторацького</p> <p>Кількість учасників та учасниць гуртків, клубних формувань та творчих колективів, кількість заходів та їхніх відвідувачів у КЗ «Сосницький будинок культури», зокрема, в осінньо-зимовий період;</p> <p>Зменшення видатків на оплату енергоносіїв.</p>	<p>культури, молоді та спорту</p>			

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.3.3. Регулярне збирання та видалення твердих побутових відходів у сільських населених пунктах	<p>У сільських населених пунктах запроваджується процес регулярного збирання та видалення твердих побутових відходів на засадах індивідуальної (по господарської) оплати послуги, само-оподаткування чи сплати благодійних внесків.</p> <p>Форма фінансування визначається на зборах сіл. Форма надання послуги (подвірний збір, вивезення з майданчиків колективного користування) визначається в ході громадських консультацій за участю виконавця послуги. Надання послуги забезпечує визначений владою громади виконавець в відповідності до діючого законодавства.</p> <p>(В сільських населених пунктах запроваджене регулярне збирання та видалення сміття як оплачувана послуга)</p>	<p>Покращення санітарного стану сільських населених пунктів громади;</p> <p>Зменшення кількості несанкціонованих сміттєзвалищ;</p> <p>Підвищення рівня екологічної культури сільських мешканців та мешканок, формування культурних настанов на сучасні підходи до поводження з побутовими відходами.</p>	<p>Кількість сільських населених пунктів, в яких запроваджене систематичне збирання та видалення твердих побутових відходів;</p> <p>Відсоток домогосподарств, які уклали угоди на вивезення відходів;</p> <p>Кількість (зменшення кількості) несанкціонованих сміттєзвалищ.</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунальних послуг, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація старост</p>	<p>Відділ житлово-комунальних послуг, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Старости</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти оплати за надану послугу</p> <p>Спонсорська допомога</p>	3 2022 року
3.3.4. Сортування сміття в громаді	<p>У смт. Сосниця та найбільших сільських населених пунктах (центрах старостатів) громади обладнані та забезпечені контейнерами майданчики для роздільного збору сміття.</p> <p>Проведена роз'яснювальна кампанія в місцевих навчальних закладах, на офіційній інтернет-сторінці громади, під час виїзних зустрічей керівництва громади.</p> <p>На офіційній сторінці громади запроваджений віртуальний лічильник зібраного відсортованого</p>	<p>Набуття мешканцями та мешканками громади досвіду сортування сміття;</p> <p>Підвищення рівня екологічної культури мешканців та мешканок громади, формування культурних настанов на сучасні підходи до поводження з побутовими</p>	<p>Кількість обладнаних контейнерних майданчиків та їх «географія»;</p> <p>Кількість проведених заходів роз'яснювальної кампанії – в навчальних закладах, на зборах, під час зустрічей з керівництвом громади;</p> <p>Обсяги зібраних</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунальних послуг, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація</p>	<p>Відділ житлово-комунальних послуг, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Старости</p>	<p>Бюджет громади</p>	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>сміття «Природі стало легше на X кг пластику, X кг паперу, X кг скла», показники якого оновлюються щомісяця.</p> <p>(Впорядковані майданчики для роздільного збирання сміття з контейнерами – щонайменше 6 в різних населених пунктах громади; роз'яснювальна кампанія; віртуальний лічильник на офіційній сторінці громади).</p>	<p>відходами;</p> <p>Покращення санітарного стану населених пунктів громади.</p>	<p>відсортованих відходів;</p> <p>Обсяг виручених коштів від реалізації вторинної сировини зібраної за допомогою контейнерних майданчиків.</p>	<p>старост.</p>			
<p>3.3.5. Конкурси «Найчистіше село громади»</p>	<p>Щорічний конкурс, який має на меті мотивувати спільноти сільських населених пунктів до сприйняття та запровадження сучасних форм поводження з відходами, запровадження оплачуваної послуги з видалення відходів та підтримання у чистоті території своїх населених пунктів.</p> <p>Конкурс має Положення та систему призового заохочення (напр., здійснення професійного озеленення та ландшафтного декорування громадських відкритих просторів, першочерговість робіт з освітлення вулиць і громадських місць тощо).</p> <p>(Положення про конкурс, щорічний конкурс «Найчистіше село громади»)</p>	<p>Підвищений загальний рівень чистоти населених пунктів громади;</p> <p>Збільшується ефективність надання послуги з видалення твердих побутових відходів та територія охоплення нею;</p> <p>Підвищується рівень згуртованості спільнот населених пунктів та їх екологічної культури.</p>	<p>Кількість населених пунктів – учасників конкурсу;</p> <p>Кількість (збільшення кількості) угод на видалення ТПВ в селах громади;</p> <p>Кількість (зменшення кількості) стихійних сміттєзвалищ в громаді</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунальних послуг, благоустрою, охорони природного середовища та інфраструктури та старост;</p> <p>Публікації на офіційній сторінці громади, в соціальних мережах</p>	<p>Відділ житлово-комунальних послуг, благоустрою, охорони природного середовища та інфраструктури;</p> <p>Старости</p>	<p>Бюджет громади.</p>	<p>3 2022 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 3.4. : Благоустрій та естетика середовища населених пунктів громади

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>3.4.1.Формування інклюзивного середовища в громаді</p>	<p>У співпраці з фахівцями соціальних служб, служб в справах дітей, педагогами КЗ "Сосницький навчально-реабілітаційний центр", представниками громадськості, зокрема людьми з інвалідністю та родинами, які мають дітей з інвалідністю, Громадською радою з питань економічного розвитку та інвестицій при голові громади (1.1.4.), розроблена та втілюється цільова програма розвитку інклюзивного середовища в громаді.</p> <p>Програмою передбачаються, зокрема:</p> <p>регулярні обстеження рівня доступності середовища населених пунктів громади, підприємств, установ та організацій, які надають різноманітні послуги громадянам;</p> <p>експертиза всіх рішень щодо облаштування громадських просторів, будівництва та реконструкції об'єктів громадського користування щодо забезпечення доступу до них людей зі зниженою мобільністю, обмеженим зором;</p> <p>Графік приведення у відповідність всіх наявних об'єктів громадського користування до вимог максимальної доступності (включені також об'єкти виявлені за допомогою мапування – 3.2.5).</p> <p>(Програма розвитку інклюзивного середовища в громаді; громадські</p>	<p>Громадські простори, будівлі і приміщення підприємств, установ та організацій на території громади відповідають принципам інклюзивної і доступні для людей з різними типами інвалідності різного віку і статі;</p> <p>Підвищений рівень комфортності громадських просторів та приміщень громадського користування;</p> <p>Досягнутий вищий рівень залученості до громадського життя людей з інвалідністю різної статі та різного віку;</p> <p>Підвищений рівень гостинності та туристичної привабливості території громади.</p>	<p>Кількість учасників та учасниць громадських консультацій з підготовки програми розвитку інклюзивного середовища в громаді, в тому числі людей з інвалідністю та родин, які виховують дітей з інвалідністю;</p> <p>Кількість проведених обстежень рівня доступності громадських просторів і об'єктів громадського користування;</p> <p>Кількість об'єктів, приведених у відповідність до вимог доступності для людей з різними видами інвалідності протягом року.</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури та КУ «Центр надання соціальних послуг»</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>КУ «Центр надання соціальних послуг»</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти підприємств, установ та організацій громадського користування;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>3 2022 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>консультації з розробки програми; обстеження рівня доступності громадських просторів; графік приведення громадських просторів та приміщень громадського користування у відповідність до вимог безбар'єрного доступу)</p>						
<p>3.4.2. Ландшафтний дизайн та естетичне вдосконалення відкритих громадських просторів</p>	<p>В громаді розроблена програма благоустрою та покращення естетичного вигляду відкритих громадських просторів – догляду за наявними парками, скверами, оптимізації зелених насаджень, видалення інвазивних та карантинних рослин, облаштування нових об'єктів ландшафтного дизайну в різних населених пунктах громади, естетичне оформлення покажчиків на в'їздах та на території громади тощо;</p> <p>Пріоритетність робіт визначається, зокрема, і на конкурсних засадах (3.3.5.)</p> <p>До планування та виконання робіт залучаються місцеві мешканці та мешканки</p> <p>(Програма покращення естетичного вигляду відкритих громадських просторів, виконані роботи з ландшафтного дизайну)</p>	<p>Покращена естетична привабливість території та населених пунктів громади;</p> <p>Забезпечений фаховий догляд за зеленими насадженнями та нерозповсюдження карантинних та інвазивних рослин, вчасне видалення аварійних дерев і заміна їх молодими;</p> <p>Підвищилася згуртованість спільноти громади та окремих населених пунктів через участь у плануванні та роботах з облаштування нових об'єктів ландшафтного дизайну.</p>	<p>Кількість, типи та «географія» об'єктів ландшафтного дизайну, облаштованих в результаті реалізації програми (щороку);</p> <p>Рівень поширеності в межах громадських просторів інвазивних та карантинних рослин;</p> <p>Кількість місцевих мешканок та мешканців, які долучаються до робіт із планування та облаштування нових об'єктів ландшафтного дизайну.</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація старост</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Старости</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти місцевих донорів, благодійні внески.</p>	<p>3 2021 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>3.4.3. Регулювання чисельності безпритульних тварин</p>	<p>Актуалізація та вдосконалення заходів Програми гуманного поводження з безпритульними тваринами на території Сосницької селищної ради, зокрема, облаштування місця тимчасової перетримки, підвищення результативності прилаштування стерилізованих тварин, в тому числі за допомогою мережі інтернет;</p> <p>Просвітницька кампанія для власників тварин, спрямована на упередження їх неконтрольованого розмноження, та належне ставлення до них.</p> <p>(Програма, перелік заходів, облаштований осередок перетримки, просвітницька кампанія для власників тварин)</p>	<p>Підвищилася комфортність та безпека проживання та перебування в громаді;</p> <p>Чисельність бездоглядних тварин на всій території громади контрольована і зменшується;</p> <p>Бездоглядні тварини стерилізуються та прилаштовуються до нових господарів;</p> <p>Власники собак та котів поінформовані про можливості уникнення неконтрольованого розмноження тварин, правила їх утримання та зобов'язання належно ставитися до них.</p>	<p>Чисельність простерилізованих тварин;</p> <p>Чисельність чіпованих тварин;</p> <p>Чисельність тварин, для яких знайдені нові господарі;</p> <p>Кількість (зменшення кількості) скарг на агресивну поведінку безпритульних тварин.</p>	<p>Інформація постійної комісії селищної ради з питань прав людини, законності, депутатської діяльності, етики та регламенту, гуманітарних питань;</p> <p>Інформація ветеринарної клініки та зооволонтерів;</p> <p>Повідомлення засобів масової інформації, місцевих груп та сторінок в соціальних мережах.</p>	<p>Постійна комісія селищної ради з питань прав людини, законності, депутатської діяльності, етики та регламенту, гуманітарних питань</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Волонтаріат зоозахисників;</p> <p>Благодійні внески;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів.</p>	<p>3 2021 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 3.5. : Розвиток інфраструктури безпеки, запобігання та протидії надзвичайним ситуаціям в громаді

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.5.1. Розвиток мереж освітлення населених пунктів громади з використанням енергоощадних технологій.	<p>Розвиток мереж вуличного освітлення в населених пунктах громади. Встановлення нових енеогоощадних світлоточок у селах: Чорнотичі, Волинка, Кириївка, Полісся, Матвіївка, Масалаївка, Пекарів та смт.Сосниця.</p> <p>Черговість робіт може визначитися зокрема і за результатами конкурсу 3.3.5.</p> <p>(Збільшена кількість світлоточок в сільських населених пунктах та в смт. Сосниця)</p>	<p>Підвищена комфортність та безпека проживання та перебування в населених пунктах громади.</p>	<p>Кількість змонтованих світлоточок та їхня «географія»;</p> <p>Роботи виконані як заохочення переможців конкурсу 3.3.5.</p>	<p>Інформація відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Інформація старост</p>	<p>Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури;</p> <p>Старости</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Державний бюджет</p> <p>Кошти спонсорів</p>	<p>До 2024 року</p>
3.5.2. Розвиток мережі відеоспостереження за ситуацією в громаді	<p>У співпраці з фахівцями Сосницького відділу поліції здійснений аналіз стану правопорядку на територіях населених пунктів громади та визначені пріоритетні місця розташування камер відео спостереження;</p> <p>Закуплене відповідне обладнання – камери відеоспостереження – і підключене до єдиної системи відеоспостереження з центром у черговій частині Сосницького відділення поліції;</p> <p>В Сосницькому відділенні поліції обладнаний пульт централізованих системи відео спостереження за ситуацією в населених пунктах громади.</p> <p>(Камери відеоспостереження в населених пунктах громади; централізована система відеоспостереження за ситуацією в громаді)</p>	<p>Підвищений рівень безпеки проживання та перебування в громаді;</p> <p>Створені можливості для оперативного реагування поліції на порушення правопорядку;</p> <p>Зменшення рівня злочинності та кількості правопорушень на території громади</p>	<p>Кількість (зменшення) правопорушень в громаді;</p> <p>Кількість правопорушень, виявлених за допомогою системи відео спостереження;</p> <p>Оцінка мешканцями і мешканками стану безпеки в громаді (за результатами опитувань)</p>	<p>Інформація Сосницького відділу національної поліції;</p> <p>Результати опитування.</p>	<p>Сосницька селищна рада</p>	<p>Бюджет громади</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.5.3. Покращення правопорядку та профілактика злочинності в громаді.	<p>У співпраці з органами національної поліції розроблена та щорічно актуалізується цільова комплексна програма профілактики правопорушень.</p> <p>Програма містить систему заходів, які дозволяють упереджувати правопорушення та ефективно протидіяти їм, сприяють дотриманню прав людини, передбачають оперативне інформування громадськості про стан правопорядку та роз'яснювальну роботу щодо недопущення порушень закону та надання правової допомоги мешканцям та мешканкам громади.</p> <p>(Комплексна програма профілактики правопорушень, яка розроблена, актуалізується щорічно і виконується у співпраці з органами національної поліції)</p>	<p>Підвищений рівень безпеки проживання та перебування в громаді;</p> <p>Знижені ризики скоєння правопорушень;</p> <p>Підвищений рівень правової культури мешканців та мешканок громади</p>	<p>Кількість (зменшення кількості) правопорушень в громаді;</p> <p>Кількість публікацій в засобах масової інформації, на офіційній сторінці громади, місцевих сторінках в соціальних мережах на тему профілактики правопорушень за матеріалами роботи органів національної поліції в громаді;</p> <p>Кількість мешканців та мешканок, які отримали правову допомогу від співробітників поліції, які працюють в громаді;</p> <p>Відсутність/наявність скарг на порушення прав людини щодо доставлених до відділення поліції.</p>	<p>Інформація Сосницького відділення поліції;</p> <p>Публікації засобів масової інформації, офіційної сторінки громади. Сторінок в соціальних мережах</p>	<p>Сосницьке відділення поліції Менського відділу поліції Головного управління національної поліції в Чернігівській області;</p> <p>Селищна рада</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Державний бюджет</p>	3 2021 року
3.5.4. Профілактика та протидія пожежній небезпеці та іншим надзвичайним ситуаціям, та заходи з	<p>Громада, відповідно до розробленої цільової Програми забезпечення пожежної та техногенної безпеки на території Сосницької селищної ради створила та вдосконалює систему заходів упередження небезпеки пожеж та інших</p>	<p>Підвищена безпека проживання та перебування в громаді;</p> <p>Служби громади.</p> <p>Відповідальні за</p>	<p>Консультаційні пункти з літературою та інформаційними матеріалами на тему цивільного захисту,</p>	<p>Інформація селищної ради;</p> <p>Інформація старост</p>	<p>Селищна рада;</p> <p>старости</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Програми міжнародної технічної</p>	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
цивільного захисту населення	<p>надзвичайних ситуацій, вдосконалює систему цивільного захисту, технічно оснащує відповідні служби, забезпечує інформування мешканців та мешканок, в тому числі, через мережу створених консультаційних пунктів, організує і забезпечує проведення відповідних навчань.</p> <p>Програма актуалізується щороку відповідно до аналізу потреб.</p> <p>Для реалізації програми громада співпрацює з відповідними професійними службами, міжнародними організаціями, створює власні добровільні підрозділи протидії пожежній, техногенній небезпеці, цивільного захисту населення.</p> <p>(Програма забезпечення пожежної та техногенної безпеки на території Сосницької селищної ради зі щорічною актуалізацією, придбане та введене в експлуатацію обладнання та технічні засоби, виготовлені та розповсюджені інформаційні матеріали, проведені навчання навичкам протидії надзвичайним ситуаціям)</p>	<p>профілактику та протидію надзвичайним ситуаціям мають відповідне технічне оснащення;</p> <p>Створена та оснащена система оповіщення населення про надзвичайні ситуації;</p> <p>Мешканці та мешканки отримують інформацію про правила реагування на надзвичайні ситуації і ситуації, які потребують заходів цивільного захисту, в тому числі. І через мережу консультаційних пунктів.</p>	<p>протипожежної та техногенної безпеки;</p> <p>Інформаційні матеріали присутні на інформаційних дошках в багатоквартирних будинках, в старостатах, на підприємствах, в установах та організаціях, які надають послуги громадянам;</p> <p>В громаді працюють забезпечені технікою та засобами захисту добровільні пожежні команди.</p>			<p>допомоги</p> <p>Кошти спонсорів</p>	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 3.6.: Захист навколишнього середовища, формування системи екологічного моніторингу, розвиток екологічної свідомості та екологічної культури мешканок та мешканців

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
3.6.1. Створення та діяльність Екологічної консультативної ради громади	<p>Створена Екологічна консультативна рада як дорадчий та консультативний орган при голові громади.</p> <p>Рада складається з представників та представниць професійних середовищ, безпосередньо пов'язаних з використанням природних ресурсів (агровиробники, лісники, надавачі туристичних послуг тощо), охороною довкілля, охороною здоров'я, дослідницькою діяльністю в галузі екології, активісти екологічних організацій та інші зацікавлені збереженням навколишнього природного середовища.</p> <p>Екологічна консультативна рада працює відповідно до Положення, має план роботи, бере участь у громадських експертизах рішень селищної ради, сприяє комунікації з громадськістю, зокрема і під час стратегічної екологічної оцінки рішень влади громади, може ініціювати розгляд радою громади питання створення об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>(Екологічна консультативна рада, Положення про її діяльність, план роботи)</p>	<p>Згуртування активу громади, зацікавленого у збереженні та раціональному використанні навколишнього природного середовища як запоруки сталого соціально-економічного розвитку громади;</p> <p>Налагоджені ефективні комунікації з громадськістю щодо питань захисту довкілля;</p> <p>Створена організаційна основа для проведення стратегічної екологічної оцінки планувальних рішень селищної ради.</p>	<p>Склад Екологічної консультативної ради, її репрезентативність;</p> <p>Кількість громадських експертиз проектів нормативних документів громади;</p> <p>Кількість та тематика ініційованих інформаційно-промоційних кампаній на захист природного середовища.</p>	<p>Інформація та розпорядження голови громади;</p> <p>Інформація Екологічної консультативної ради;</p> <p>Інформація офіційної сторінки громади та місцевих сторінок в соціальних мережах</p>	Голова громади	Бюджет громади; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2021 року
3.6.2. Програма захисту довкілля Сосниччини	Спільно з Екологічною консультативною радою розроблена Програма захисту довкілля Сосниччини, яка містить, зокрема, заходи упередження та	Громада має нормативну основу для системної роботи в інтересах	Програма прийнята сесією селищної ради ; Відгуки щодо факту	Документація селищної ради; Документація з	Голова громади; Екологічна консультативна	Бюджет громади; Програми міжнародної	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>протидії найрозповсюдженішим в громаді видам шкоди природі – розорюванням прибережних смуг, несанкціонованим вирубкам лісу, браконьєрству в лісах та на воді; несанкціонованим сміттєзвалищам, спаленню рослинних решток в домашніх господарствах та на сільськогосподарських угіддях, надуживанням засобами захисту рослин тощо.</p> <p>Програма передбачає започаткування діяльності громадських інспекторів з охорони довкілля та громадського моніторингу стану навколишнього природного середовища.</p> <p>Програма обговорена в учнівських колективах, в установах, в трудових колективах підприємств, в галузевих професійних середовищах. Ініціатором та організатором обговорень виступає Екологічна консультативна рада (3.6.1.)</p> <p>(Програма захисту довкілля Сосниччини, прийнята радою громади, обговорення програми в різних аудиторіях – щонайменше, 7)</p>	<p>захисту довкілля громади як найважливішої запоруки сталого соціально-економічного розвитку громади;</p> <p>Зі змістом програми ознайомлені працівники і працівниці різних професійних середовищ, дотичних до користування природними ресурсами, учнівська та студентська молодь</p>	<p>прийняття програми та заходів, які вона містить, висловлені під час обговорень та на місцевих сторінках в соцмережах</p>	<p>проведених обговорень;</p> <p>Публікації на місцевих сторінках в соціальних мережах</p>	<p>рада</p>	<p>технічної допомоги</p>	
<p>3.6.3. Запровадження системи моніторингу шкоди довкіллю</p>	<p>В громаді під патронатом Екологічної консультативної ради (3.6.1.) запроваджена система моніторингу шкоди довкіллю, до участі в якій залучаються старшокласники і старшокласниці, які беруть участь у роботі екологічних гуртків, гуртків з туризму, з інформатики, Малої академії наук та керівники цих гуртків з різних населених пунктів громади. Вони створюють моніторингові групи в своїх місцевостях;</p>	<p>Учнівська молодь громади залучена до природоохоронної діяльності;</p> <p>Оперативно виявляються та оприлюднюються випадки шкоди природі.</p>	<p>Інформація Екологічної консультативної ради;</p> <p>Інформація карти шкоди природи на офіційній сторінці громади;</p> <p>Інформація з місцевих сторінок в соціальних мережах</p>	<p>Екологічна консультативна рада;</p> <p>Керівники тематичних гуртків загальноосвітніх шкіл та позашкільних закладів.</p>	<p>Екологічна консультативна рада</p>	<p>Бюджет громади; Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>3 2022 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>Процедури та засоби моніторингу розроблені спільно з його учасниками;</p> <p>Для відображення результатів моніторингу на офіційній інтернет-сторінці за допомогою інструментарію google-maps створена Карта шкоди природі, на якій учасники моніторингових груп позначають і описують місця та види нанесеної шкоди.</p> <p>Для учасників та учасниць моніторингових груп щорічно проводиться майстерня з моніторингу та захисту довкілля, тренерами на якій виступають члени Екологічної консультативної ради, представники інших наукових. Громадських природоохоронних організацій.</p> <p>(Моніторингові групи, складені зі старшокласників різних місцевостей громади; Карта шкоди природі на офіційній сторінці громади, щорічна майстерня для моніторингових груп)</p>						
<p>3.6.4. Започаткування роботи громадських інспекторів з охорони довкілля</p>	<p>В громаді у співпраці з Державною екологічною інспекцією Чернігівської області відповідно до чинного законодавства працюють громадські інспектори з охорони довкілля.</p> <p>Громадські інспектори співпрацюють з Консультативною екологічною радою громади та з владою громади.</p> <p>Влада громади спільно з Екологічною</p>	<p>Громадські інспектори з охорони довкілля працюють в інтересах захисту довкілля громади</p>	<p>Кількість, «географія» та різновиди проведених громадськими інспекторами з охорони довкілля перевірок;</p> <p>Кількість громадських експертиз нормативних актів влади громади. В яких взяли участь</p>	<p>Інформація громадських інспекторів.</p> <p>Публікація результатів на сайті громади</p>	<p>Екологічна консультативна рада (в частині добору кандидатів на посади громадських інспекторів з охорони</p>	<p>Не потребує фінансування</p>	<p>3 2022 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	консультативною радою проводять інформаційну кампанію з добору кандидатів на посади громадських інспекторів з охорони довкілля. (Громадські інспектори з охорони довкілля, щонайменше, 2 особи)		громадські інспектори.		довкілля); Громадські інспектори		

Стратегічна ціль 4 : Розвиток людського та соціального капіталів, партнерських зв'язків, вдосконалення системи управління громадою.

Операційна ціль 4.1. Сприяння ефективному наданню медичних послуг та розвитку культури піклування про власне здоров'я

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.1.1. Створення оптимальної для громади мережі медичних закладів первинної ланки (загальної практики сімейної медицини) та матеріально технічне її забезпечення.	Ефективна, забезпечена кадрами, необхідним обладнанням та товарами медичного призначення, згідно таблицею оснащення медичних закладів відповідного типу, система первинної ланки охорони здоров'я – КНП «Сосницький. Центр первинної медико-санітарної допомоги ім. Б.Л. Смирнова» та мережа підпорядкованих йому амбулаторій, фельдшерсько-акушерських та фельдшерських пунктів. Відремонтовані приміщення закладів, з доступом до безперебійного інтернет - зв'язку, який уможливило застосування засобів телемедицини.	Покращення доступу мешканців до якісної первинної медичної допомоги	Види та кількість придбаного медичного обладнання Кількість наданих послуг мешканцям та мешканкам громади	Інформація від головного лікаря ЦПМСД	Головний лікар ЦПМСД	Бюджет громади Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	Матеріальне стимулювання медичних працівників. (Діючий ЦПМСД з відремontованими та оснащеними 4 амбулаторіями, 25 ФАП та ФП-ами)						
4.1.2. Забезпечення мешканцям доступу до надання невідкладної (екстреної) та спеціалізованої медичної допомоги (вторинного рівня)	Відремontоване, дооснащене необхідним обладнанням, інформатизоване та укомплектоване медичними кадрами. Комунальне некомерційне підприємство «Сосницька лікарня» надає високоякісні медичні послуги. Створений та регулярно поповнюється Фонд підтримки лікарні. Придбані: - рентгенодіагностичний комплекс - ІФА комплекс - відеоендоскопічну систему (Відремontоване приміщення лікарні, дооснащене діагностичним обладнанням, поліклінічне обслуговування лікарями спеціалістами, щонайменше, 10 спеціальностей, стаціонарне відділення на 75 ліжок забезпечує щонайменше 5 напрямків лікування)	Покращення доступу мешканців до якісної вторинної медичної допомоги Профілактика та рання діагностика захворювань Зниження показників смертності і інвалідності	Види та кількість придбаного медичного обладнання Кількість звернень для отримання невідкладної допомоги (жінок /чоловіків) Кількість отриманих послуг	Інформація від директора КПН Сосницька лікарня	Директор КПН Сосницька лікарня	Бюджет громади Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги Кошти фонду підтримки лікарні Оплата за надання платних послуг	2022 рік
4.1.3. Заходи з просвіти, профілактики захворюваності та популяризації піклування про власне здоров'я серед	Функціонує система заохочень до щорічних профілактичних обстежень. До віддалених населених пунктів приїздять мобільні медичні команди. Демонстрація навчальних фільмів перед	Поліпшення стану здоров'я, зменшення захворюваності населення громади.	Кількість людей (за віком і статтю), які пройшли профілактичний огляд, у тому числі, з урахуванням гендерної специфіки.	Звіт відділу освіти, культури, молоді та спорту Інформація від директора КПН	Відділ освіти, культури, молоді та спорту	Бюджет громади Державний бюджет Обласний бюджет	3 2023 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
мешканців громади.	<p>дискотеками, кіносеансам, іншими та розважальним та культурними заходами. Тематичні зустрічі з лікарями, уроки на тему профілактики здоров'я в школах.</p> <p>Рекламні матеріали у громадських місцях та будівлях.</p> <p>(Мобільна медична бригада, щонайменше, раз на рік відвідує кожний населений пункт, принаймні третина мешканців відвідали зустрічі та скористалися профілактичним матеріалами).</p>		<p>Кількість місцевостей, відвіданих мобільними медичними бригадами.</p> <p>Кількість, тематична спрямованість (з огляду на стать, вік, медичну проблематику) та якість просвітницьких матеріалів;</p> <p>Кількість (за віком і статтю) учасників профілактичних заходів</p>	Сосницька лікарня		<p>Чернігівської області</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p>	

Операційна ціль 4.2. : Підвищення якості освіти, адаптація діяльності системи освіти до сучасних потреб мешканців та мешканок

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.2.1. Формування оптимальної для потреб громади мережі загальноосвітніх закладів	<p>В громаді з дотриманням максимальної прозорості, з урахуванням думки мешканців та мешканок різних населених пунктів, за результатами аналізу та прогнозування демографічної ситуації, оцінки стану забезпеченості вчительськими кадрами, матеріально-технічного стану приміщень сформована оптимальна мережа загальноосвітніх навчальних закладів.</p> <p>Мережа загальноосвітніх закладів відповідає</p>	<p>Дітям шкільного віку громади забезпечений рівний доступ до якісної середньої освіти;</p> <p>Школи громади забезпечені кваліфікованими кадрами вчителів, мають належний технічний стан та рівень забезпеченості навчальним</p>	<p>Кількість дітей, що здали ЗНО на 160 і вище балів (дівчат/хлопців)</p> <p>кількість дітей, які стали переможцями олімпіад, конкурсів (дівчат/хлопців)</p> <p>Оцінки рівня забезпеченості кадрами, навчальним приладдям, технічного стану</p>	Інформація відділу освіти, культури, молоді та спорту	Відділ освіти, культури, молоді та спорту	Бюджет громади	2024 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	а) критеріям доступності якісної середньої освіти для всіх дітей шкільного віку в громаді, б) стандартам, визначеним законодавчо-нормативною базою; в) вимогам ефективного використання бюджетних коштів. (Оптимальна мережа загальноосвітніх навчальних закладів в громаді)	приладдям; Громада ефективно використовує кошти освітньої субвенції з державного бюджету	приміщень; Відсоток використання коштів освітньої субвенції з державного бюджету; Співвідношення у витратах на загальну середню освіту коштів освітньої субвенції і коштів з бюджету громади.				
4.2.2. Зміцнення матеріальної та навчально - методичної бази шкіл та дитячих навчальних закладів громади	Плани поточних ремонтів (3.3.2.) , модернізації класів та навчальних корпусів та їх адаптації до вимог сучасної освіти обговорюють публічно, оприлюднюються та оновлюються щороку у плані соціально-економічного розвитку громади. Систематично проводиться забезпечення шкіл ергономічними меблями, навчальним приладдям та електронним обладнанням. (Матеріально-технічна база та оснащення навчальних закладів громади, забезпечення приладдям та інвентарем відповідає вимогам якісної організації навчального процесу)	Матеріально-технічна база дозволяє розвиток освіти відповідно до сучасних (у тому числі з урахуванням вікової та гендерної специфіки) потреб учнів	Кількість та різновиди обладнання та приладдя, закупленого для навчальних закладів громади; Перелік навчальних закладів, які забезпечувалися обладнанням та приладдям, та їхня «географія»; Кількість учениць та учнів, які користуються новими обладнанням та приладдям.	Інформація відділу освіти, культури, молоді та спорту; Інформація керівників навчальних закладів	Відділ освіти, культури, молоді та спорту Керівники навчальних закладів	Бюджет громади; Державний бюджет Обласний бюджет Чернігівської області; Кошти вітчизняних та закордонних донорів	3 2021 року
4.2.3. Забезпечення доступності шкільної та позашкільної освіти	Придбання 2 шкільних автобусів для підвезення дітей з відділених сіл. Організація маршрутів з урахуванням положень карти можливостей для творчого розвитку (див. 4.2.5.) (Придбані 2 автобуси, схема маршрутів)	Зручне та безпечне перевезення учнів з віддалених сіл до навчальних закладів (зокрема й позашкільних)	Кількість учнів, які користуються підвезенням Оцінка зручності маршрутів батьками та дітьми	Відділ освіти, культури, молоді та спорту	Селищна рада Відділ освіти, культури, молоді та спорту	Бюджет громади Державний бюджет Обласний бюджет Чернігівської області	2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.2.4. Сучасна система підвищення кваліфікації працівників освітянської галузі	<p>Педагогічні працівники шкіл громади систематично підвищують свої компетенції у сфері менеджменту, інноваційних методик викладання окремих предметів, володіння сучасними технічними засобами, виховання (зокрема громадянського, патріотичного, лідерського), активізації та анімації місцевих спільнот, навчання дорослих (основи підприємництва, комп'ютерна грамотність, основи народних ремесел) тощо завдяки участі у різноманітних навчаннях, курсах, проєктах.</p> <p>Освітянське середовище генерує ідеї та спонукає інших членів громади (молодь) до реалізації загальних ініціатив та проєктів.</p> <p>(Педагогічні працівники громади щорічно беруть участь у щонайменше 10 освітянських проєктах, у тому числі одному міжнародному; щонайменше 5 активностей у громаді ініційованих освітянами)</p>	Зростання рівня місцевої освіти, залучення учнів та вчителів до процесів, які відбуваються у громаді та світі, краще використання можливостей вчительського середовища для активізації місцевої спільноти.	<p>Кількість працівників (за віком і статтю), які беруть участь у освітянських проєктах.</p> <p>Кількість нових ідей, впроваджених у освітянській галузі та ініційованих вчителями для громади завдяки участі у проєктах.</p> <p>Кількість та якість нових форм співпраці з зовнішніми партнерами.</p>	<p>Звіт відділу освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Повідомлення учасників програм та навчальних візитів.</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Керівники навчальних закладів.</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних грантів.</p>	3 2021/2022 навчально го року
4.2.5. Забезпечення дітям громади можливостей для творчого розвитку	У громаді за участю зацікавлених сторін шляхом громадських консультацій (фахівців відділу культури, молоді та спорту, депутатів, старост, освітян, батьків, дітей та молоді, Молодіжної ради, здійснене вивчення потреб дітей шкільного віку у заняттях мистецтвом, технічною творчістю, особистісним розвитком, а також оцінку доступності цих занять для	<p>Зростання кількості дітей, які охоплені позашкільною освітою та гуртковою роботою;</p> <p>Зниження числа правопорушень серед дітей шкільного віку;</p>	<p>Відсоток охоплення дітей громади шкільного віку послугами позашкільної освіти</p> <p>Кількість напрямків, за якими відбуваються навчання та заняття;</p>	<p>Інформація відділу освіти, культури, молоді та спорту;</p> <p>Інформація ДМШ ім. М.</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Директор ДМШ ім. М. Полторацького;</p> <p>Директор</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти батьківської плати за навчання;</p> <p>Кошти вітчизняних та</p>	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>дітей з різних населених пунктів громади.</p> <p>На підставі результатів вивчення фахівцями ДМШ ім.Полторацького, Будинку дитячої та юнацької творчості, керівниками гуртків закладів культури, громадських об'єднань, загальноосвітніх шкіл розроблена карта можливостей для творчого розвитку, на якій позначені наявні та перспективні пропозиції для занять дітей мистецтвом, технічною, науковою творчістю, особистісним розвитком.</p> <p>Створена карта стала основою для планування діяльності ДМШ ім. М. Полторацького, Будинку дитячої та юнацької творчості, мережі гуртків, організованих при загальноосвітніх навчальних закладах та громадськими об'єднаннями.</p> <p>Карта та розклад діяльності гуртків узгоджені з розкладом руху шкільних автобусів (4.2.3.)</p> <p>За результатами відвідуваності гуртків влада громади приймає рішення про матеріально-технічне забезпечення та оснащення відповідного напрямку діяльності</p> <p>(Громадські консультації, карта можливостей для творчого розвитку, розклад діяльності гуртків та узгоджений розклад шкільних автобусів, аналіз відвідуваності гуртків та прийняті рішення щодо матеріально-технічного забезпечення і оснащення)</p>	<p>Розвиток здібностей дітей та молоді здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності;</p> <p>Покращення оснащеності та матеріальної бази в системі позашкільної освіти та гурткової роботи</p>	<p>Загальний обсяг фінансування закладів позашкільної освіти і гуртків з бюджету громади;</p> <p>Кошти матеріально-технічного забезпечення та оснащення найзатребуваніших напрямків;</p> <p>Відсоток покриття вартості навчання та занять батьківською платою.</p>	<p>Полторацького;</p> <p>Інформація Будинку дитячої та юнацької творчості;</p> <p>Публікації ЗМІ та повідомлення соціальних мереж.</p> <p>Інформація стосовно досягнень учнів</p>	<p>Будинку дитячої та юнацької творчості;</p> <p>Молодіжна рада</p>	<p>закордонних донорів</p>	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 4.3. : Розвиток сфери культури, підвищення можливостей творчого самовираження мешканок та мешканців, їх самоідентифікації з громадою через культурні практики

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>4.3.1. Розробка багаторічної програми розвитку культури в Сосницькій громаді</p>	<p>Програма розроблена із використанням методик залучення громадськості (з рівним представництвом населених пунктів, вікових груп, професійних та соціальних груп). Безпосередню участь у розробці програми беруть також члени групи «Сосниччина туристична», амбасадори Сосниччини (див. 2.3.2), випускники школи зеленого туризму (див. 2.3.2).</p> <p>Програма включає в себе заходи, які виходять за рамки традиційного галузевого підходу до культури, націлена на сприяння активній участі мешканців у творенні культури.</p> <p>Програма передбачає надання культурних послуг та наявність умов для творчої активності всіх мешканок та мешканців без обважень за віком, статтю, фізичними та інтелектуальними можливостями.</p> <p>Програма тісно пов'язана із 2.2.1. Розробка місцевої програми розвитку туризму та передбачає чітко сформульовану культурну пропозицію для відвідувачів ззовні (туристи, гості оздоровчих закладів).</p> <p>(Програма – 1 документ, щонайменше 5 заходів з публічного обговорення документу).</p>	<p>Інтегрована спільнота готова творити місцеву культуру, яка поєднує мешканців усіх місцевостей та соціальних груп.</p> <p>Заклади культури забезпечують мистецьким наповненням туристичні пропозиції зеленого, історичного та подієвого туризму</p>	<p>Кількість людей, (за віком, статтю, місцем проживання, професійною приналежністю), які беруть участь у процесі планування.</p> <p>Кількість, якість (конкретність, інноваційність) та різноманітність запланованих в програмі заходів.</p>	<p>План – розроблений та прийнятий документ.</p> <p>Опис процесу створення документу – працівники закладів культури.</p> <p>Публікації у ЗМІ та соціальних мережах</p>	<p>Відділ освіти, молоді та спорту.</p> <p>Керівники закладів культури</p>	<p>Бюджет громади</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.3.2. Модернізація та оснащення закладів культури відповідно до завдань Програми розвитку культури у Сосницькій громаді	<p>У програмі (4.3.1.) передбачені нові, актуальні форми залучення мешканців та мешканок до участі в культурній діяльності та у творенні культури, збільшення доступності культурних послуг.</p> <p>Обладнання та модернізація закладів культури відбувається у відповідності до цих вимог та згідно перспективного плану, який є додатком до програми та синхронізований Місцевою програмою розвитку туризму (2.2.1)</p> <p>(Придбане та введене в експлуатацію оснащення та обладнання в установах культури; перспективний план модернізації та оснащення закладів культури)</p>	<p>Підвищена доступність культурних послуг та можливості для участі у творенні культури для мешканок і мешканців різних населених пунктів громади без огляду на вік та стан мобільності;</p> <p>Підвищена згуртованість спільнот окремих населених пунктів та всієї громади;</p> <p>Підвищена туристична привабливість та урізноманітнений туристичний продукт, пропонований на території громади.</p>	<p>Кількість, типи та «географія» закладів культури, які обладнані та пристосовані до потреб програми розвитку культури, а також потреб мешканок та мешканців різного віку та стану мобільності;</p> <p>Кількість учасників та учасниць різного віку та стану мобільності, які користуються пропозицією закладів культури;</p> <p>Кількість туристів, які скористалися пропозиціями, які містили культурно-мистецьку складову</p>	<p>Інформація відділу освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Інформація закладів культури</p> <p>Інформація туристичного кластеру громади (2.1.1.) – з 2022 року</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Керівники закладів культури</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Обласний бюджет Чернігівської області.</p> <p>Державний бюджет.</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p>	3 2021 року
4.3.3. Розвиток фестивального руху	<p>Систематичне проведення традиційних для громади подій: Щорічний Молодіжний фестиваль кіно та мистецтва «Капелюш» та Щорічний фестиваль дитячої творчості «Сосницькі дзвіночки» (смт Сосниця).</p> <p>Започаткування у старостатах (або окремих цікавих туристичних локаціях див. 2.2.3. та 2.2.4.), прив'язаних до місцевих традицій, звичаїв, захоплень, майстерності місцевих мешканців, тематичних фестивалів, свят, мистецьких подій. Події апробуються, у разі</p>	<p>Активізація та згуртування мешканців старостатів та підвищення їх самооцінки як унікальних членів великої громади</p> <p>Підвищення рівня пізнаваності громади, як туристичного осередку.</p>	<p>Кількість фестивальних подій</p> <p>Кількість учасників та учасниць (виконавців та глядачів) за місцем проживання та віком (орієнтовно)</p> <p>З них – туристів з-поза меж громади (орієнтовно)</p>	<p>Інформація відділу освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Інформація туристичного кластеру громади (2.1.1.)</p> <p>Інформація старост</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту.</p> <p>Керівники закладів культури</p> <p>Туристичний кластер громади (2.1.1.)</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p>	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>успіху входять до загального туристичного календаря громади, отримують патронат селищного голови, можливість проходити під брендом громади, рекламуються на офіційному сайті, рекламних матеріалах у туристично-інформаційному центрі громади (див. 2.2.2.) та пресі.</p> <p>(Щорічно 2 традиційні фестивалі та щонайменше 2 ново ініційовані у локаціях поза центром громади)</p>			Матеріали ЗМІ, зокрема соціальних мереж	Старости.		
4.3.4. Центри інформації, діалогу та активності на базі бібліотек громади	<p>На базі бібліотек-філій в сільських населених пунктах громади створена інтегрована система поширення інформації, надання консультаційних послуг, організації просвітницьких заходів. Приміщення використовуються для проведення зустрічей громадського активу населених пунктів, обговорення локальних проблем та потреб (за методикою клубів громадського діалогу), зустрічей з владою громади та фахівцями відповідних служб. Центри виконують функції віддалених пунктів туристично-інформаційного центру Сосницької громади (див. 2.2.2) та навчальних просторів для діючих та потенційних підприємців – Підприємницькі вітальні (1.3.1). Центри організують місця для букросингу та доступу до книг на відкритому просторі.</p>	<p>Зростання обізнаності мешканок та мешканців у справах спільноти та світу;</p> <p>Підвищення компетенцій мешканців та мешканок у налагодженні конструктивного діалогу щодо місцевої проблематики;</p> <p>Підвищення згуртованості місцевих спільнот;</p> <p>Збільшення відвідуваності бібліотечних закладів</p>	<p>Кількість бібліотек-філій у складі мережі</p> <p>Кількість учасників та учасниць заходів Центрів, їхні вік та «географія»;</p> <p>Кількість планових заходів</p> <p>Збільшення кількості відвідувань бібліотечних закладів в розрізі населених пунктів громади;</p> <p>Кількість читачів та отримувачів інформаційних та консультаційних послуг (стать, вік та населений пункт)</p>	Інформація директора Сосницької публічної бібліотеки	Директор Сосницької публічної бібліотеки; Керівники бібліотек-філій	Бюджет громади Кошти вітчизняних та закордонних донорів	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	Розроблене положення про мережу центрів та типовий план діяльності. (Діюча мережа Центрів інформації, діалогу та активності, положення про мережу, відремонтовані, приміщення оснащені комп'ютерною технікою та зручними для організації простору меблями)						

Операційна ціль 4.4. : Сприяння родинам, дітям, заохочення молоді до життя в громаді

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.4.1. Сприяння прородинним громадським ініціативам	В населених пунктах громади функціонує мережа ініціативних груп, сформованих на основі різноманітних інтересів, захоплені та потреб родин. Ініціатором їх виникнення та координатором мережі стала Рада з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству (див. 4.6.1). Рада забезпечує також постійну інституційну підтримку родинним ініціативам (просвітництво у сфері сімейних відносин, родинне виховання, сімейне дозвілля,	Родини в громаді усвідомлюють власну цінність, розвивають навички комунікації та кооперації у розв'язанні проблем; Підвищується згуртованість та відчуття соціальної захищеності в громаді.	Кількість ініціативних груп в мережі; Кількість учасників заходів мережі Кількість проведених заходів (здійснених проєктів).	Інформація лідерів ініціативних груп Публікації в соціальних мережах та засобах масової інформації	Рада з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству	Місцеві та зовнішні спонсори; Кошти програм міжнародної технічної допомоги	2024 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>взаємодопомога, спілкування між поколіннями).</p> <p>Мережа співпрацює з владою громади, закладами освіти, культури, підприємцями та також з іншими організаціями, метою яких є підтримка родин, Україні та за кордоном.</p> <p>Мережа може мати єдиний, легалізований в обраній засновниками формі, керівний орган (громадське об'єднання).</p> <p>(Мережа сімейних ініціативних груп (громадське об'єднання, легалізоване в обраній засновниками формі); щонайменше, 10 ініціатив/заходів/ проєктів щороку).</p>				<p>(пошук ініціаторів ініціативних груп);</p> <p>Керівний орган мережі (ГО)</p>		
<p>4.4.2. Створення та розвиток Молодіжної ради громади</p>	<p>Молодіжна рада громади створена з ініціативи ради громади із числа старшокласників та молодих мешканок та мешканців громади, у ній пропорційно представлена молодь різного віку, з різних навчальних закладів та населених пунктів громади.</p> <p>Рада висловлює свої оцінки роботи влади громади, пропонує раді громади напрямки нормотворчої діяльності у сферах важливих для молоді, ініціює події у громаді адресовані молоді, співпрацює зі іншими організаціями та інституціями, які здійснюють молодіжну політику (див. 4.5.2.)</p> <p>(Рада, яка нараховує мінімум 20 осіб, започатковує, принаймні, 5 ініціатив щорічно)</p>	<p>Збагачення суспільного та громадського життя мешканців громади;</p> <p>Зростання участі громадян у громадському житті громади, зростання кількості молодих громадян готових до роботи в органах місцевого самоврядування у громаді.</p>	<p>Кількість учасників Молодіжної Ради Громади;</p> <p>Кількість ініціатив реалізованих Молодіжною радою громади;</p> <p>Кількість та якість оцінок Молодіжної ради громади стосовно діяльності влади, кількість пропозицій від Молодіжної ради громади.</p>	<p>Звіти Молодіжної ради громади.</p>	<p>Селищна рада</p> <p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту.</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>3 2021 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>4.4.3. Створення Молодіжного простору</p>	<p>Проведений ремонт приміщення у Сосницькій публічній бібліотеці. Зручно облаштоване (зонування, пересувні меблі, модерний дизайн) та сучасно оснащене (комп'ютерна техніка, музичне обладнання, прибори та матеріали для занять гуртків тощо) приміщення використовується як:</p> <ul style="list-style-type: none"> - місце для проведення позашкільної гурткової роботи - коворкінг-центр - консультативно-дорадчий центр із розвитку підприємництва та кооперації - клубне приміщення для зустрічей та обговорень (засідання Молодіжної ради (4.4.1.), тренінги школи амбасадорів Сосниччини, інші навчання та майстерні). <p>Дизайн, порядок використання та план діяльності складені на основі опитування та дискусій у молодіжному середовищі Молодіжною радою.</p> <p>Простір пристосований для відвідування особами з інвалідністю.</p> <p>(Діючий Молодіжний центр – 1, порядок використання, план діяльності – 2 документи, щонайменше 1 опитування та 3 майстерні з дизайн-планування)</p>	<p>Створення умов для творчого розвитку дівчат та хлопців, формування їх громадянських компетенцій;</p> <p>Зростання почуття приналежності та впливу;</p> <p>Формування у громаді згуртованої креативної та культурної спільноти молодих громадян.</p>	<p>Кількість гуртків та інших форм позашкільної роботи;</p> <p>Кількість учасників та учасниць позашкільних занять, їхній вік, «географія», стан фізичної мобільності;</p> <p>Кількість розважальних та навчальних заходів;</p> <p>Кількість учасників та учасниць розважальних та навчальних заходів, їхній вік, «географія», стан фізичної мобільності.</p>	<p>Звіт керівника Молодіжного простору;</p> <p>Інформація Молодіжної ради</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту;</p> <p>Молодіжна рада</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>4.4.4. Стипендії для обдарованої та креативної молоді для покриття витрат на участь у конкурсах, навчаннях та конференціях регіонального, загальноукраїнського або міжнародного рівня.</p>	<p>У співпраці з Молодіжною радою громади (4.4.1.) та Громадською радою з питань економічного розвитку та інвестицій(1.1.4) та школами розроблено положення про надання стипендій обдарованій молоді з громади, та засновано Стипендіальний фонд. Налагоджені контакти з різними партнерами (див.4.8.5.) дозволяють відправляти молодь на найцікавіші конкурси, навчальні пропозиції та стажування в Україні та закордоном</p> <p>(Положення, Фонд, мінімум 5 різних стипендій щорічно)</p>	<p>Зростання кількості молодих громадян готових до громадської активності у громаді та/або ведення власного бізнесу.</p>	<p>Кількість молоді, яка бере участь у проектах, стажуваннях, конференціях та навчаннях.</p> <p>Кількість та сума стипендій.</p> <p>Кількість та тип подій ініційованих молоддю після повернення зі спонсорованих поїздок.</p>	<p>Звіт команди, яка управляє Стипендіальним фондом, інформація виконанню громади</p>	<p>Селищна рада у співпраці зі школами, Молодіжною радою громади, Громадською радою з питань економічного розвитку та інвестицій</p>	<p>Бюджет громади; Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги</p>	<p>Фонд працює з 2022 р.</p>
<p>4.4.5 Сприяння молоді, молодим спеціалістам та молодим родинам у вирішенні житлових питань.</p>	<p>Молоді спеціалісти з громади, а також ті, які виявили бажання повернутися/переселитися на постійне проживання та роботу до населених пунктів громади отримують консультації з питань придбання житла, земельні ділянки, придатні для житлового будівництва, а також про можливість скористатися механізмом кредитування за рахунок кредитних коштів з бюджету громади, обласного бюджету Чернігівської області для будівництва, реконструкції, енергомодернізації житла;</p> <p>Громада у співпраці з обласними структурами забезпечує надання кредитних ресурсів молодим родинам в рамках цільової бюджетної програми «Власний дім».</p> <p>(Консультації з питань придбання та</p>	<p>Збільшується число молоді серед фахівців різних галузей;</p> <p>Зростає число робочих місць та офіційно само зайнятих молодих людей;</p> <p>Збільшується кількість молодих родин, які постійно живуть і працюють і виховують дітей в громаді.</p>	<p>Кількість наданих консультацій;</p> <p>Кількість придбаних/побудованих будинків за результатами консультацій;</p> <p>Кількість наданих кредитів;</p> <p>Кількість (зростання кількості) молодих фахівців, які живуть і працюють в громаді</p>	<p>Інформація відділу містобудування, архітектури та капітального будівництва;</p> <p>Інформація старост.</p>	<p>Відділ містобудування, архітектури та капітального будівництва;</p> <p>старости</p>	<p>Бюджет громади; Обласний бюджет Чернігівської області; Цільові субвенції з державного бюджету; Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів; Кошти програм міжнародної</p>	<p>2022 рік</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	будівництва житла в громаді; надані кредити на будівництво та модернізацію житла для молодих родин і молодих фахівців, щонайменше, 5)					технічної допомоги.	
4.4.6. Акція «Для маляти від громади»	У громаді започаткована постійно діюча акція «для маляти від громади» з підтримки новонароджених мешканок та мешканців громади. Для цього за участі Ради з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству (4.6.1.) розроблені Положення про акцію та подарунковий пакунок для новонароджених, який складається з необхідних в перший рік життя речей, а також містить вітання голови громади та інформаційні матеріали, необхідні для родини. (Положення про акцію «Для маляти від громади»; подарунковий пакунок для новонароджених)	Родини з малими дітьми відчувають свою значимість; Підвищена згуртованість громади.	Склад подарункового пакунку для новонароджених; Кількість вручених подарункових пакунків протягом року.	Інформація служби у справах дітей; Інформація участі Ради з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству	Служба у справах дітей	Бюджет громади; Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів.	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 4.5. : Підтримка спортивних ініціатив, популяризація різних форм фізичної активності, розвиток спортивної інфраструктури

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>4.5.1. Модернізація існуючої спортивної інфраструктури, створення нових сучасних майданчиків</p>	<p>Завершена реконструкція Центрального Стадіону з господарськими та адміністративними будівлями У населених пунктах громади функціонують невеликі загальнодоступні спортивні об'єкти, характер яких залежить від бажання мешканців (волейбольний, баскетбольний майданчики, стаціонарні столи для настільного тенісу, майданчика для воркауту, силових тренажерів тощо). Характер спортивних об'єктів визначається також і міркуваннями туристичної привабливості території громади, для чого служать консультації з туристичних кластером громади (2.1.1.) (Реконструйований стадіон з прилеглою територією, нові або відремонтовані спортивні об'єкти у кожному старостаті - 6)</p>	<p>Покращення комфортності життя у населених пунктах, створена можливість спільної спортивної активності мешканців.</p>	<p>Кількість нових спортивних об'єктів; Кількість учасників спортивних заходів, жінок/чоловіків Кількість команд, які проводять тренування на стадіоні Кількість учасників/ учасниць з урахуванням віку, інвалідності, що беруть участь у змаганнях, що проводяться на стадіоні</p>	<p>Звітність відділу освіти, культури молоді та спорту; Матеріали ЗМІ та соціальних мереж Результати опитування</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту Старости</p>	<p>Бюджет громади; Цільові субвенції з державного бюджету; Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p>	<p>2023 рік</p>
<p>4.5.2. Підвищення активності мешканців та мешканок громади у сфері фізичної культури та спорту</p>	<p>Спортивні організації громаді систематично організовують спортивні події, орієнтовані на масову участь мешканців різного віку. Спортивні клуби та провідні спортсмени та організатори спорту отримують матеріальну підтримку від громади, яка дозволяє їм брати участь у значимих спортивних подіях.</p>	<p>Зростання спортивної активності, покращення стану здоров'я та інтеграція мешканців громади; Зростання іміджу громади, як осередку спортивної активності;</p>	<p>Кількість масових спортивних подій разом із кількістю учасників та учасниць (щороку). Кількість спортсменів та діячів спорту, які беруть участь у регіональних та понад регіональних</p>	<p>Інформація відділу освіти, культури, молоді та спорту; Інформація від спортивних організацій;</p>	<p>Відділ освіти, культури, молоді та спорту Спортивні клуби та громадські організації</p>	<p>Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів; Кошти програм міжнародної технічної допомоги;</p>	<p>3 2021 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	(Мінімум 4 масові сезони спортивні події, щонайменше 10 аматорських змагань та турнірів, узгоджена система підтримки для провідних спортсменів та організаторів спорту)		змаганнях.	Інформація в засобах масової інформації, в тому числі в соціальних мережах.		Бюджет громади.	

Операційна ціль 4.6.: Розвиток системи забезпечення соціального захисту, запровадження принципів гендерної чутливості

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.6.1. Створення та діяльність ради з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству	Створення ради з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству Створення рівних можливостей для жінок та чоловіків та доступності послуг незалежно від статі, віку, стану здоров'я, національності; Оцінювання основних рішень ради (зокрема бюджету) з точки зору принципів гендерної рівності.	Згуртування громади; Підвищення якості управлінських рішень в частині ефективного реагування на конкретні потреби різних вікових та соціальних груп мешканців та мешканок; Зменшення негативних проявів, в основі яких лежить дискримінація за різними ознаками та проявів домашнього насильства.	Кількість членів Ради, її репрезентативність стосовно статі, представників та представниць різних вразливих груп населення; Кількість оцінок та пропозицій, підготовлених Радою (щорічно); Кількість управлінських рішень, нормативно-правових актів громади, прийнятих за результатами оцінок та пропозицій ради (щорічно)	Інформація голови громади; Інформація ради громади; Інформація ради з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству	Селищний голова; Рада з питань сімейної політики, гендерної рівності, гендерно орієнтованого бюджетування, запобігання дискримінації та протидії домашньому насильству	Бюджет громади Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	Рада дає висновки та рекомендації щодо застосування гендерних підходів в діяльності організацій, установ, підприємств, що працюють в громаді (Рада з положенням та програмою діяльності)						
4.6.2. Вдосконалення системи допомоги одиноким, непрацездатним, літнім мешканцям громади	КУ «Центр надання соціальних послуг» зміцнив свою матеріальну базу та запроваджує нові форми надання послуг, забезпечує також регулярну роботу мультидисциплінарної виїзної бригади у віддалених селах громади. У центрі проводиться клубна робота (зокрема навчання користування комп'ютером та інтернетом), надається адресна матеріальна допомога. Проведена реконструкція стаціонарного відділення для постійного та тимчасового проживання одиноких непрацездатних громадян. (Соціально-побутове обслуговування – орієнтовно 2500 осіб, запроваджені нові форми роботи, щонайменше, 4, виїзди мультидисциплінарної бригади до сіл громади щонайменше 2 рази щотижня,	Зростання відчуття соціальної захищеності у мешканців громади.	Кількість та різновиди послуг, які надаються Центром; Кількість осіб, які користуються допомогою; Кількість мешканців та мешканок стаціонарного відділення.	Інформація КУ «Центр надання соціальних послуг»	КУ «Центр надання соціальних послуг»	Бюджет громади Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів Програми цільових державних субвенцій; Програми міжнародної технічної допомоги	2022 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	діюче стаціонарне відділення розраховане, щонайменше, на 25 мешканців та мешканок)						
4.6.3. Створення консультативно-методичного центру інклюзивної освіти	<p>На базі КУ «Сосницький навчально-реабілітаційний центр» працює консультативно-методичний центр інклюзивної освіти, який пропонує батькам психологічні послуги з виявлення психолого-педагогічних проблем розвитку дитини, корекційну роботу, кваліфікований супровід дитини з особливими освітніми потребами., керівництву та педагогам навчальних закладів запевняє методичну допомогу у навчанні дітей з інвалідністю.</p> <p>(Консультативно-методичний центр інклюзивної освіти, чергування щонайменше 4 годин два рази на тиждень)</p>	<p>Раннє виявлення психолого-педагогічних розладів;</p> <p>Підтримка батьків дітей з особливими освітніми потребами;</p> <p>Підвищення кваліфікації педагогічних працівників, в тому числі з-за меж громади</p>	<p>Кількість звернень батьків</p> <p>Кількість консультації наданих вчителям в громаді та з-за її меж;</p>	Інформація консультативно-методичного центру інклюзивної освіти	Відділ освіти, культури, молоді та спорту КУ «Сосницький навчально-реабілітаційний центр»	Бюджет громади; Кошти батьківської доплати за консультації; Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів.	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.6.4. Соціальна підтримка воїнів АТО та їхніх родин	<p>Запроваджені на території громади заходи на підтримку воїнів АТО та їхніх родин (житло, матеріальна та психологічна допомога, пільги на харчування дітей, виділення земельних ділянок), доповнені діяльністю громадських організацій для подолання посттравматичного синдрому та повернення воїнів та їхніх родин до звичайного суспільного життя.</p> <p>(Заходи, які спрямовані на допомогу ветеранам АТО-ООС присутні у цільових програмах та планах діяльності соціальних служб громади; проєкти та заходи громадських організацій, які сприяють ветеранам)</p>	<p>Повернення воїнів АТО та ООС та також їхніх родин до звичайного життя;</p> <p>Зменшення проявів соціального неблагополуччя в середовищі ветеранів АТО-ООС</p>	<p>Кількість цільових програм, які містять заходи сприяння ветеранам АТО-ООС;</p> <p>Кількість та тип заходів, які здійснюються в громаді на допомогу воїнам АТО та їхнім родинам;</p> <p>Кількість проєктів та заходів, які здійснюються громадськими організаціями в інтересах ветеранів АТО-ООС.</p>	<p>Інформація ради громади;</p> <p>Інформація комунальних закладів та установ;</p> <p>Інформація громадських організацій, зокрема, ГО «Сосницька спілка ветеранів-воїнів АТО»</p>	<p>Рада громади;</p> <p>Комунальні заклади та установи;</p> <p>Громадські організації (напр.. ГО «Сосницька спілка ветеранів -воїнів АТО»)</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Державний бюджет;</p> <p>Обласний бюджет Чернігівської області;</p> <p>Кошти місцевих. вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Кошти програм міжнародної технічної допомоги</p>	3 2022

Операційна ціль 4.7. : Підвищення згуртованості в громаді, розвиток громадянських та соціальних компетенцій мешканок та мешканців

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.7.1. Розробка нової редакції Статуту ТГ	Ухвалена нова редакція Статуту громади, яка пройшла громадське обговорення та містить оновлені положення про участь членів	Згуртування місцевого активу	Кількість зустрічей з обговорення	Протоколи зустрічей	Відділ загальної, організаційної та	Бюджет громади	2022

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/ фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення. Процес обговорення Статуту став одним з інструментів гуртування мешканців та мешканок всіх невселених пунктів. (Затверджений Статут – 1 документ, принаймні 1 публічне обговорення у кожному старостаті, розміщений у вкладці на офіційному сайті громади)	Підвищення обізнаності мешканок та мешканців стосовно функціонування та повноважень місцевого самоврядування	Кількість учасників та учасниць обговорення (за віком та місцем проживання)	Матеріали на офіційному сайті у ЗМІ та у соціальних мережах	кадрової роботи		
4.7.2. Розвиток Громадського бюджету в громаді.	У громаді діє Громадський бюджет. Щорічно у бюджеті громади передбачається сума коштів, рішення про використання якої приймається на підставі конкурсу проєктів, поданих мешканцями громади та їх об'єднаннями. Громада підвищує ефективність громадського бюджету, враховуючи в умовах конкурсу інтереси окремих територій також спільні для громади, потреб мешканців та мешканок, досвід реалізації Громадського бюджету в попередні роки. Громада оприлюднює проміжні та підсумковий щорічний звіт про реалізацію громадського бюджету. (Щорічний Громадський бюджет, проміжні та підсумковий звіти про його реалізацію)	Зростання активності мешканців та мешканок громади, набуття ними компетенцій щодо планування та визначення шляхів розв'язання місцевих проблем; Зростання поінформованості мешканців та мешканок в питаннях формування та витрачання бюджетних коштів громади; Зростання прозорості бюджетного процесу в громаді; Підвищення згуртованості місцевих спільнот та спільноти всієї громади	Сума (зростання суми), передбачена для Громадського бюджету (щорічно); Кількість та типи проєктів, які подаються для реалізації за кошти громадського бюджету.	Проміжні та підсумкові звіти про реалізацію громадського бюджету; Публікації офіційної інтернет-сторінки громади, засобів масової інформації та місцевих сторінок в соціальних мережах.	Рада громади	Бюджет громади	3 2021

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.7.3. Підтримка ініціатив громадських, благодійних організацій та ініціативних груп	<p>Щорічний конкурс проектів громадських, благодійних організацій та ініціативних груп на отримання мікро грантового до фінансування діяльності, в тому числі на забезпечення власного внеску для участі в проектах за кошти вітчизняних та закордонних донорів</p> <p>Розроблене Положення, оголошення широко оприлюднене, визначені та підготовлені члени комісії, яка оцінюватиме проекти. Проведено навчання стосовно оформлення заявок.</p> <p>(Щорічний конкурс, Положення – 1 документ, мінімум 10 учасників, щонайменше 3 підтримані та співфінансовані проєкти)</p>	<p>Активізація діяльності місцевих громадських та благодійних організацій на вирішення нагальних проблем громади, підвищення їхньої інституційної спроможності та компетенцій;</p> <p>Середовище НГО та влада зорієнтовані на проектну діяльність, яка відповідає потребам громади і в перспективі може стати основою для запровадження системи соціальних замовлень.</p>	<p>Кількість та тип громадських, благодійних організацій та ініціативних груп, які подали заявки на конкурс</p> <p>Кількість виданих мікро грантів;</p> <p>Обсяг коштів мікрогрантової підтримки, виплачених як власний внесок в проектах, які виконуються за підтримки інших донорських організацій/загальний обсяг залученого ззовні грантового фінансування.</p> <p>Загальний обсяг фінансування конкурсу.</p>	<p>Інформація селищної ради;</p> <p>Інформація офіційної інтернет-сторінки громади, засобів масової інформації та соціальних мереж</p>	<p>Селищна рада;</p> <p>Молодіжна рада громади;</p> <p>Громадські, благодійні організації. Ініціативні групи.</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	3 2022
4.7.4. Промоція громадської активності	<p>Започаткований щорічний Форум громадських ініціатив, на якому проводиться презентація ідей, пропозиції, досягнень місцевих громадських об'єднань, неформальних ініціативних груп, груп самоорганізації наслідання. У ході форуму конкурсна комісія визначає конкурсу (4.7.3.), діяльність якого найбільш корисна для громади та надає мікрогрант (грошову премію, речовий приз) для реалізації ініціативи.</p> <p>(Щорічний форум, щонайменше 5 організацій-учасниць)</p>	<p>Зростання громадської активності мешканців громади;</p> <p>Зростання інституційної спроможності та розвиток компетенцій місцевих громадських організацій та само організованих груп мешканців та мешканок;</p> <p>Збільшення кількості громадських об'єднань.</p>	<p>Кількість(збільшення кількості) та тип громадських об'єднань, які працюють в громаді.</p>	<p>Інформація ради громади;</p> <p>Інформація громадських об'єднань;</p> <p>Інформація в місцевих ЗМІ та соціальних мережах</p>	<p>Рада громади;</p> <p>Молодіжна рада громади;</p> <p>Громадські об'єднання, неформальні ініціативні групи.</p>	<p>Бюджет громади</p>	3 2022 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.7.5. Організація та діяльність ФМ-радіо	<p>На території громади функціонує місцева ФМ-радіостанція. Створені технічні, юридичні та організаційні умови для реалізації регулярного радіомовлення. Працює постійний склад редакції та залучені громадські репортери (особливо соціально активна молодь). За допомогою радіомовлення передаються місцеві новини, оголошення, сповіщення про виникнення надзвичайних чи небезпечних ситуацій. Свою рубрику ведуть тут зокрема селищний голова, представники Молодіжної та Екологічної ради, амбасадори Сосниччини, краєзнавці тощо.</p> <p>(Регулярне радіомовлення ФМ-станції, щонайменше, 2 години часу власного місцевого контенту на добу)</p>	<p>Збільшення інформованості мешканок та мешканців стосовно життєдіяльності громади</p> <p>Зростання комунікаційних навичок у молоді</p> <p>Підвищення обізнаності мешканок та мешканців стосовно функціонування та повноважень місцевого самоврядування</p>	<p>Кількість годин радіомовлення (у тому числі власного місцевого контенту)</p> <p>Кількість постійних співробітників редакції та громадських репортерів (стать, вік, населений пункт)</p> <p>Кількість постійних слухачів</p> <p>Якість матеріалів та різноманіття тем мовлення</p>	<p>Інформація редакції ФМ-станції</p> <p>Інформація в місцевих ЗМІ та соціальних мережах</p> <p>Результати опитувана слухачів</p>	<p>Рада громади;</p> <p>Молодіжна рада громади</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти місцевих, вітчизняних та закордонних спонсорів;</p> <p>Програми міжнародної технічної допомоги</p>	2023 рік

Операційна ціль 4.8. : Підвищення інституційної спроможності, ефективності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
4.8.1. Створення та реалізація системи підвищення кваліфікацій службовців	Створені, затверджені та реалізуються програма та графік систематичного підвищення кваліфікацій службовців виконкому ради громади та інших її	Постійне підвищення професійних кваліфікацій працівників виконкому,	Кількість та тематика навчань, у яких брали участь службовці та депутати.	Інформація відділу загальної, організаційної та	Відділ загальної, організаційної та кадрової роботи	Бюджет громади; Державний	3 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
місцевого самоврядування	<p>організаційних структур. Програма містить засади участі у пропонуваному навчанні та обов'язки працівників та депутатів, які беруть участь у навчанні.</p> <p>(План та регламент участі, річний графік підвищення кваліфікацій. Щорічно у навчаннях бере участь мінімум 30% працівників).</p>	депутатів та старостів.	<p>Кількість службовців та депутатів, які навчаються.</p> <p>Ефективність системи підвищення кваліфікацій працівників.</p>	кадрової роботи		<p>бюджет;</p> <p>Обласний бюджет Чернігівської області;</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p>	
4.8.2. Функціонування сучасного Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП) з місцевими пунктами обслуговування мешканців у старостинських округах	<p>У Сосниці працює сучасний ЦНАП з пунктами обслуговування мешканців у старостинських округах та віддаленими робочими місцями у деяких селах. Ведеться робота з підготовки електронних сервісів для надання адміністративних послуг он-лайн.</p> <p>ЦНАП надає також послуги клієнтам мікроінкубатора підприємництва (1.3.4.)</p> <p>(ЦНАП, 6 пунктів обслуговування та віддалені робочі місця, консультації для клієнтів мікроінкубатора підприємництва)</p>	Адміністративні послуги надаються ефективно та прозоро.	<p>Кількість послуг, які надаються ЦНАП;</p> <p>Кількість мешканців та мешканок, які обслуговуються впродовж 1 місяця</p> <p>Кількість послуг (консультацій), наданих клієнтам мікроінкубатора підприємництва (1.3.4.)</p> <p>Рівень задоволеності клієнтів ЦНАП (за результатами опитування)</p>	Звітність відділу «Центр надання адміністративних послуг»	Відділ «Центр надання адміністративних послуг»	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів;</p> <p>Програми Міжнародної технічної допомоги</p>	з 2021 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
<p>4.8.3. Сучасна, функціональна та інтерактивна інтернет-сторінка громади</p>	<p>Працює власна інтерактивна інтернет-сторінка громади.</p> <p>Функціонал сторінки відповідає потребам реалізації завдань Плану реалізації стратегії розвитку, зокрема: 1.1.1., 1.1.2., 1.1.5., 1.1.7., 2.2.3., 3.6.3.</p> <p>На сторінці розміщені основні відомості про громаду – зокрема підсторінки окремих старостатів. Автори сторінки дбають, щоб на неї розміщувалася інформація важлива для мешканців, інвесторів та туристів (див.). На сторінці завжди можна знайти актуальні дані про діяльність ради та виконкому, працює сервіс пошуку документів та архівних матеріалів. Функціонал сторінки дозволяє організацію громадських консультацій у електронній формі.</p> <p>Голова селищної ради та депутати мають тут свої «віртуальні кабінети», які уможливають їм on-line спілкування з виборцями.</p> <p>(Сторінка громади з розширеним функціоналом та сервісами, яка систематично оновлюється та 6 підсторінок для старостинських округів)</p>	<p>Покращення стану інформованості про справи громади її мешканців та мешканок, партнерів, інвесторів</p>	<p>Кількість та якість інформації, яка розміщується;</p> <p>Актуальність сторінки;</p> <p>Кількість відвідувань сторінки, кількість зауважень та питань на сторінці;</p> <p>Кількість депутатів, які створюють на сторінці свої віртуальні кабінети.</p>	<p>Аналіз працюючої сторінки.</p> <p>Відгуки користувачів</p>	<p>Відділ загальної, організаційної та кадрової роботи</p>	<p>Бюджет громади</p> <p>Кошти вітчизняних та закордонних донорів</p>	<p>2021 рік</p>
<p>4.8.4. Інформатизація процесу управління</p>	<p>Створені та своєчасно актуалізуються управлінські інформаційні бази, сервіси та ефективно функціонують електронний документообіг. Забезпечений доступ до статистичної та довідкової інформації,</p>	<p>Покращення якості управлінської діяльності;</p> <p>Збільшення оперативності прийняття рішень;</p>	<p>Кількість доступних видів інформаційних ресурсів;</p> <p>Час обробки інформації</p>	<p>Інформація відділу загальної, організаційної та кадрової роботи</p>	<p>Відділ загальної, організаційної та кадрової роботи</p>	<p>Бюджет громади;</p> <p>Державний бюджет;</p> <p>Обласний</p>	<p>3 2021 року</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Завдання/захід	Показник реалізації завдання/заходу (продукт)	Результат реалізації завдання/заходу	Показник оцінювання результату реалізації завдання/заходу	Джерела верифікації показників	Відповідальні за реалізацію завдання/заходу	Джерела фінансування/фінансування з бюджету громади	Термін реалізації
	<p>державних реєстрів, інформаційних систем, баз даних. Персонал навчений користатися системою.</p> <p>(Система електронного документообігу з доступом до внутрішніх та зовнішніх джерел управлінської інформації)</p>	Економія паперу та інших матеріальних ресурсів				бюджет Чернігівської області; Кошти вітчизняних та закордонних донорів	
4.8.5. Підтримка існуючих та налагодження нових партнерських зв'язків із українськими та закордонними громадами	<p>Тривала та змістовна співпраця з наявними партнерами.</p> <p>Розроблена спільно з представниками громадськості карта намірів, яка містить очікування громади від потенційних партнерів та засоби, якими громада може ділитися з партнерами.</p> <p>Проведений цілеспрямований пошук українських та закордонних громад з точки зору подібності потреб та засобів, визначених картою. Моніторинг проводиться також у рамках проектів, в яких беруть участь представники громади (див. 4.5.3., 4.2.3).</p> <p>Налагодження співпраці зі, щонайменше, однією новою закордонною та 3 українськими громадами, узгодження з напрямків та форм партнерської співпраці.</p> <p>(Карта намірів партнерської співпраці — 1 документ, обмін листами про наміри з 4 органами місцевого самоврядування)</p>	Зростання міжнародної активності сприяє розвитку громади в усіх сферах	<p>Кількість угод із зовнішніми партнерами, з поділом на українських та іноземних, самоврядування та ін. (наприклад, бізнес, громадські організації);</p> <p>Кількість, тематика та вартість реалізованих партнерських проектів;</p> <p>Відсоток мешканців, які є учасниками чи отримують користь від партнерських проектів.</p>	Інформація виконкому селищної ради. Інформація засобів масової інформації.	Виконком селищної ради	Бюджет громади Кошти вітчизняних та закордонних донорів; Програми міжнародної технічної допомоги.	2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

12. ДОДАТОК 1. ПРОЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

1. Розвиток та модернізація кооперативного молочарства в Сосницькій ТГ

Картка стратегічного проекту			
Позначення, номер проекту (присвоює виконком громади)	Назва установи, яка відповідає реалізацію (вказує виконком громади)		Пріоритет (1,2,3 – важливість для досягнення цілі)
			1
Назва проекту		Стратегічна ціль / операційна ціль	
Розвиток та модернізація кооперативного молочарства в Сосницькій ТГ		Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва / Операційна ціль 1.2. Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації в сільському господарстві.	
Тип проекту (інфраструктурний, неінфраструктурний)	Запланована дата початку проекту	Запланована дата завершення проекту	Організація-аплікант (якщо не громада, то вказати контактні дані: e-mail, тел.)
інфраструктурний, неінфраструктурний	IV квартал 2021 року	кінець 2024	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Керівник проекту, контактні дані

Страдомська Марина Борисівна, головний спеціаліст відділу економічного розвитку, 0661436233, stradoskam@gmail.com

1. Опис проекту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими документами

Основною проблемою, на вирішення якої спрямовано проект, - є низька рентабельність виробництва молока в особистих селянських господарствах Сосницької ТГ. З 2014 року у 9 селах (із 40 наявних) громади успішно діє СОК «Волинківська молочарська спілка». Поза спілкою люди здають молоко різним заготівельникам, які свідомо занижують якість отриманого молока з метою зниження закупівельних цін.

На даний момент спілка не має власного обладнання для заготівлі молока, а використовує обладнання заводів, які надали це обладнання в оренду. Відповідно ці заводи диктують заготівельну ціну на молоко, яка є досить низькою. Крім цього, ще однією проблемою є логістика. Для заводу економічно доцільніше приїхати в одну точку та забрати одразу 4-5 т. молока першого чи вищого гатунку, ніж їздити по-дворах і збирати молоко сумнівної якості. Саме централізований забір молока високої якості допоможе жителям села розраховувати на вищу ціну. Формування оптової партії вже зараз точно дасть приріст в ціні на 2 грн/літр.

Ще однією стратегічною проблемою - є структура виробництва молока, яке практично на 100% виробляється в особистих селянських господарствах, в яких переважно утримуються 1-2 корови, здебільшого людьми пенсійного або передпенсійного віку. Така ситуація є основною загрозою для майбутнього формування товарних партій молока, оскільки кількість бажаючих утримувати ВРХ в особистих господарствах постійно падає. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми - є поступовий перехід молочного виробництва на формат сімейних молочних ферм. Такий перехід повинен супроводжуватися потужним навчальним компонентом, запровадженням ефективних технологій, покращенням якості племінного стада, кормової бази, логістичної інфраструктури та більшої професіоналізації молочної галузі громади.

Фактично, описані вище проблеми, пов'язані одна з іншою причинно наслідковими зв'язками і досягнути суттєвого покращення ситуації, можливо лише запровадивши системний комплекс заходів, які будуть різними шляхами поступово нівелювати кожну з описаних вище проблем. Саме для реалізації такої стратегії, включно із збільшенням доданої вартості продукції молочної галузі громади, розроблено заходи даної програми.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Ключові етапи реалізації проєкту:

Етап №1. Покращення матеріально-технічної бази молочних кооперативів оптимізації логістичних процесів, підвищення якості та збільшення товарних партій молока, яке виробляється членами кооперативів.

Етап №2. Запровадження цільової програми розвитку сімейних молочних ферм.

Етап №3. Налагодження виробничих потужностей з переробки молока.

2. Цілі проєкту

- підвищення рентабельності молочного виробництва, що позитивно впливатиме на покращення добробуту жителів громади, які працюють у цій сфері;
- перехід на формат сімейних ферм дозволить зберегти поголів'я ВРХ, а відтак молочну галузь громади;
- якісне покращення технологічного процесу виробництва та логістики молока у громаді, що потенційно стимулюватиме місцевих жителів до розширення або початку власної справи у цій галузі;
- започаткування переробки молока, виробленого членами молочних СОКів, підвищить його додану вартість, а відповідно прибутки членів молочних кооперативів громади.

3. Сфера охоплення проєкту (місце реалізації проєкту, територіальне охоплення, зацікавлені сторони, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проєкту)

Територія Сосницької ТГ, 340 членів молочних кооперативів громади, мешканці домогосподарств Сосницької ТГ, які тримають ВРХ (2 598 осіб).

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

4. Індикатори досягнення цілей (поточний рівень і очікувані результати, очікувані фінансові результати)

Індикатори продуктів:

Програма підтримки розвитку молочарства; закуплене та введене в експлуатацію обладнання в кооперативах; збільшена мережа молокоприймальних пунктів; діючі переробні потужності.

Індикатори результатів:

1. Підвищено закупівельну ціну на молоко принаймні на 30 % після реалізації Етапу №1, що складе збільшення доходу на 6929 грн/рік на одну ВРХ.
2. Розширено мережу пунктів прийому молока (з 8 до 13).
3. Створено принаймні 3 сімейні ферми із загальною кількістю ВРХ не менше 30 голів.
4. Створено принаймні одне підприємство з переробки молока з потужністю переробки принаймні 10 тон/міс.

Індикатори впливу:

1. Підвищено якість молока, яке виробляється в молочних кооперативах громади.
2. Закладено фундамент для збереження поголів'я ВРХ та його племінної якості через збільшення частки ВРХ, яке утримується у сімейних молочних фермах.
3. Підвищено додану вартість продукції молочних кооперативів через налагодження переробки молока
4. Створена основа (програмування, навчання, досвід) для розвитку кооперативного руху у громаді.

5. Учасники і партнери проекту, їхні завдання

Учасники проекту:

- працівники Сосницької селищної ради,

- члени молочних кооперативів,

Завдання для виконання:

Координація виконання проекту (бюджетування, звітування, тендерні процедури, допомога у отриманні дозвільних документів, пошук додаткових джерел фінансування)

Встановлення і налагодження роботи обладнання, отримання дозвільних документів та введення в експлуатацію обладнання, налагодження нових логістичних процесів, забезпечення поточної діяльності кооперативу.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- зовнішні експерти	Навчання персоналу та інформаційна робота з членами кооперативу.	
Партнери проекту:	Завдання для виконання:	
СОК «Волинківська молочарська спілка»	Управління поточною діяльністю і кооперативу, фандрейзинг, розповсюдження досвіду успішної кооперації.	
6. Пов'язані проекти		
7. Обов'язкові для виконання умови, документи і дозволи (наявні чи ті, що вимагаються)		
Дозволи на підключення приміщення до інженерної інфраструктури (вимагаються)		
8. Фактори ризику:		
9. Прогнозований термін готовності до виконання		10. Джерела фінансування (гарантовані / не гарантовані)
Кінець 2021 року		<ul style="list-style-type: none"> • Кошти місцевого бюджету, кошти членів кооперативу – 644 тис. грн. • Регіональні, національні, міжнародні та інші програми, в рамках яких можна отримати грантове фінансування, в т.ч. кошти Програми DOBRE – 2291,824 тис. грн.
11. Бюджет проекту з розподілом на роки реалізації		12. Організації, з якими співпрацюватиме проект
від DOBRE– у 2021 році заплановано отримання обладнання на суму	500 тис. грн. (бюджет громади – фінансування	СОК «Волинківська молочарська спілка»
	2021 р – 500 тис грн 2022 р – 850 тис грн 2023 р – 850 тис грн 2024 р – 800 тис грн	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

325, 230 тис грн	цільової програми розвитку сімейних молочних ферм), 140 тис грн. співфінансування в рамках DOBRE, решта 2470,1 тис грн – інші програми, в рамках яких можна отримати грантове співфінансування			
<i>Вказати чи це орієнтовний бюджет чи кошторис</i>	Орієнтовний бюджет 2935,824 тис. грн.,	14. Інші примітки		
Підготував: Страдомська Марина Борисівна, головний спеціаліст відділу економічного розвитку		Затвердив від імені громади: Портний Андрій Дмитрович, селищний голова		
<i>дата:</i>	<i>підпис</i>	<i>дата:</i>	<i>підпис</i>	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2. Модернізація ринку на вулиці Богдана Хмельницького в Сосницькій ТГ.

Картка стратегічного проекту			
Позначення, номер проекту (присвоює виконком громади)	Назва установи, яка відповідає за реалізацію (вказує виконком громади)		Пріоритет (1,2,3 – важливість для досягнення цілі)
			1
Назва проекту		Стратегічна ціль / операційна ціль	
Модернізація ринку на вулиці Богдана Хмельницького в Сосницькій ТГ.		<p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва</p> <p>Операційна ціль 1.2. : Розвиток і урізноманітнення агровиробництва та переробки сільськогосподарської продукції, підтримка малих агровиробників, їх об'єднань та кооперації в сільському господарстві</p>	
Тип проекту (інфраструктурний, неінфраструктурний)	Запланована дата початку проекту	Запланована дата завершення проекту	Організація-аплікант (якщо не громада, то вказати контактні дані: e-mail, тел.)
Інфраструктурний	I квартал 2022 року	IV квартал 2022 року	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Керівник проекту, контактні дані

Страдомська Марина Борисівна, головний спеціаліст відділу економічного розвитку, 0661436233, stradoskam@gmail.com

1. Опис проекту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими документами

На даний момент у громаді діє ринок, розташований в центрі селища Сосниця, на якому щоденно працюють 30 місцевих підприємців та близько 80, які працюють несистематично (фермери, власники ОСГ, приватні підприємці з сусідніх громад, які торгують на площі раз на тиждень).

Діючий ринок в нинішньому стані, вже давно не задовільняє потреби підприємців та відвідувачів. Місця для торгівлі на ринку не облаштовані належним чином, існуючі МАФи зношені та не відповідають санітарно-гігієнічним нормам, частина торгових точок не підключена до електропостачання, часто торгівля здійснюється на проїжджій частині, критичний стан вбиральні, відсутні місця для паркування автотранспорту. Відсутність комунікацій (вода, каналізація, часткова електроенергія) гальмує розвиток бізнесу підприємців, які працюють на ринку, та загалом негативно впливає на епідеміологічну безпеку. Як наслідок, - підприємці, а відтак і місцевий бюджет, недоотримують потенційні прибутки, а споживачі поступово відмовляються від покупок на ринку на користь стаціонарних закладів торгівлі.

Разом з тим, для підприємців громади, торгівля на місцевому ринку є сталим джерелом отримання прибутку. На ринку, мешканці сільських населених пунктів мають можливість реалізувати надлишки с/г продукції власного виробництва за прийнятною для споживачів ціною та високою якістю. Тому, для нашої громади, збереження та модернізація місцевого ринку є надзвичайно важливим завданням. Реалізація цього завдання, дозволить модернізувати та розширити важливий канал збуту продукції місцевих виробників та загалом позитивно впливатиме на розвиток підприємницької активності у громаді.

В межах реалізації проекту передбачається:

- проведення інженерних комунікацій (світло, водопостачання, облаштування вбиральні);
- облаштування території ринкової зони (тротуар, паркувальні обмежувачі, встановлення урн для сміття, тощо);
- ремонт огорожі по периметру території;
- демонтаж старих та монтаж і встановлення нових торговельних павільйонів та торговельних прилавків;
- облаштування парковки для автомобілів та велосипедів.

Крім цього, заплановано розробити нову методіку управління ринком та залучення нових підприємців з використанням принципів державно-приватного партнерства.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2. Цілі проекту

Мета проекту: Створити сприятливі умови для розвитку малого бізнесу Сосницької ТГ через покращення умов для торгівлі на існуючому ринку смт Сосниця.

Завдання проекту:

1. Розробити та затвердити концепцію ескізного проекту реконструкції ринку.
2. Модернізувати інфраструктуру ринку, прилеглу територію та місця для паркування автомобілів відповідно до сучасних стандартів містобудування та планування територій.
3. Підвищити рівень безпеки, комфорту та санітарних умов для працівників та відвідувачів ринку. Розробити та затвердити правила торгівлі та правила функціонування ринку.
4. Розробити та впровадити життєздатну модель залучення інвестицій у розвиток ринку та його ефективного функціонування у майбутньому.

3. Сфера охоплення проекту (місце реалізації проекту, територіальне охоплення, зацікавлені сторони, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проекту)

Територіальне охоплення: територія Сосницької ТГ, зацікавлені сторони: підприємці Сосницької ТГ, місцева влада Сосницької ТГ, мешканці Сосницької ТГ, мешканці прилеглих населених пунктів, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проекту: мешканці Сосницької ТГ (15 376 осіб), підприємці Сосницької та сусідніх територіальних громад, які матимуть комфортні умови для торгівлі – 300 осіб, власники особистих селянських господарств, які матимуть змогу продавати свою продукцію – 200 осіб, туристи, які відвідують громаду та матимуть змогу купити місцеву продукцію – 30 тис. осіб на рік.

4. Індикатори досягнення цілей (поточний рівень і очікувані результати, очікувані фінансові результати)

Індикатори продуктів:

1. Облаштовано паркувальні місця на 40 автомобілів.
2. Створено нові місця торгівлі - 30.
3. Відремонтовано 150 м. п. огорожі.
4. Влаштовано комунікації електро і водопостачання, та водовідведення

Індикатори результатів:

1. Покращено інфраструктуру для торгівлі та покупок на території ринку у смт. Сосниця
2. Підвищено безпеку та комфорт перебування на місцевому ринку для підприємців та відвідувачів.
3. Забезпечено безперебійний рух транспортних засобів по проїзній частині дороги.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

5. Облаштовано громадську вбиральню в т.ч. для осіб з обмеженою мобільністю та для осіб з маленькими дітьми

Індикатори впливу:

Зростання економічної спроможності місцевих мешканців (виробників) через покращення можливостей збуту місцевої продукції, поліпшення комфортності та естетичної привабливості громади для жителів та приїжджих.

5. Учасники і партнери проекту, їхні завдання

Учасники проекту:	Завдання для виконання:
Робоча група з економічного розвитку Комунальне підприємство Сосницьке «КЖУ»	Загальна координація проекту, інформаційний супровід проекту, розробити та затвердження правил здійснення торгівлі та правил функціонування ринку. Розробка проектно-кошторисної документації з реконструкції ринку, затвердження проектно-кошторисної документації, проведення, в установленому Законом порядку, процедуру закупівлі товарів та послуг необхідних для реконструкції ринку, проведення реконструкції ринку з влаштуванням місць для торгівлі, паркування автомобілів, Завдання для виконання:
Партнери проекту:	
Підприємці Сосницької громади	Поточне використання та утримання ринку

6. Пов'язані проекти

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

7. Обов'язкові для виконання умови, документи і дозволи (наявні чи ті, що вимагаються)			
Дизайнерські рішення (план благоустрою території, ескізи торгових точок) Розробка правил торгівлі та правил функціонування ринку			
8. Фактори ризику:		Відсутність належного фінансування	
9. Прогнозований термін готовності до виконання		10. Джерела фінансування (гарантовані / не гарантовані)	
Початок 2022 року		Бюджет громади (гарантовані) Кошти донорських організацій (не гарантовані)	
11. Бюджет проекту з розподілом на роки реалізації		12. Організації, з якими співпрацюватиме проект	
Кошти донорських організацій	Кошти громади, кошти місцевих підприємців	2022 р – 4 150 тис грн	
Вказати чи це орієнтовний бюджет чи кошторис		Орієнтовний бюджет 4 150 тис. грн	14. Інші примітки
Підготував: Страдомська Марина Борисівна, головний спеціаліст відділу економічного розвитку		Затвердив від імені громади: Портний Андрій Дмитрович, селищний голова	
дата:	підпис	дата:	підпис

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

3. Модернізація туристичної інфраструктури та розвиток туризму в Сосницькій територіальній громаді

Картка стратегічного проекту		
Позначення, номер проекту (присвоює виконком громади)	Назва установи, яка відповідає за реалізацію (вказує виконком громади)	Пріоритет (1,2,3 – важливість для досягнення цілі)
		1
Назва проекту	Стратегічна ціль / операційна ціль	
Модернізація туристичної інфраструктури та розвиток туризму в Сосницькій територіальній громаді	<p>Стратегічна ціль 2: Розвиток різних видів туризму, інфраструктури гостинності та рекреації Операційна ціль 2.2. Впорядкування туристичної діяльності та розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури та Операційна ціль 2.3. Створення і просування різноманітних туристичних продуктів громади.</p> <p>Стратегічна ціль 1: Створення умов для ефективної економічної діяльності та розвитку підприємництва Операційна ціль 1.1.: Створення умов для розвитку підприємництва, залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій</p>	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Тип проекту (інфраструктурний, неінфраструктурний)	Запланована дата початку проекту	Запланована дата завершення проекту	Організація-аплікант (якщо не громада, то вказати контактні дані: e-mail, тел.)
Інфраструктурний/неінфраструктурний	Початок 2022 року		
Керівник проекту, контактні дані			
Андрій Ткач - Начальник відділу економічного розвитку Сосницької селищної ради, голова робочої групи з МЕР kandriy@gmail.com +38(097)6709084			
1. Опис проекту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими документами			

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

1. Опис проекту - визначення проблеми, обґрунтування перебігу реалізації, зв'язок з іншими цілями стратегії або з іншими документами

Серед стримуючих факторів розвитку туристичної сфери в громаді необхідно виділити такі:

- відсутність окремих спеціалістів та підрозділу в місцевій раді, які б відповідали за розвиток туризму;
- слабо розвинена інфраструктура для організації перспективних видів туризму;
- недостатнє усвідомлення місцевою владою та економічно активними мешканцями громади можливостей реалізації перспективних видів туризму;
- відсутність сучасного, більш креативного комплексного туристичного продукту.

Упродовж останніх років у Чернігівській області проводиться нарощування потужностей туристично-рекреаційної інфраструктури за рахунок залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, що є одним із пріоритетних напрямків соціально-економічного та культурного розвитку. Сосницька громада тут представлена тільки досить контурно, завдяки наявному літературно-меморіальному музею О.П.Довженка.

Матеріально-технічна база туристично-рекреаційних об'єктів громади не відповідає сучасним вимогам і потребує значних капіталовкладень для переоснащення та модернізації. Сьогодні питання збільшення туристичних потоків в Громаді прямо пов'язане з проблемами організації розміщення туристів і будівництвом сучасних закладів сервісного обслуговування туристів. Вкрай недостатньо використовується потенціал розвитку туризму як в смт Сосниця, так і в сільській місцевості.

Разом з тим, недостатнім є рівень забезпеченості автомобільних доріг туристичною, сервісною та інформаційною інфраструктурою (відсутність рекламних щитів та єдиної системи маркування автошляхів щодо об'єктів туризму). Також гальмують розвиток туризму недостатня кількість облаштованих місць короткочасного відпочинку туристів, незадовільний стан доріг, а значить відсутність зручних під'їздів до існуючих популярних туристичних об'єктів; віддалене зберігання коштовних колекцій в обласних фондах, аварійність приміщень фондів Сосницького краєзнавчого музею, недостатня забезпеченість туристичної галузі висококваліфікованими спеціалістами, відсутність системного рекламного та інформаційного забезпечення.

Даний проект покликаний запровадити першочергові заходи, які допоможуть поступово зменшити негативний вплив, перерахованих вище факторів, та стануть фундаментом для подальшого гармонійного розвитку туризму на території Сосницької громади.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2. Цілі проекту

Мета проекту: використання природного та історико-культурного потенціалу регіону Сосницької громади для розвитку туристичної галузі, як однієї зі стратегічних напрямків стимулювання місцевої економіки.

Завдання проекту:

- Розробити дорожню карту розвитку туризму в громаді, яка, крім іншого, включатиме інвентаризацію туристичних об'єктів, розробку/коригування мережі туристичних маршрутів та моделювання найбільш перспективних туристичних продуктів.
- Розробити туристичний бренд Громади разом з відповідним брендбуком.
- Промаркувати мережі туристичних шляхів та облаштувати відповідну дорожню інфраструктуру.
- Створити туристично-інформаційний центр Громади на базі Сосницького краєзнавчого музею ім. Ю.С.Виноградського
- Розробити та реалізувати місцеву цільову програму залучення мешканців громади до розбудови/започаткування бізнесу у туристичній галузі.

В рамках проекту заплановано:

- Створення комплексної дорожньої карти розвитку туризму в Громаді як комплексу заходів, взаємопов'язаних та зкоординованих із іншими сусідніми громадами, а також із широким колом учасників ринку надання туристичних і супутніх послуг;
- Модернізація Сосницького краєзнавчого музею ім. Ю.С. Виноградського та створення в музеї туристично-інформаційного центру Громади, в тому числі створення інформаційної бази даних про об'єкти туристичної інфраструктури Громади, туристичного сайту Громади, зразків сувенірної продукції та макетів електронних і друкованих рекламних матеріалів;
- Модернізація туристичної мережі та інших супутніх елементів, а саме:
  - мережі шляхів та відповідної дорожньої інфраструктури з туристичним маркуванням,
  - модернізація існуючих та створення нових елементів туристичної інфраструктури, розробка (модернізація існуючих) туристичних продуктів та екскурсійних маршрутів;
- Розробка та впровадження цільової місцевої програми розвитку туризму, яка включатиме організацію та фінансування наступного:
  - створення туристичного бренду Громади та відповідного брендбуку;
  - навчання мешканців громади, які мають бажання працювати в туристичному бізнесі, в тому числі по створенню садіб зеленого туризму, організації велопрокату та прокату різного туристичного обладнання, обслуговуванню екскурсійних, туристичних груп та самоорганізованих туристів,
  - конкурс проектів по підтримці створення зелених садіб,
- Промоція туристичного потенціалу регіону.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

3. Сфера охоплення проекту (місце реалізації проекту, територіальне охоплення, зацікавлені сторони, прогнозована кількість осіб, які матимуть користь від виконання проекту)

Територія Сосницької громади з перспективою співпраці із сусідніми громадами. Зацікавлені сторони: мешканці ТГ працездатного віку, які мають бажання або працюють в туристичному бізнесі, місцева влада Сосницької ТГ, мешканці Сосницької ТГ. Матимуть користь: місцеві підприємці, які працюють в галузі надання туристичних послуг, торгівлі, виробники крафтової продукції, жителі Сосницької ТГ (15600 осіб). Потенційні споживачі (внутрішнього та зовнішнього туризму) та надавачі туристичних послуг.

4. Індикатори досягнення цілей (поточний рівень і очікувані результати, очікувані фінансові результати)

Індикатори продуктів:

6. Програма розвитку туризму, схвалена радою громади; консультативні заходи з підготовки програми
7. Туристично-інформаційний центр в приміщенні Сосницького краєзнавчого музею імені Юрія Виноградського, вказівники на в'їздах до громади та до смт. Сосниця
8. Актуальний електронний каталог доступний на інтернет-сторінці громади
9. Проведена модернізація Сосницького краєзнавчого музею ім. Ю.С. Виноградського
10. Три, облаштовані засобами благоустрою та марковані орієнтаційними покажчиками та інформаційними стендами, маршрути територією громади

Індикатори результатів:

1. Підвищення пізнаваності громади та засвідчення її унікальності як для самих мешканців та мешканок, так і для її гостей і партнерів.
2. Громада має програму – конкретну «дорожню карту» для системного розвитку туристичної галузі;
3. Згуртована спільнота зацікавлених в розвитку туризму як важливого підґрунтя соціально-економічної сталості і розвитку громади;
4. В бюджеті громади передбачене фінансування (спів фінансування) заходів програми.
5. Створені умови для отримання мешканцями та гостями громади інформації про туристичні можливості громади.
6. Згуртована спільнота зацікавлених розвитком туризму в громаді;
7. Розроблені проекти нових туристичних маршрутів.

Індикатори впливу:

Створено стійкий імідж Сосницької громади як туристично привабливого та комфортного для перебування відвідувачів регіону, збільшувалася кількість та якість послуг у сфері туризму, оздоровлення та відпочинку, зросла кількість мешканців, які зайняті у безпосередньому наданні таких послуг або супутніх сферах підприємництва, зросли надходження до бюджету громади від сплати податків.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

5. Учасники і партнери проекту, їхні завдання	
Учасники проекту:	Завдання для виконання:
Робоча група з економічного розвитку	Підготовка проекту дорожньої карти розвитку туризму, яка має включати комплекс заходів, взаємопов'язаних та скоординованих із іншими сусідніми громадами, а також із широким колом учасників ринку надання туристичних і супутніх послуг. Моніторинг виконання завдань дорожньої карти, актуалізація.
Співробітники Туристично-інформаційного центру	Поточна координація проекту, створення інформаційної бази даних про об'єкти туристичної інфраструктури Громади, туристичного сайту Громади, сувенірної продукції та електронних і друкованих рекламних матеріалів. Організація навчальних заходів для потенційних надавачів туристичних послуг, промоція природних та культурних принад краю, співпраця з туристичними агенціями.
Члени Сосницького туристичного кластеру	Згуртування зацікавлених у розвитку туризму представників громади – працівників установ і закладів різних галузей і підпорядкованості, підприємців, краєзнавців, мешканців громади з різних її населених пунктів; Створення організаційно-інституціональної основи розвитку туристичної галузі в громаді.
Партнери проекту:	Завдання для виконання:
6. Пов'язані проекти	
7. Обов'язкові для виконання умови, документи і дозволи (наявні чи ті, що вимагаються)	
8. Фактори ризику:	Відсутність належного фінансування, продовження значного падіння попиту на туристичні послуги у зв'язку з пандемією COVID.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

9. Прогнозований термін готовності до виконання			10. Джерела фінансування (гарантовані / не гарантовані)	
Початок 2022 року			Бюджет громади (гарантовані) Кошти донорських організацій (не гарантовані)	
11. Бюджет проекту з розподілом на роки реалізації			12. Організації, з якими співпрацюватиме проект	
Кошти донорських організацій	Кошти громади	2022 р 800 тис грн 2023 р 877 тис грн	Сосницький краєзнавчий музеї ім. Ю.С. Виноградського .	
Вказати чи це орієнтовний бюджет чи кошторис		Орієнтовний бюджет 1 676 917 грн.	14. Інші примітки	
Підготував:			Затвердив від імені громади:	
дата:	підпис		дата:	підпис

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

13. ДОДАТОК 2. РАПОРТ ПРО СТАН ГРОМАДИ

Коротка характеристика громади

Найважливіші дані про громаду.

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
1.	Дата створення територіальної громади (А) Дата рішення про створення ОТГ яка функціонувала до останнього етапу реформи до жовтня 2020 року Б) Чернігівська область	А) 29 червня 2017 р. (рішення № 312/VII) Б) 13.05.2020, №564-р – рішення КМУ про затвердження Перспективного плану формування територій громад Чернігівської області	28 березня 2017 р. Сосницька селищна рада звернулася з пропозицією об'єднання до 14 сільських рад. Згоду надали: Волинківська, Загребельська, Кириївська, Матвіївська, Пекарівська, Чорнотицька сільські ради. У 2020 році на підставі рішення центральної влади приєднані ще 10. У підсумку теперішня Сосницька ТГ це майже весь колишній Сосницький район крім Авдіївської та Шаболтасівської сільських рад.
2.	Дата проведення перших виборів в територіальній громаді А) Дата перших виборів в форматі ОТГ, яка функціонувала до останнього етапу реформи до жовтня 2020 року Б) 25.10.2020 року	А) 29 .10. 2017 р. Б) 25.10.2020 року	
3.	Місцезнаходження (область, район)	Чернігівська область, Корюківський район	Корюківський район створений Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-ІХ) Цією ж постановою ліквідовано Сосницький район. До складу району входять: Корюківська, Менська, Сновська, Сосницька Холминська ТГ.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
4.	Відстань в км: від районного центру, від обласного центру, від Києва	від районного центру – 50 км. від обласного центру – 89 км. від Києва – 230 км.	
5.	Площа в км2	799,3 км ²	
6.	Кількість колишніх рад, що включені до громади, а також кількість всіх населених пунктів (А) На момент створення ОТГ (Б) Етапи розширення ОТГ (В) В остаточному форматі після 25.10.2020 р.	А) 7 Б) – В) 17	
7.	Перелік населених пунктів, що входять до складу громади (просимо підкреслити населені пункти, де знаходились ради)	<u>смт Сосниця</u> село Ганнівка село Мале Устя <u>село Волинка</u> <u>село Загребелля</u> село Гапішківка село Масалаївка <u>село Киріївка</u> <u>село Матвіївка</u> село Полісся <u>село Пекарів</u> село Кнути село Костирів село Синютин <u>село Чорнотичі</u> <u>село Бутівка</u> село Бондарівка селище Мала Бондарівка село Польове село Старобутівка <u>село Велике Устя</u> село Долинське <u>село Вільшане</u> село Гай <u>село Змітнів</u> село Купчичі село Прогони <u>село Конятин</u> <u>село Козляничі</u> село Рудня <u>село Кудрівка</u> село Ляшківці	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
		<u>село Лави</u> село Лозова <u>село Спаське</u> село Гутище село Філонівка село Якличі <u>село Хлоп'яники</u> село Свірок село Соснівка	
8.	Населення територіальної громади (найбільш актуальні офіційні дані – подати дату і джерело)	15337	Дані Центру надання адміністративних послуг станом на 1.10.2021р
9.	Структура населення (в цілому по територіальній громаді): - За віком, - за статтю, - якщо є така інформація, дані про вразливі групи, наприклад, особи з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи, таке інше.	0 – 17 –2369* 18 – 35 -3364* 35 – 59 -5223* 60 і вище –4381* 7302 - чол.* 8035 - жін.* ВПО - 193* Люди з інвалідністю - 463 Пенсіонери - 5712* Ветеранів АТО-ООС - 225*	* Дані громади. За цими ж даними субсидії отримують 2880 родин
10.	Міграція – баланс (різниця між прибулими (імміграцією) і вибулими (еміграцією) – найбільш актуальні дані: подати дату і джерело	- 71	Єдині доступні дані походять із Заявки на участь у програмі DOBRE. Відтак, напевне, стосуються громади у старому форматі.
11.	Подати приблизне співвідношення працюючих жінок/ чоловіків і/або співвідношення безробітних жінок/чоловіків (якщо є такі дані)	248 жінок/155 чоловіків офіційно зареєстрованих безробітних.	Інформація станом на 01.04.2021 року
12.	Офіційний рівень безробіття в районі	Немає даних	Район щойно створений, відповідні служби лише формуються.
13.	Офіційний рівень безробіття в громаді або за відсутності цієї інформації – приблизний рівень безробіття в громаді	403 офіційно зареєстрованих безробітних	Інформація станом на 01.04.2021 року
14.	Характеристика населених пунктів у складі громаді (промисловий / сільськогосподарський / інше-	Сільськогосподарський профіль	Лише у самій Сосниці працюють невеликі виробничі підприємства.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
	вказати що саме)		
15.	Кількість суб'єктів господарювання, що зареєстровані в громаді	Юридичних осіб - 197 ФОП - 354	
16.	Кількість і специфіка державних підприємств, що працюють на території громади, в тому числі, що зареєстровані в громаді	4 підприємства (дорожньо-експлуатаційні роботи, сільське та лісове господарство)	
17.	Кількість та специфіка надання послуг комунальних підприємств на території громади	<p>6 підприємств:</p> <p>КП "Сосницьке комунально-житлове управління" - водопостачання та водовідведення, вивіз твердих побутових відходів;</p> <p>КП "Благоустрій-Сосниця" - освітлення вулиць, утримання доріг, благоустрій території громади;</p> <p>КП "Посейдон Плюс" Спаської сільської ради - водопостачання, послуги з поховання та ін.;</p> <p>*КП "Атлант" Змітнівської сільської ради – водопостачання *;</p> <p>КНП "Сосницька лікарня" - надання медичних послуг (вторинний рівень);</p> <p>КНП ""Сосницький центр первинної медико-санітарної допомоги" Сосницької селищної ради" - надання медичних послуг (первинний рівень).</p>	*Підприємства, які працюють в населених пунктах, які увійшли до громади у 2020 році.
18.	Кількість закладів і установ сфери культури: - клубні заклади, - бібліотечні установи,	- 2 будинки культури і 21 клуб-структурні підрозділи (філія) Сосницького будинку культури - 1 публічна бібліотека та, 1	Призупинена діяльність 2 сільських клубів. Створена власна бібліотечна мережа у форматі Сосницької

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
	<ul style="list-style-type: none"> - музеї, - мистецькі школи, - кінотеатри - інші 	бібліотека для дітей, 17 філій публічної бібліотеки <ul style="list-style-type: none"> - 2 - 1 - 1 	публічної бібліотеки та її філій.
19.	Кількість закладів охорони здоров'я: - первинна ланка (ЦПМСД, амбулаторії, ФАП, пункти здоров'я) - вторинна ланка (стаціонари, лікарні, що знаходяться на утриманні громади) - інші	I рівень: Комунальне некомерційне підприємство "Сосницький центр первинної медико-санітарної допомоги": - Сосницька амбулаторія (у управлінні 11 ФП) - Волинківська амбулаторія (4 ФП) - Змітнівська амбулаторія (4 ФП) - Чорнотицька амбулаторія (3 ФП) До складу КНП входить також Авдіївська амбулаторія (3 ФП) на сьогодні поза межами громади). II рівень: Комунальне некомерційне підприємство «Сосницька лікарня» Сосницької селищної ради	24.12. 2020 рішенням селищної ради з районної лікарні перетворений на заклад, підпорядкований громаді
20.	Кількість та специфіка закладів соціальної допомоги (що знаходяться на утриманні громади): а) фронт-офіс, б) служба у справах дітей, в) територіальний центр (може включати в себе стаціонарне відділення, відділення соціальної допомоги вдома та інші відділення), г) центр соціальних служб для дітей і молоді, д) центр надання соціальних послуг (включає в себе територіальний центр та центр соціальних служб для	Заклади, які надають соціальну допомогу у громаді організовані так: Функцію «фронт-офісу» виконує а) Центр надання адміністративних послуг Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг» Безпосередньо соціальною роботою займаються: б) Служба у справах дітей	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
	дітей і молоді) е) інше	в) Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг» з такою структурою: - Відділення соціальної допомоги вдома; - Відділення організації адресної натуральної допомоги та денного перебування; - Відділення соціальної служби для сімей, дітей та молоді; - Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання.	
21.	Кількість навчальних закладів, в тому числі - дошкільних закладів, - шкіл, - навчально-виховних комплексів, - інклюзивно-ресурсних центрів, - центрів професійного розвитку, - позашкільних навчальних закладів	- 9 ДНЗ - 10 шкіл - Дитяча музична школа - Будинок дитячої та юнацької творчості Окрім цього у громаді функціонують навчальні заклади, які не належать до сфери її управління - Сосницький обліково-економічний фаховий коледж* - Сосницький професійний аграрний ліцей* - Сосницький навчально-реабілітаційний центр для дітей з вадами розвитку*	* 2020-2021 навчальний рік було 13 загальноосвітніх навчальних закладів і 1 філія Сосницької гімназії. З 1 вересня закрито 3 ЗОШ I-II ст. – це Змітнівська, Кириївська, Козляницька.
22.	Кількість установ сфери фізичної культури і спорту (ДЮСШ, стадіони, спортивні комплекси, тощо)	Стадіон у смт. Сосниці Стадіон у Кудрівці (приватний)	
23.	Бюджет громади (2020р. (план); % виконання в 2020 р., план на 2021р.), виконано за 9 місяців 2021 р.	2020 - план - 82 364 645 грн. - виконання - 76 577 663 грн. 93% 2021 – план 137606196 грн. , виконано за 9 місяців 2021 р. –	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
		93571700 грн...	
24.	Бюджет громади в розрахунку на одного мешканця (2020р. план і виконання), план на 2021р.), виконано за 9 місяців 2021 р.	2020 - план 7 901,4 грн. - виконання 7346,3 грн. 2021 - план 8 837,0 грн. виконано за 9 місяців – 6009,0 грн..	кількість населення: 2020 - 10424 2021- 15337
25.	Власні надходження місцевого бюджету (2020р. (план); % виконання в 2020 р., план на 2021р.), виконано за 9 місяців 2021 р.	2020 - план - 50 504 136 грн., - виконання - 44 717 100 грн. 89% 2021 - план – 78 968500 грн. виконано за 9 місяців – 51 191 900.	кількість населення: 2020 - 10424 2021- 15337
26.	Власні надходження місцевого бюджету на одного мешканця (2020р. (план і виконання), план на 2021р.) ., виконано за 9 місяців 2021 р. , виконано за 9 місяців 2021 р.	2020 - план - 4 845,0 грн. - виконання - 4289,8 грн. 2021 - план – 5 072,0 грн. тис., виконано за 9 місяців 2021р. - 3 288,0 грн.	
27.	Державні субвенції та дотації– перерахувати всі види (освітня субвенція (2020/2021); додаткова дотація (2020/2021); базова / реверсна дотація (2020/2021):	Базова дотація - 4 087 600 грн./13 138 000 грн. Освітня субвенція 19 924 700грн./36 591 000 грн. медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам - 1 956 600 грн./- Субвенція з місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету - 293200 грн./519400 грн. Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
		<p>державного бюджету – 127200 грн./92720 грн.</p> <p>Субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти `Нова українська школа` за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету – 416479 грн./627900 грн.</p> <p>Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету в сільській місцевості - -/3050471 грн.</p> <p>Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів освітньої субвенції, що утворився на початок бюджетного періоду – 468900 грн./-.</p> <p>Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров`я за рахунок коштів медичної субвенції 62200 грн./-.</p> <p>Інші субвенції з місцевого бюджету – 27000 грн. /345900 грн.</p> <p>Субвенція з місцевого бюджету на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету – 1267708 грн./ -.</p> <p>Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій - 1 543 322 грн./ 3240000 грн.</p> <p>Дотація з місцевого бюджету на</p>	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
		здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету 1685600 грн./1032000 грн.	
28.	Видатки бюджету громади (2020р. (план і виконання), план на 2021р.)	2020 - план - 82 770 672 грн.* - виконання - 76 556 200 грн (92,5 плану) 2021 - план 124 295 400 грн.	з урахуванням змін*
29.	Видатки бюджету громади у галузі освіти, у % до загальних видатків (2020р. (план і виконання), план (%) на 2021р.)	2020 - план - 44 273 078 грн. (59%) - виконання - 41 342 553 грн. (54%) 2021 - 72 863 000 грн. (59%)	
30.	Видатки місцевого бюджету громади на адміністрацію органу місцевого самоврядування, у % до загальних видатків (2020р. (виконання), план (%) на 2021р.)	2020 - 12% 2021 - 14%	
31.	Отримане фінансування з державного фонду регіонального розвитку в 2020р. (кількість проектів та сума фінансування)	Громада не отримувала фінансування з цього фонду.	
32.	Існуючі в громаді документи (стратегії, програми місцевого економічного розвитку, секторальні програми, дата їх затвердження громадою та територія, на яку поширюється їх дія)	«Стратегія розвитку Сосницької об'єднаної територіальної громади на 2019-2027 роки» Більше двадцяті галузевих програм ухвалені на сесії 16.12. 2020 року	Стратегія ухвалена у 2019 році, для об'єднаної громади у складі 7 сільських рад. При роботі над діагностикою узгоджено, що при роботі над стратегією, яка ураховуватиме поточну конфігурацію громади буде врахований документ з 2019 року.
33.	Участь громади в програмах, які фінансувались іноземними донорами в 2019 та 2020 роках (назва донора і проекту)	«Вдосконалення системи управління соціальними послугами в ОТГ» - Фонд Міжнародної Солідарності (Польща) - 2019 рік; “Сосниця - мобільна громада” -	

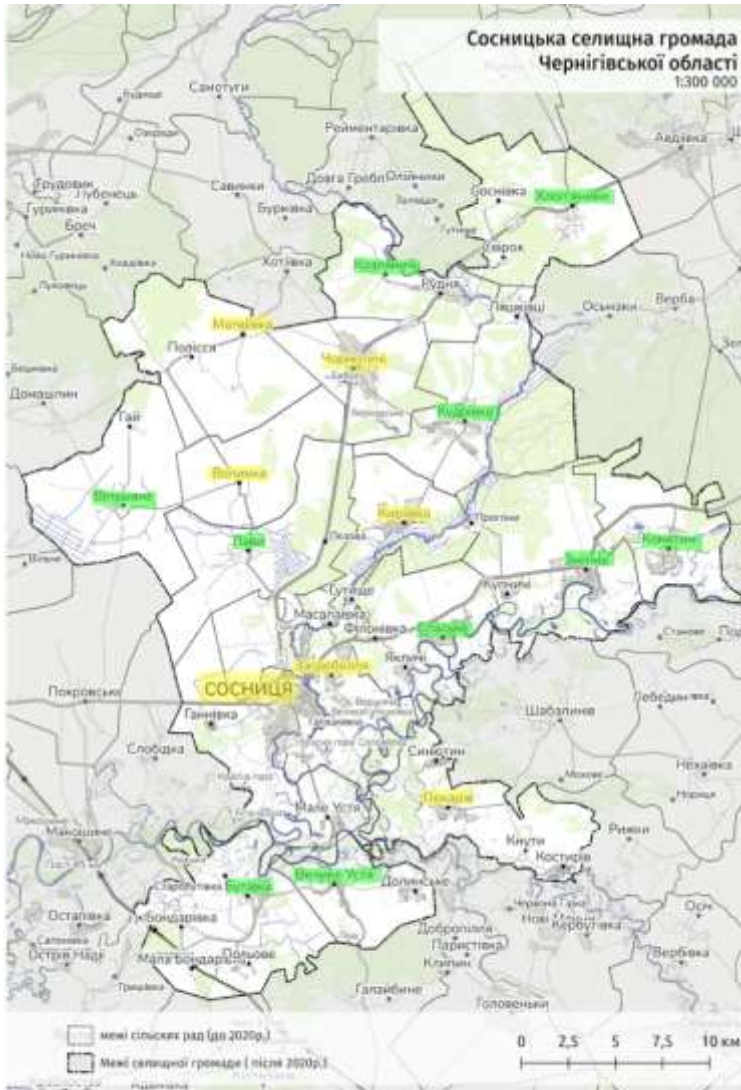

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Інформація про громаду	Просимо заповнити та подати джерело і дати інформації	ЗАУВАЖЕННЯ І КОМЕНТАРІ (наприклад, щодо актуальності і правильності даних)
		Фонд Міжнародної Солідарності (Польща) - 2020 рік; 2 раунд Програми «U-LEAD з Європою» зі створення центрів надання адміністративних послуг - 2020 рік	
34.	Адреса веб-сайту громади	https://sosnitsa-rada.gov.ua/	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Вступна інформація про місце проведення дослідження:

Сосницька територіальна громада, жовтим кольором зазначено громади, які об'єдналися у 2017 р., зеленим приєднані у 2020 р.

Громада розташована на північному сході Чернігівської області. З заходу, південного і північного заходу межує з трьома громадами укрупненого Корюківського району, до якого входить - Корюківською, Менською та Холминською, з півдня з двома громадами Ніжинського району - Борзнянською та Височанською, з сходу - північного сходу з громадами, які увійшли до Новгород-Сіверського району - Коропською та Понорницькою. Від центру теперішнього району Корюківки – 50 км., від обласного центру – Чернігова – 89 км., від Києва – 250 км.

Площа громади - 799,3 км². Складається з 17 громад об'єднаних впродовж 2017 – 2020 років та 41 населеного пункту. Найбільша відстань між крайніми точками, за напрямком з півночі на південь, сягає понад 70 км, а зі сходу на захід найбільша ширина приблизно 50 км. Приблизно по осі території громади її центральною та північною

частинами пролягає автодорога державного значення Н27, яка з'єднує Чернігів, Новгород - Сіверський та Грем'яч, пропускний пункт на Українсько-російському кордоні. Край південної частини чіпляє залізнична гілка, що сполучає Мену (центр сусідньої громади) і Бахмач - крупний залізничний вузол. Але регулярне сполучення цією гілкою відсутнє.

Тренами громади протікає найбільша річка Лівобережної України, найбільша притока Дніпра - Десна, а також дві її крупні притоки - Убідь та Сейм. З одного боку, завдяки цим та безлічі менших

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

№	Назва населеного пункту	Відстань до центру ОТГ (автодорогами)
1.	с. Загребелля	5 км
2.	с. Волинка	15 км
3.	с. Киіївка	14 км
4.	с. Матвіївка	25 км
5.	с. Чорнотичі	17 км
6.	с. Пекарів	14 км
7.	с. Бутівка	15 км
8.	с. Велике Устя	17 км
9.	с. Вільшани	18 км
10.	с. Змітнів	18 км
11.	с. Козляничі	30 км
12.	с. Конятин	27 км
13.	с. Кудрівка	20 км
14.	с. Лави	10 км
15.	с. Спаське	9 км
16.	с. Хлоп'яники	35 км

річок громада обдарована надзвичайно привабливими краєвидами та цікавими куточками природи, з другого - має проблеми в транспортній комунікації, аж до повного її припинення з деякими населеними пунктами під час весняних розливів. А на дорозі, що з'єднує Сосницю з селом Пекарями немає мостового переходу через Десну, то ж переправа здійснюється поромом (якщо річка не замерзла).

Уклад життя на більшості території громади - сільський, проте, центральний населений пункт громади все ж має більш вкорінену міську субкультуру, хоча і не має статусу міста. Причиною тому і сама історія Сосниці, яка з середини 17 століття, від побудови тодішніми польськими властями тут фортеці, розвивалася як місто. В подальшому Сосниця мала статус сотенного містечка, потім повітового центру, в якому у 19 столітті розбудовувалася відповідна, типова для повітових містечок, адміністративна та соціально-культурна інфраструктура, розвивалися ремесла та промисловість.

Вже в новітні часи Сосниця була районним центром - безперервно від 1965 року до 2020-го, коли відбулося укрупнення районів Чернігівської області і Сосницький район був ліквідований та територіально приєднаний до Корюківського району. А отже значне, як на цю місцевість, число адміністративних установ, закладів та інституцій районного значення, промислових підприємств, навчальних закладів системи професійно-технічної освіти, музейних установ тощо означає, що досить значне число мешканців смт. Сосниці великою мірою відчувають себе городянами.

Загальна чисельність населення складає 15337 осіб, з них 8319 проживають в сільській місцевості, 6980 (мешканці смт. Сосниця) - є формально міськими жителями. Найбільшим за чисельністю населення в громаді є її центральний населений пункт - селище міського типу Сосниця (6880), найбільшим з сільських населених пунктів - село Чорнотичі - 750 осіб, найменшим - село

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Гапішківка (1 чол). Середня густина населення приблизно 19,3 на квадратний кілометр, що значно нижче за середнє значення по Чернігівській області (30,7 на квадратний кілометр), у сільській місцевості - 11,3. І, за останнім показником, відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки, громада потрапляє у категорію громад з сільськими територіями у несприятливих умовах. За останні роки ці сільські території Сосниччини втратили близько 30% свого населення. Власне, ці невтішні цифри якнайкраще ілюструють підстави включення розробниками згаданої державної стратегії регіонального розвитку Чернігівської області до регіонів, що наближаються до демографічної кризи.

Сосницька громада пов'язана із значимими для історії та культури України іменами. Олександр Довженко (1894 - 1956), український письменник, кінодраматург, кінорежисер, художник, класик світового кінематографу - у Сосниці, де він народився, діє літературно-меморіальний музей імені О.Довженка (музей підпорядкований Чернігівському обласному управлінню культури). Юрій Виноградський (1873 -1965), український юрист, історик, краєзнавець і діалектолог. У Сосниці його ім'я носить ним створений у 1920 році краєзнавчий музей, який належить до комунальної власності громади. Петро Дорошенко (1627 - 1698), визначний український військовий, політичний і державний діяч, Гетьман Правобережної України (1665 - 1676 роки). Марко Полторацький (1729 - 1795, український співак, регент, директор придворної співочої капели в Санкт-Петербурзі. Ім'я Марка Полторацького носить дитяча музична школа в Сосниці. Микола Ковалевський (1892 -1957), український політик і державний діяч початку 20 століття, міністр продовольства Української Народної Республіки - пам'ятна дошка на його вшанування встановлена в центральному сквері Сосниці.

Наприкінці 2020 року громада уклала угоду про співпрацю з гміною Пільзно Підкарпатського воєводства Польщі.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Чинники, які визначають якість життя у громаді.

	Позитивні чинники	Негативні чинники
Інфраструктура й просторове планування	Якість доріг рідко буває задовільною, але їх мережа дозволяє дістатися майже до кожного куточка громади.	Якість води і навіть її доступність жахливо знижується. Водогони є лише у кількох селах, колодязі замулюються і пересихають, а якість води у них не перевіряється.
Економіка	Вигідне розташування на перетині важливих шляхів. Досить хороші ґрунти та великі лісові масиви. Немає величезних, олігархічних сільгоспвиробників, велика кількість достатньо великих господарств, але не домінуючих.	В радіусі 50 км від громади немає великих міських центрів. Більшість дрібних виробників господарюють архаїчним способом та використовують застаріле обладнання. Незначна схильність до довіри та співпраці, два діючих кооперативи є винятком із правил. Мало виробничих підприємств, мало активності щодо створення нових фірм. Незважаючи на природні та культурні умови, інвестицій у туристичну діяльність немає.
Довкілля і туризм	22% лісів, красиві, нерегульовані річки з чистою водою (Десна, Убідь, Сейм), цікава культурна спадщина є хорошим підґрунтям для розвитку туризму.	Подекуди надмірна експлуатація лісових ділянок, забруднення внаслідок відсутності раціонального поводження з відходами та низької екологічної культури мешканців. Жодної туристичної інфраструктури.
Суспільство, людський капітал	Міцний локальний патріотизм місцевих еліт та готовність діяти заради загального блага у поєднанні з вмінням працювати над проектами та налагоджувати співпрацю, зокрема й за кордоном. Сильне та різноманітне освітнє та культурне середовище.	Наближена до катастрофічної демографічна ситуація - село порожнє. Негативний приріст населення та сильна міграція позбавляють громаду найбільш творчих та кваліфікованих людей. Низький соціальний капітал - слабка готовність довіряти, співпрацювати та створювати зв'язки.
Орган самоврядування	Молода, енергійна та ефективна управлінська команда, яка спочатку призвела до добровільного об'єднання 7	Величезне організаційне та фінансове відставання закладів, що прийняті від приєднаних сільських рад та району. Великий

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Позитивні чинники	Негативні чинники
	сільських рад, добре використала час роботи ОТГ та ефективно згуртує громаду після об'єднання в 2020 році. Велика здатність залучати партнерів та кошти для реалізації завдань.	об'єм праці із викликами та обов'язками, що виникають під час реформ: інвентаризація земель та комунальної власності, створення нової мережі шкіл та закладів культури. Бюджет громади далекий від реальних потреб.

Економічна ситуація у громаді.

Економічний центром для громади є Сосниця, де зосереджені підприємства, установи та заклади, в яких працює більшість працездатного населення громади та які формують більшість надходжень до її бюджету. Абсолютним лідером по кількості реальних робочих місць в громаді є освіта. На додачу до закладів середньої та дошкільної освіти комунальної власності громади, в Сосниці працюють два заклади професійної освіти - Сосницький професійний аграрний ліцей та Сосницький обліково-економічний фаховий коледж. Освітня галузь є також і лідером серед платників податків до бюджету громади. Працевлаштування забезпечують у Сосниці також промислові підприємства. Зокрема, одне з них унікальне для всієї України - ПрАТ "Еліта", яке виробляє жіночу білизну. На ньому працюють близько 200 працівниць та працівників. ТОВ "Сосницький сирзавод" є лідером серед підприємств галузі у виробництві плавлених сирів, зокрема, популярністю користуються його ковбасні сири. На підприємстві працюють 25 працівниць та працівників. Ще одним підприємством харчової галузі є Сосницький хлібокомбінат райспоживспілки, який випускає хлібобулочки та кондитерські вироби і володіє давніми рецептурами випічки хліба. Дочірнє підприємство "Сосницярайагролісгосп" займається заготівлею лісу, лісовідновленням, заготівлею насіння лісових та декоративних культур, переробкою деревини. Новим для Сосниці є підприємство з виробництва складського обладнання ТОВ "ІЛС Індастрі", пов'язане з лідером галузі ТОВ "Капелю", зареєстрованим у Києві. Це підприємство з високоавтоматизованої обробки металів. Ще одним представником лісової галузі, яке поповнює бюджет громади, є державне підприємство "Холминське лісове господарство", офіс якого знаходиться у смт. Холми, за межами громади.

На жаль, економічна активність промислового сектору Сосницької громади останніми роками слабшає. Так, ПрАТ Еліта у 2020 році в порівнянні з 2019 знизила обсяги виробництва на 35 відсотків, ТОВ "Сосницький сирзавод" - на 16 відсотків, ДП "Сосницярайагролісгосп" взагалі припинило

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

переробку деревини. Громада покладає великі сподівання на підприємство ТОВ «ІЛС «Індастрі»», на якому наразі створені 25 робочих місць, і яке розвивається.

Аграрний сектор громади представлений досить значним числом господарств різних організаційних форм, але серед них немає такого, яке домінувало би з точки зору обсягів землекористування. Спеціалізацією абсолютної більшості господарств є вирощування зернових, але 12 з господарств поєднують цю діяльність із вирощуванням картоплі. Відкритим залишається питання стосовно ставки орендної плати за землю та про легітимність користування земельними ділянками. Нове законодавство у сфері земельних відносин непевне принесе суттєві зміни.

На момент проведення діагностики вичерпних даних з приводу землекористування в громаді немає - інвентаризація запланована, мабуть саме звідси і різниця у даних щодо площі громади, яка вказується у Паспорті громади та тією, яку наводять спеціалісти з земельних питань у громаді – див. таблиця нижче). Громада має серйозні наміри ефективно управляти земельними ресурсами. І вже активно практикує земельні аукціони на оренду земель сільськогосподарського призначення комунальної власності, або тих, які перебувають в управлінні громадою (невитребувані паї).

Територія	Площа, га.
Загальна площа громади	79933,5
Сільськогосподарські угіддя	52723,57
У тому числі:	
Рілля	29632,26
Перелоги	1063,99
Багаторічні насадження	521,21
Сіножаті та пасовища	21506,31
Ліси та лісовкриті території	19274,08
Землі під забудовами	2045,1
У тому числі:	
Житловою	476,85
Промисловою	1568,25

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Територія	Площа, га.
Природні чагарники	937,24
Заболочені території	1874,37
Землі без рослинності (піски, солончаки і т.ін)	217,65
Землі під поверхневими водами	1756,41
У тому числі	
Штучні ставки	126,34
Інші землі (шляхи, прогони)	561,33

Агровиробники громади (вказані господарства від 50 га.)

	Розташування угідь (сільські ради до об'єднання)	Назва орендаря	Загальна площа, га
1.	Кудрівська, Кириївська, Бутівська, Чорнотинська	ПП «Сосницькі аграрні інвестиції»	908,5281
2.	Великоустівська, Вільшанська	ТОВ «Дружба Нова»	314,7346
3.	Вільшанська, Лавська, Волинківська, Матвіївська	ДП «Зернятко»	300,7056
4.	Бутівська, Кириївська, Кудрівська	ТОВ «Агрікор Холдинг»	652,9039
5.	Змітнівська	ТОВ «Біотех ЛТД»	585,2445
6.	Сосницька, Загребельська, Матвіївська, Лавська	ТОВ «Успіх – Мена»	566,9484
7.	В.Устя	ПСП «Полісся»	227,9531
8.	Пекарівська, Спаська	ФГ Швед М.Д.	423,851

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Розташування угідь (сільські ради до об'єднання)	Назва орендаря	Загальна площа, га
9.	Пекарівська	ФГ «Агро Прогрес КАДД»	87,7102
10.	Сосницька	ФГ «Елітне СВ»	64,3134
11.	Лавська, Сосницька, Волинківська, Чорнотицька, Загребельська	ФГ «Інтер-Агро-База»	424,8096
12.	Хлоп'яницька, Кудрівська Козляницька	ФГ «Сівер»	226,3684
13.	Конятинська	СТОВ «Надія»	127,4541
14.	Козляницька, Змітнівська, Чорнотинська	ТОВ «Іст Агро»	273,709
15.	Волинківська	ФГ «Горизонт Агро»	199,8526
16.	Загребельська, Сосницька, Лавська	ФГ «Хутірське»	126,6183
17.	Спаська	ФГ «Лани Полісся»	250,4474
18.	Загребельська, Спаська	ФОП Кузьменко Г.В.	117,9799
19.	Лавська, Вільшанська	ФГ «Флеш»	683,9841
20.	Хлопяницька	ФГ Кириленко А.М.	57,5793
21.	Хлопяницька	ФГ «Північна марка»	222,3019
22.	Хлопяницька	ФОП Ковпинець Ф.Ф.	120,843

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Розташування угідь (сільські ради до об'єднання)	Назва орендаря	Загальна площа, га
23.	Київська, Кудрівська	ФГ Клочков Ю.О.	220,8768
24.	Матвіївська	Кривоніжко Ігор Анатолійович	79,2
25.	Вільшанська	ФГ «Шешин В.І»	50
26.	Вільшанська	ФГ «Нікітенко М.В.»	50

Приблизно 2200 га обробляють власники менших господарств (менше 50 га) та невеликих присадибних ділянок.

Агровиробнича діяльність є надзвичайно важливою для самозабезпечення значної частини мешканців громади, які працюють в особистих господарствах, забезпечуючи себе продовольством та продаючи лишки виробленої продукції рослинництва, тваринництва, птахівництва, бджільництва.

Не зважаючи на зусилля не набув розповсюдження кооперативний рух. Активним є СОК «Волинківська молочарська спілка» (с. Волинка), який працює з 2014 року і займається збиранням молока від населення та постачанням його на молокозаводи області. Кооператив має також невелику переробку молока - виготовлення сирів. Молочарська спілка об'єднує 120 господарів у 9 селах і, за словами засновників, опікуються 15 відсотками обсягів виробництва молока в домашніх господарствах. Та досягти більших обсягів заготівлі молока та згуртувати біля себе досить численних в громаді дрібних виробників кооперативу не вдається. СОК «Кудрівський», який був створений ще у 2007 році, на даний час знаходиться в статусі припинення юридичної особи. Тим не менше, помітні певні тенденції, щодо інтеграції сільськогосподарських товаровиробників. Зокрема, у громаді нещодавно створена Громадська спілка «Роса», до якої входять 9 місцевих фермерів. Агровиробники розуміють, що для збільшення ефективності потрібна хоча б первинна переробка збіжжя та формування значних товарних партій продукції.

Громада чимало надій покладає на розвиток туризму, спираючись як на ім'я свого видатного земляка - Олександра Довженка, так і на чудові природні можливості. На сьогодні перешкодою є майже повна відсутність туристичної інфраструктури, особливо закладів розміщення. Також

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

докладаються зусилля для підтримки з боку громади для розвитку малого та середнього підприємництва.

Проблеми в економіці громади особливо негативно відбиваються на жінках працездатного віку, зважаючи на те, що вони є основною категорією працюючих як бюджетних організацій, так і ПрАТ «Еліта». В останньому випадку скорочення кадрів виглядає особливо прикро, адже це, переважно працівниці високої кваліфікації, з навичками, які набувалися роками, і для яких немає застосування ні в Сосниці, ні десь поблизу. Альтернативами для них є або повна зміна діяльності, або ж створення власних виробництв на засадах самозайнятості чи малого підприємництва.

Бюджет громади

2021 рік є першим для Сосницької селищної ради в її теперішньому складі. А відтак, бюджет 2021 року піддається лише відносному співставленню з бюджетами минулих років. Дані, що наведені в таблицях нижче – виконання бюджету 2020 року та планові показники бюджету 2021 року та показники його виконання за 9 місяців, свідчать, що питома вага джерел надходжень до дохідної частини бюджету приблизно збігається. Але тут варто зазначити, що бюджет 2020 року по доходній частині не був виконаним. У пояснювальній записці до звіту про виконання бюджету 2020 року йдеться про причини такої ситуації, зокрема і те, що деякі оптимістичні наміри громади не справдилися. Очікувалося, що надходження від ПДФО становитиме понад 60 відсотків власних доходів, а вийшло значно менше. Загалом коштів від ПДФО у 2020 році отримано на 18 відсотків менше запланованого. А отже, приблизний збіг співвідношення питомої ваги надходжень бюджету 2021 з бюджетом 2020 свідчить про те, що громада змушена планувати свої фінанси обережніше. Найбільшими платниками податку з доходу фізичних осіб в громаді є бюджетні заклади і установи. Зокрема вся освітянська галузь, підпорядкована громаді та ще два заклади освіти, які мають інше підпорядкування – «Сосницький навчальний реабілітаційний центр» та Сосницький професійно-аграрний ліцей. До числа найбільших платників ПДФО входить також КНП «Сосницька лікарня». Єдиним промисловим підприємством, яке вносить вагомий внесок до бюджету громади є ПрАТ «Еліта», але його робота не є стабільною. Невизначена в перспективі і доля навчальних закладів, які не підпорядковані громаді. А відтак перед громадою стоїть серйозний виклик як формування дохідної частини свого бюджету, так і оптимізації своїх видатків.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

У видатковій частині бюджету 2021 року є невелике відносне збільшення витрат на освіту. При тому 11 відсотків суми видатків на заробітну плату педпрацівників загальноосвітніх шкіл громади. Серед видатків, питому вагу яких заплановано збільшити, є також соціальна сфера, житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я. Натомість відносно менше громада витратитиме на мистецьку освіту, культуру, дошкільну та позашкільну освіту.

Прикметно те, що громада стабільно планує у бюджеті видатки на співфінансування робіт за кошти програм допомоги та грантів іноземних держав і міжнародних організацій. У 2021 році в абсолютних цифрах ця сума навіть збільшена. Плануються також кошти і на дорожні роботи.

З 2017 року Сосницька селищна рада частину своїх бюджетних коштів виділяє для «Бюджету участі». Перший такий бюджет склав 80 тисяч гривень, а три останніх роки громада пропонує мешканцям на власний розсуд на конкурсних засадах розподілити 250 тисяч гривень щорічно.

Доходи громади

Дохідна частина бюджету громади у 2020 р., тис. грн.

Власні доходи	44 717, 1
Трансферти з державного бюджету та місцевих бюджетів :	Разом: 31 860,5
• базова дотація	4 087,6
• освітня субвенція	19 924,7
• медична субвенція	1 956,6
• дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я	1 685,6
• субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	127,2
• субвенція на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку	1 543,3
• субвенція на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти "Нова українська школа"	416,5
• субвенція за рахунок залишку коштів освітньої субвенції, що утворився на початок бюджетного періоду	468,9
• субвенція на здійснення переданих видатків у сфері охорони здоров'я за рахунок коштів медичної субвенції	62,2
• субвенція на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я	293,2
• субвенція на проведення виборів депутатів	1 267,7

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

місцевих рад та сільських, селищних, міських голів	
• інші субвенції з місцевого бюджету	27
Всього доходів	76 577,7
Частка власних доходів	0,58

Джерело: дані громади

Структура власних доходів громади у 2020 р.

	тис. грн.	Частка у структурі власних доходів
Акцизний податок	1 877,2	0,042
Податок на доходи фізичних осіб	24 557,4	0,549
Єдиний податок	5 652,2	0,126
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	592,6	0,013
Земельний податок з юридичних осіб	857,2	0,019
Орендна плата з юридичних осіб	4 507,9	0,101
Земельний податок з фізичних осіб	404,2	0,009
Орендна плата з фізичних осіб	810,6	0,018
Транспортний податок з фізичних осіб	2,7	0,000
Транспортний податок з юридичних осіб	6,3	0,000
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	1 149,6	0,026
Доходи від власності та підприємницької діяльності	28,8	0,001
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	1 901,3	0,043
Власні надходження бюджетних установ	1 853,1	0,041
Надходження в рамках програм допомоги урядів іноземних держав, міжнародних організацій	391,0	0,009
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	60,7	0,001
Екологічний податок	13,6	0,000
Інше	50,9	0,001
Разом	44 717,1	

Джерело: дані громади

Видатки громади

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	тис. грн.	Частка у структурі видатків
Дошкільна освіта	9 743,5	0,127
Освіта	30 246,2	0,395
Мистецька освіта	1 957,2	0,026
Позашкілля	1 575,4	0,021
Соціальна сфера	4 266,8	0,057
Фізична культура і спорт	103,2	0,001
Охорона здоров'я	800,2	0,011
Утримання ради і виконавчих органів громади	8 564,8	0,112
Культура	4 128,0	0,054
Утримання доріг комунальної власності	1 951,2	0,026
Житлово-комунальне господарство	5 029,8	0,066
Заходи з енергозбереження	130,1	0,002
Трансферти іншим бюджетам	3 040,0	0,040
Заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	20,0	0,000
Проведення виборів до місцевої ради	1 267,7	0,017
Реалізація програм допомоги і грантів іноземних держав, міжнародних організацій	707,2	0,009
Інша діяльність у сфері екології та охорони природних ресурсів	17,0	0,000
Інвестиційні проекти	3 007,9	0,039
Разом	76 556,2	

Джерело: дані громади

Бюджетна перспектива громади на 2021 рік

Доходи громади

Дохідна частина бюджету громади у 2021 р., тис. грн.

	План з урахуванням змін станом на 01.10.2021р., тис. грн.	Виконано станом на 01.10.2021р.
Власні доходи	78968,5	51 191,9
Трансферти з державного бюджету:	58637,7	42379,8
У тому:		

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

• освітня субвенція	36 591,0	26921,7
• базова дотація	13 138,3	9854,1
• Інші субвенції з місцевого бюджету	1032,0	66,35
• субвенція з місцевого бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	519,4	519,4
• субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій	3240,0	3240,0
• субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	92,7	61,7
• субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти `Нова українська школа` за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	627,9	627,9
• субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету в сільській місцевості	3050,5	3050,5
• Інші субвенції з місцевого бюджету	345,9	178,7
Всього доходів	137 606,2	93 571,7
Частка власних доходів	0,57	

Джерело: дані громади

Структура власних доходів громади у 2021 р.

	План з урахуванням змін станом на 01.10.2021р., тис. грн.	Частка у структурі власних доходів	Виконано станом на 01.10.2021р
Податок та збір на доходи фізичних осіб	42 444,5	0,537	24 434,1
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	3 180,9	0,040	1738,0
Акцизний податок	1 987,0	0,025	1 091,8

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	План з урахуванням змін станом на 01.10.2021р., тис. грн.	Частка у структурі власних доходів	Виконано станом на 01.10.2021р
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	1 045,8	0,013	843,3
Земельний податок з юридичних осіб	1 431,1	0,018	1 029,5
Орендна плата з юридичних осіб	10 700,2	0,135	7 876,4
Земельний податок з фізичних осіб	613,0	0,008	461,2
Орендна плата з фізичних осіб	2112,7	0,027	1 551,0
Єдиний податок	10 329,6	0,131	6 906,7
Екологічний податок	26,0	0,000	20,8
Доходи від власності та підприємницької діяльності	55,0	0,001	85,5
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	3 051,9	0,039	2 630,7
Власні надходження бюджетних установ	1 765,0	0,022	2 234,4
Інші надходження	225,8	0,003	288,5
Разом	78 968,5		51 191,9

Джерело: дані громади

Видатки громади в 2021 р.

	План з урахуванням змін станом на 01.10.2021р., тис. грн.	Частка у структурі видатків	Виконано станом на 01.10.2021р
Дошкільна освіта	15785,1	0,113	10270,3
Освіта: освітня субвенція - 36 591 000,00 кошти громади - 16 441 095,00	56512,3	0,405	40190,2
Мистецька освіта	2 330,0	0,017	1 695,3
Позашкілья	2 200,1	0,016	1 377,2
Соціальна сфера	10 359,9	0,074	7 589,6
Охорона здоров'я	5 303,1	0,038	1 996,6
Культура	8 027,8	0,057	5 695,2

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	План з урахуванням змін станом на 01.10.2021р., тис. грн.	Частка у структурі видатків	Виконано станом на 01.10.2021р
Фізична культура і спорт	200,0	0,002	184,1
Утримання ради і виконавчих органів громади	18 048,0	0,129	12 201,0
Дорожні роботи	1 900,0	0,013	449,6
ЖКГ, благоустрій	10 145,8	0,073	6 799,6
Співфінансування інвестиційних проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку	1 043,0	0,007	
Інше	7 744,5	0,056	1 768,7
Разом	139 599,6		90 217,4

Джерело: дані громади

Стан навколишнього середовища, екологія

Територія громади знаходиться у природно-кліматичній зоні Полісся, 20 відсотків її вкриті лісами, частково хвойними (сосна) частково мішаними і листяними. На цих територіях господарюють два підприємства - Сосницьке лісництво (підрозділ Державного підприємства “Холминський лісгосп”) і дочірнє спеціалізоване підприємство “Сосницяагролісгосп”. Територією громади протікають три значні річки (Десна, найбільша річка Лівобережної України) та дві її притоки Убідь та Сейм.

Річки вважаються найчистішими в Україні, мають досить широкі заплави, багаті на рибні ресурси, створюють чудові краєвиди, затоки та яри. Вони нерегульовані, що, з одного боку, збільшує чарівність місця, а з іншого боку становить загрозу для жителів через ризик затоплення та зсувів. Захист території непростий, оскільки з одного боку потрібно захищати річку, а з іншого - людей від річки. Загрозою для річок є діяльність агровиробників, які намагаються збільшити площі оброблювальних угідь, розорюючи заплавні території та використовують хімічні засоби захисту рослин.

Природа цих околиць настільки цінна, що створені тут ряд об'єктів природно-заповідного фонду - лісові, ландшафтні, ботанічні, орнітологічні, гідрологічні заказники. Є і пам'ятка природи - Сосна Хлоп'яницька. До захисту природи залучаються також мешканці та представники місцевого самоврядування. З іншого боку, не бракує і таких, хто знищує природу свідомо або через дурість та зневагу. Поширені дикі вирубки, пожежі, спричинені безглуздим спалюванням трав та стихійні

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

сміттєзвалища. Влада намагається протидіяти, проводити освітні заходи, організувати збір та утилізацію відходів, але поки важко говорити про якісь значні успіхи.

Ризикованим для стану підземних водних ресурсів є наявність на території громади незатампованих артезіанських свердловин, які в минулі часи використовувалися місцевими колгоспами. Частина з них уже затамповані, 11 (на територіях, які щойно приєдналися) вимагають негайних дій. Існує також проблема з підземними водами - глобальне потепління та посуха спричиняють замулення та пересихання колодязів. Якість води також небезпечно погіршується, збільшується вміст заліза та періодично й марганцю.

На території громади розташовані кілька торфородовищ та родовище суглинків.

Серед пам'яток культури мешканці найбільше цінують садибу, у якій народився та виховався кінорежисер-письменник О.П. Довженко – тут зараз розміщений вдало організований музей, який присвячений пам'яті цього витратного митця. У околиці не бракує пам'яток археології – кургани з епохи заліза. Біля села Козляничі знаходиться городище “Туличів городок”, відкрите 100 років назад видатним місцевим істориком та археологом Юрієм Виноградським

Характеристика місцевої спільноти

На 01.01.2021 року у 41 населеному пункті громади проживала 15571 людина, з них майже половина (7252) у смт. Сосниці, яка формально не є містом, але її мешканці вважаються міським населенням. Це має й фінансові наслідки... Найбільшим за чисельністю населення є село Чорнотичі (1049 мешканок та мешканців), найменшим - Гапішківка (10). В загальному складі населення переважають жінки (8269 проти 7302). Причому, в старшій віковій групі (60+) чисельна перевага жінок є абсолютною (2851 проти 1674). У громаді налічується 2391 дітей і молоді, віком від 0 до 17 років – як видно, майже вповнину менше, ніж літніх людей. Коректних даних щодо освітнього рівня населення немає.

Величезною проблемою є знелюднення сільських територій. За орієнтовними підрахунками, лише за останні кілька років сільські райони громади полишили близько 30% жителів. Дуже низька щільність населення (11,3 людини на км² у сільській місцевості) та великі відстані при поганих дорогах між населеними пунктами, можуть бути серйозною перешкодою для інтеграції нової громади. Існує

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

навіть старостинський округ, до якого можна дістатися лише через річку Десна - без мосту. А пором курсує, якщо дозволяють погодні умови.

Протидія депопуляції сільських теренів громади вимагає енергійних та дороговартісних заходів. Необхідно подбати про надійне питне водопостачання, енергозабезпечення, інтернет-зв'язок, вдосконалення надання послуг з охорони здоров'я освіти, культури, побутового обслуговування. І те, про що жителі найчастіше згадують: робочі місця, які забезпечують гідний дохід.

Форми громадської активності.

Найчисельніші ті громадські організації, які є місцевими осередкам загальноукраїнських чи районних (у дужках- кількість членів): Районна організація ветеранів (8238), Українське товариство мисливців і рибалок (382), Громадський благодійний фонд «Надія» (360), Спілка виробників сільськогосподарської продукції «В'юнка» (180), Організація роботодавців промислових підприємств, організацій та підприємців району (115).

Активними у проєктній діяльності є дві місцеві організації: «Агенція сталого розвитку Сосниччини» (18) та «Сосницькі горизонти» (6). Активною є також ініціативна група, згуртована навколо ідеї популяризації імені та спадщини відомого кінорежисера Олександра Довженка. Завдяки їх зусиллям були проведені два фестивалі кіно та мистецтва “Капелюш” і отриманий грант Українського культурного фонду в рамках програми “Малі міста - великі враження”.

У Чорнотичах працює дуже активна неформальна група рибалок, які власним коштом відновили і зарибали ставок, обладнали зони відпочинку. На увагу заслуговує також підприємлива група молодих батьків, які і переважно своїми силами переобладнали під дитячий садок приміщення колишньої сільської ради.

Місце жінок у місцевій спільноті.

Жінки становлять більшість населення громади. Переважають також серед працівників в таких галузях, як освіта, охорона здоров'я, громадське харчування, торгівля, легка промисловість (підприємство “Еліта”, яке виготовляє білизну). Також й у місцевому самоврядуванні жінки складають більшість. Саме ці галузі приносять найбільше надходжень від податку на доходи фізичних осіб, а ті, у свою чергу, становлять більш ніж половину власних доходів місцевого бюджету. Відтак, можна стверджувати (з невеличким лише перебільшенням), що стан бюджету громади залежить переважно

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

від жіночої праці. Та на рівнях прийняття рішень в громаді ситуація інша. Щоправда, жінка є секретарем селищної ради, але голова громади та його заступник - чоловіки, серед 26 депутатів селищної ради жінок лише 10. Головами усіх 4-х постійних комісій є чоловіки.

У сільських домогосподарствах та в підсобному господарстві більшість роботи виконують жінки. Результати їхньої праці є вагомим (і часто єдиним) джерелом доходів для родин. Це навантаження обтяжується побутовим дискомфортом, зокрема, відсутністю якісного питного водопостачання, нестабільністю електропостачання. Соціальні служби громади відзначають погіршення ситуації з домашнім насильством, жертвами якого стають переважно жінки (хоча є окремі протилежні випадки).

У громаді розроблений План дій щодо просування гендерної рівності у Сосницькій селищній раді на 2021 - 2022 роки.

Комунікація влади громади з мешканцями

Громада має розбудовану систему комунікації з використанням інтернету. Функціонує офіційна інтернет-сторінка <https://sosnitsa-rada.gov.ua/> та більш неформальна <https://sosnitsa.com/>. Обидві вочевидь створюються однією командою людей. Містять дуже багато інформації, також й стосовно бюджету, але, на жаль, часто вона важкодоступна. Сторінки напевне варто поліпшити, з тим, щоб зробити їх більш зручними для користувачів.

Громада активна також у мережі Facebook <https://www.facebook.com/sosnitsarada>, працює канал у мережі youtube <https://www.youtube.com/channel/UCLQ6aMS1RB46korzwPoiuSg>. На останньому, окрім чималого числа репортажних відео з подій у громаді, доступні записи сесії ради, систематично розміщуються випуски "Запитай у мера". Наразі вийшло 8 випусків.

В громаді виходять газета, прийнята до комунальної власності громади («Вісті Сосниччини») та приватна газета «Час».

Процес об'єднання – генеза і перебіг

Процес добровільного об'єднання стартував влітку 2015 року. За задумом обласної та державної влади спроможна територіальна громада мала бути створена шляхом об'єднання переважної більшості громад тодішнього Сосницького району за винятком його північної частини. Згідно з

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

перспективним планом, розробленим обласною владою у Чернігові передбачалося формування громади у складі: селище Сосниця як її центр та 14 сільських рад. Ініціатором процесу стала Сосницька селищна рада, під керівництвом тодішнього селищного голови Андрія Портного, яка доволі тривалий час готувала своїх мешканців до сприйняття нововведень та вела перемовини з відповідними сільськими головами. Перші зустрічі на тему об'єднання відбулися у квітні 2016 р., отже можна було вже було вказувати на очевидні здобутки громад – лідерів цього процесу. Остаточо, 28 березня 2017 р. Сосницька селищна рада звернулася до 14 сільських рад: Бутівської, Великоустівської, Вільшанської, Волинківської, Матвіївської, Лавської, Загребельської, Киріївської, Кудрівської, Спаської, Змітнівської, Конятинської, Пекарівської, Чорнотицької.

Згоду на добровільне об'єднання надали зрештою 6 з них: Волинківська, Загребельська Киріївська, Матвіївська, Пекарівська, Чорнотицька сільські ради. Відтак, створено об'єднану територіальну громаду у складі 1 селищної та 6 сільських рад (загалом 15 населених пунктів). Відповідне рішення ухвалила селищна рада 29 червня 2017 р., а 7 грудня 2017 року обласна рада прийняла рішення про внесення змін до Перспективного плану, зазначивши при цьому, що 8 сільських рад не визначились щодо входження до будь-якої об'єднаної територіальної громади. Перші вибори селищного голови та селищної ради відбулися 29 жовтня 2017 р. Селищним головою вдруге з більш ніж переконливим результатом (75,2% голосів) був обраний ініціатор об'єднання Андрій Портний. Влада нової ОТГ енергійно взялася за реалізацію таких принципово важливих для мешканців завдань, як: реконструкція існуючих та монтаж нових ліній вуличного освітлення, організація вивозу ТПВ, дооснащення комунальних підприємств, створення системи надання адміністративних послуг (створений сучасний ЦНАП та організовані робочі місця - діловоди - у селах громади), ремонти деяких закладів освіти (з покращенням матеріально-технічної бази) та культури, благоустрій парків та зон відпочинку, ремонти доріг. У 2019 році за сприяння програми "ULEAD з Європою" була розроблена і схвалена Стратегія розвитку громади.

Ця енергійна діяльність не залишилася непоміченою сусідами. Коли настав 2020 рік, вони скоріше прагнули приєднатися до Сосницької ОТГ, ніж сама Сосницька громада наполягала на їхньому приєднанні. Переконавання у тому, що найкращою ідеєю є "один район - одна громада", стало домінуючим. Навіть Авдіївська та Шаболтасівська громади з півночі району зараз вже прагнули приєднатися до Сосниці. Остаточне рішення, однак, було прийнято згори - до громаду увійшов весь

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

район (нині ліквідований в рамках реформи), за винятком двох північних сільських рад, які увійшли до Понорницької територіальної громади. Таким чином, остаточно, нова громада складається з 17 колишніх та охоплює 41 населений пункт. На виборах 25 жовтня 2020 року селищним головою знову став Андрій Портний.

На відміну від більшості українських громад, у Сосницькій були створені нові старостинські округи, які відрізняються від територій колишніх сільських рад. Мета проста: економія штатів (6 старост замість 16) та зосередження на інтеграції громади. Отже були створені такі «старостати»: Північний із центром у Чорнотичах, Західний із центром у Волинці, Східний у Кудрівці, Південний у Змітневі, Пекарівський у Пекарові та Задесенський із центром у Бутівці.

Громада – характеристика адміністрації і послуг, які надаються

Освіта

В даний час громаді підпорядковується 22 навчальних закладів різного типу

	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість учнів + діти, охоплені дошкільною освітою	Кількість учителів	Бюджет тис. грн. /учня (видатки 9 міс. 2021 р)
Сосницька гімназія ім. О.П. Довженка	1975	1000	568	57	19,3
Вільшанська ЗОШ I-II ст.	1894	300	33	12	54,2
В.Устівська ЗОШ I-III ст.	1976	320	49	15	57,2
Волинківська ЗОШ I-III ст.	1903	300	92	20	42,5
Кудрівська ЗОШ I-II ст.	1979	320	43	11	36,7
Спаська ЗОШ I-III ст.	1939	300	92	20	39,6

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість учнів + діти, охоплені дошкільною освітою	Кількість учителів	Бюджет тис. грн. /учня (видатки 9 міс. 2021 р)
Чорнотицька ЗОШ I-III ст.	1900,1960	250	110	23	34,6
Хлоп'яницька ЗОШ I-III ст.	1912	140	36	14	61,3
Сосницька ЗОШ I-II ст.	1913	250	136	19	24,7
Змітнівська ЗОШ I-II ст. ШКОЛУ ЗАКРИТО	1982	90	26	11	51,2
Конятинська ЗОШ I-II ст.	1981	200	28	10	57,4
Козляницька ЗОШ I-II ст. ШКОЛУ ЗАКРИТО	1900	250	32	11	151,4
Кириївська ЗОШ I-II ст. ШКОЛУ ЗАКРИТО	1904,1961	168	26	11	111,9
Загребельська ЗОШ I ст. Сосницької гімназії ім. О.П. Довженка	1993	70	15	4	71,3
Дитяча музична школа імені М.Ф. Полторацького сmt. Сосниця	1917 (1967)	170	116	12	28,9
Будинок дитячої та юнацької творчості Сосницької селищної ради			585	20	4,7
ЗДО «Калинка» сmt Сосниця	1990	127	114	18	33,2
ЗДО «Сонечко» сmt Сосниця	1983	75	77	10	29,4
ЗДО «Яблунька» с. Волинка	1904	15	16	3	28,7

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість учнів + діти, охоплені дошкільною освітою	Кількість учителів	Бюджет тис. грн. /учня (видатки 9 міс. 2021 р)
ЗДО «Зернятко» с. Спаське	1930	20	15	3	32,5
ЗДО «Ягідка» с. Змітнів	1982	17	13	3	34,3
ЗДО «Джерельце» с. Загребелля	1993	35	16	4	47,3
ЗДО «Барвінок» с. Вільшане	1952	15	11	2	65,2
Конятинський ЗДО «Малятко»	1981	20	12	2	34,1
Чорнотицький ЗДО «Веселик»	1977	24	16	2	43,5

Заклади освіти на території громади, які не підпорядковані громаді:

	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість учнів + діти, охоплені дошкільною освітою	Кількість учителів	Бюджет тис. грн. /учня
Сосницький обліково-економічний фаховий коледж	1910/2008	255	91	18	66,01270
Сосницький професійний аграрний ліцей	1973/2005	гуртожиток – 300, учнів - 500	192	36	77,53620
Сосницький навчально реабілітаційний центр для дітей з вадами розвитку	1893-1975 /2019	90	83	49	176,260

На кінець 2020 року освітня система Сосницької громади входила з показниками так званої “помаранчевої зони” Індексу фінансової спроможності шкільної освітньої мережі. Тобто, в ситуації на

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

грані, коли діяльність системи освіти може стати значним тягарем для бюджету громади. Зі створених у громаді загалом 128 класів, тільки на 83 - повні - нараховується державна освітня субвенція, існування інших оплачує громада. Крім того, навчальні заклади, які були передані Сосницьким районом до громади, прийшли із понад мільйонною заборгованістю із заробітної плати. Ця ситуація поставила громаду перед необхідністю оптимізації освітньої мережі. І план такої оптимізації, розрахований на 2 роки, був презентований сесії селищної ради. Наразі вже почалося його втілення – закриті Кириївська, Козляницька та Змітнівська школи, понижені ступені Вільшанської та Кудрівської. У 2022 році оптимізація продовжиться з тим, щоб максимально ефективно використовувати освітню субвенцію від держави і створити умови для отримання учнями освітніх послуг на вищому рівні, а також модернізувати навчальні заклади, які мають слабку матеріальну базу, застаріле обладнання предметних кабінетів, дефіцит комп'ютерної техніки та медіазасобів, недостатні побутові умови для комфортного перебування дітей та педагогів. Для оптимізованої мережі знадобляться і додаткові шкільні автобуси.

З раціональних міркувань влада громади вирішила, що школярі з Пекарівського старостинського округу навчатимуться в сусідній Коропській громаді, оскільки доїзд до Сосниці чи інших населених пунктів громади ускладнений відсутністю мосту через Десну. Громада співпрацює з Коропською селищною радою на засадах міжмуніципального співробітництва і передає відповідну субвенцію. Влада громади приділяє багато уваги дошкільним закладам. ЗДО “Сонечко” в Сосниці після ряду ремонтів і модернізацій є взірцем енергоефективності. У селі Кириївці після закриття школи її приміщення буде надано дитячому садочку і умови виховання дошкільників значно покращаться. У селі Чорнотичах під дитячий садочок було віддане приміщення колишньої сільської ради, яке облаштували, своїми силами і коштом, батьки дітей.

Особливістю Сосницької громади є наявність на її території трьох навчальних закладів, не підпорядкованих громаді. З них, професійно-технічний заклад Сосницький професійно-аграрний ліцей та заклад фахової передвищої освіти Сосницький обліково-економічний фаховий коледж перебувають в непевній ситуації через невелику кількість студентів та учнів. Унікальним є інтернатний навчальний заклад Сосницький навчально-реабілітаційний центр, який належить до комунальної власності Чернігівської області і є однією з провідних в Україні установ з навчання та

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

реабілітації дітей з вадами слуху, вадами розумового розвитку. Можливостями центру користуються діти з усієї Чернігівської області.

Можливості додаткового творчого розвитку дітям Сосницької громади забезпечують дитяча музична школа імені Марка Полторацького та Будинок дитячої та юнацької творчості з гуртками та творчими колективами різних напрямків. Є досить активний гурток радіоаматорства, який діє в статусі ГО.

Культура

Культурна інфраструктура громади схожа на всю, яка існує на всій території колишнього СРСР і відповідає способу культурної діяльності в часи колгоспів. У понад половині сіл стоять старі будинки культури, побудовані для сільських зборів чи концертів для великого числа глядачів. Зазвичай важче знайти невеликі кімнати для гурткової чи клубної діяльності. Стан цих будівель різний, більшість з них потребують реконструкції, деякі з них не мають опалення, що не тільки виводить їх з експлуатації на півроку, але й спричиняє їх поступове руйнування. На даний момент громада управляє 25 закладами культури різного типу. Наразі влада громади аналізує стан та потенціал окремих об'єктів, можливо, деякі доведеться ліквідувати.

Після ліквідації Сосницького району влада громади вирішила організувати мережу бібліотек на своїй території як одну установу із сільськими філіями. Головна установа знаходиться у Сосниці, а філії - у шести селах (див. таблицю нижче). У її приміщенні планується створити спеціальний простір для молоді.

У Сосниці діє Будинок культури (при ньому працює аматорський театральний колектив «Фенікс» та фольклорний колектив «Криниці», активний і успішний учасник всеукраїнських фестивалів), кінотеатр ім. О. Довженка та краєзнавчий музей - усі вони потребують модернізації, осучаснення та ідеї для заходів з анімації культури. Частина приміщень будинку культури та кінотеатру здаються в оренду, що дозволяє залучати кошти для діяльності.

Особливо заслуговує на увагу музей, присвячений пам'яті видатного режисера О. Довженки, який народився в Сосниці. Команда, пов'язана з музеєм - творча, пропозиція музею може стати магнітом для туристів. Кінофестиваль "Капелюш", організований тут у 2018 та 2019 роках, привернув багатьох зацікавлених людей. Запланована його щорічна організація, якій на заваді стала епідемія.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа/ місткість глядацької зали	Кількість працівників	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
КЗ Сосницький будинок культури	1965	902,6/450	15	Видатки на клубні заклади 3403,5 тис. грн (9 міс. 2021 року)
Сосницький селищний будинок культури	1966	870/400	2	
Загребельський сільський клуб	2001	300/220	2/3	
Кириївський центр народної творчості за звичаїв	1976	600/420	3	
Пекарівський сільський клуб	1938	350/250	2	
Поліський СК (у приміщенні школи)	1993	380 (приміщення школи)/210	2	
Чорнотинський сільський клуб	1930	602/250	3	
Малоустівський сільський клуб	1949	238/250	2	
Волинківський Центр культури та дозвілля	1938	447/250	3	
Кнутівський сільський клуб	1957	280/200	2	
Кінотеатр імені О.П. Довженка смт Сосниця	1979	600/395	9	
Бутівський сільський будинок культури	1939/2003	218/160	3	
Бондарівський сільський клуб			Призупинений	
В.Устівський сільський клуб	1957/2016	275/250	2	
Долинський сільський клуб	1933/2016	198/120	1	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа/ місткість глядацької зали	Кількість працівників	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Вільшанський сільський будинок культури	1936/1984	520,5/300	3	
Змітнівський сільський будинок культури	1928/2020	404/250	3	
Купчицький сільський клуб	1969/2020	757/180	1	
Козляницький сільський клуб	1890/2018	100/75	2	
Руднянський сільський клуб	1988/2020	320/120	2	
Кудрівський сільський будинок культури	1995/2020	525/400	3	
Конятинський сільський клуб с. Конятин	Реконструкція 2019	200/100	2	
Лавський сільський клуб с. Лави	1934/2020	187/100	2	
Спаський сільський будинок культури с. Спаське	1965/1989	760/370	3	
Хлоп'яницький сільський клуб с. Хлоп'яники	1985/2007	202/60	2	

Бібліотеки від 23 лютого організовані у мережу:

	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа/ місткість читальної зали	Книжковий фонд	Чи опалюється	Кількість працівників	Відвідуваність на рік	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Сосницька бібліотека для дітей Сосницької селищної ради (в приміщенні Сосницької публічної бібліотеки)		35	15387	+	2	2027	Видатки на єдину бібліотечну мережу 1619,9 тис. грн
Сосницька публічна бібліотека Сосницької селищної ради		40/15	36013	+	5	7032	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа/місткість читальної зали	Книжковий фонд	Чи опалюється	Кількість працівників	Відвідуваність на рік	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Пекарівська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради (в приміщенні школи)	1938	42/10	7148	-	1	1353	(за 9 місяців 2021 рік)
Поліська бібліотека-філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради (2 кімнати в школі)	1983	96/10	8114	-	1	1250	
Чорнотицька бібліотека-філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради(2 кімнати у клубі)	1930	38/10	11911	+	1	2420	
Волинківська бібліотека-філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради	1938	переїзд	8112	-	1	2525	
Загребельська бібліотека-філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради с. Загребелля	1991	35/10	8799	+	1	2219	
Киріївська бібліотека-філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		48/5	6633	-	1	1502	
Велико Устівська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		22/10	5196	-	1	1053	
Хлоп'яницька бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		40/10	9587	-	1	550	
Руднянська бібліотека - філія		36/10	3093	-	1	796	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівниц- тва або капіталь- ного ремонту	Площа/ місткість читальної зали	Книжко- вий фонд	Чи опалює- ться	Кіль- кість праців- ників	Відвідува- ність на рік	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради							
Кудрівська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		48/8	7661	-	1	1300	
Вільшанська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		28/16	7313	+	1	1416	
Лавська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		43/13	2943	-	1	903	
Бутівська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		64/15	7170	-	1	1103	
Змітнівська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		45/11	9585	-	1	1247	
Спаська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		54/14	4735	-	1	1100	
Козляницька бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		40/14	5427	-	1	563	
Конятинська бібліотека - філія Сосницької публічної бібліотеки Сосницької селищної ради		30/2	4253	-	1	1123	

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Музеї – один у власності громади, другий у обласному підпорядкуванні, обидва є місцевим потенціалом.

	Рік будівництва або капітального ремонту	Площа	Кількість працівників	Відвідуваність на рік	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Сосницький краєзнавчий музей ім. Ю. С. Виноградського (власність громади)	1869-1870 рр, 1978	406 м /2	7	2,2 тис.	492,3 тис. грн за 9 міс 2021 року
Літературно-меморіальний музей О.П. Довженка (комунальна власність Чернігівської обл.)	1960 (рік відкриття музею) 1964 (рік будівництва літературної експозиції)	1,26 га (площа всієї музейної території) 210,9 (площа літературної експозиції)	16	15-20 в середньому до епідемії У 2020 році – 8375 чол. (карантин)	1428,41024 (загальний бюджет у 2020 році)

Дороги і дорожня інфраструктура

Загалом у громаді 316,2 км доріг з твердим покриттям. Відповідальність за більшість з них несуть підприємства та структури обласного та державного підпорядкування - загалом понад 220 км, включаючи національну дорогу Н-27 (40,6 км на території громади). Мережа цих доріг дозволяє дістатися до більшості сіл, але їх стан залишає бажати кращого. Влада громади наполегливо - інколи успішно – звертається до відповідних структур щодо проведення ремонтів. Безпосередньо до сфери відповідальності громади належать 94 км. доріг із твердим покриттям, з чого 16,4 км - вулиці в самій Сосниці, решта - короткі ділянки в інших селах. Не менше 32 км таких доріг потребують термінового оновлення, коштів на цей ремонт немає. У бюджеті на 2021 рік на дорожні роботи заплановано 2 мільйони гривень, але це крапля в морі потреб. Громада намагається, також за погодженням із сусідніми громадами, отримати кошти з центрального бюджету. У 2019 році разом зі своїми сусідами - Корюківською та Коропською громадами - подали проєкт до ДФРР для отримання коштів на придбання обладнання для поточного ремонту доріг.

14 сіл взагалі не мають доріг з твердим покриттям. Дивно, що реєстри громади містять лише дороги з твердим покриттям, навіть якщо стан цього «твердого покриття» жахливий. За отриманою інформацією, навіть у самій Сосниці вулиці розмічені, біля них є будинки, але оскільки вони не

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

заасфальтовані – відповідно – і не включені до переліку комунальних доріг! Про їх існування відають у сільській раді, комунальні служби іноді допомагають їх рятувати, коли через ями у ґрунті стають абсолютно непрохідними. Так само й в селах. Інвентаризація цих доріг необхідна, хоча б лише заради включення їх асфальтування у (навіть дуже віддалені) плани.

У громаді є ще одна особливість - село Пекарів, яке є центром старостинського округу розташоване за річкою Десна. Це менше 12 км від Сосниці, але проблема в тому, що на Десні немає мосту. У гарну погоду сполучення обслуговує пором, але взимку старостат відрізаний від центру громади.

Спорт і активний відпочинок

У Сосниці функціонує стадіон, відремонтований у 2019-2020 роках, з баскетбольним майданчиком та простором для хокейного поля, що працює взимку. Поруч із гімназією в Сосниці є невеликий спортивний майданчик зі штучним покриттям. Також працює команда Street Workout, відбулося кілька турнірів з цього виду спорту на “Кубок мера”. У селі Поліссі приміщення закритої школи використовують для спортивних цілей – займаються тут і мешканці сусідніх сіл. В Урочищі Потаманка біля села Загребелля, на березі річки Убіді ентузіасти спорудили майданчик для пляжного волейболу і вже кілька років поспіль тут проходив турнір на “Потаманський кубок”.

Добре оснащене спортивним спорядженням село Кудрівка, завдяки меценату, який звідси родом, а зараз займається підприємництвом у Києві. Він побудував у своєму рідному селі спортивний комплекс з футбольним полем та спонсорує футбольний клуб "Кудрівка". Підтримує також Сосницьку команду “Lions”. У свою чергу, у Волинці впродовж багатьох років популярний настільний теніс - місцеві спортсмени досягають успіхів у цьому виді спорту на рівні області та України.

Громада домагається передачі розташованого поблизу Сосниці санаторію, який наразі не працює - тут колись проводились молодіжні табори. Планується використати цю інфраструктуру для створення сучасного рекреаційного закладу для жителів та гостей громади.

Щороку перед початком сезону громада очищає надзвичайно привабливі береги річок, що протікають через її територію. Терени ідеально підходять для водного та велосипедного туризму.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Служба охорони здоров'я

Первинна ланка	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість працівників	Відвідуваність за рік	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Комунальне некомерційне підприємство «Сосницький центр первинної медико-санітарної допомоги ім. Б.Л. Смирнова» управляє такими закладами:					
Сосницька амбулаторія ЗПСМ	1967	85	16	13544	2463,6
Чорнотицька сільська амбулаторія ЗПСМ	Оренда, збудоване нове приміщення для розташування амбулаторії	70	3	1263	202,6
Бутівський фельдшерсько-акушерський пункт	оренда		1	638	79,8
Змітнівська сільська амбулаторія ЗПСМ	1980 оренда		4	967	143,0
Волинківська сільська амбулаторія ЗПСМ	1972 оренда	85	8	2394	535,0
Киріївський фельдшерський пункт	1991 оренда		1	1477	81,8
Хлоп'яницький фельдшерський пункт (відноситься до Авдіївської АЗПСМ, яка знаходиться поза межами громади)	1986 оренда		1	1553	82,1
Пекарівський фельдшерський пункт	в приміщенні сільської ради		1	372	40,7
Малоустівський фельдшерський пункт	1986 в оперативному управлінні центру		1	518	46,8
Яклицький фельдшерський пункт	1970 оренда		0	550	40,7
Долинський фельдшерський пункт	оренда		0	0	діяльність зупинена

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Купчицький фельдшерський пункт	1967 оренда		1	1200	43,2
Козляницький фельдшерський пункт	1953 оренда		1	655	37,9
Бондарівський фельдшерський пункт	оренда		1	1061	44,4
Кнутівський фельдшерський пункт	оренда		1	370	34,3
Синютинський фельдшерський пункт	1963 оренда		1	153	Діяльність відновлена
Конятинський фельдшерський пункт	оренда		1	1633	79,7
Соснівський фельдшерський пункт (відноситься до Авдіївської АЗПСМ, яка знаходиться поза межами громади)	-		-	0	діяльність зупинена
Матвіївський фельдшерський пункт	1906 оренда		0	175	діяльність зупинена
Спаський фельдшерський пункт	оренда		1	670	77,8
Руднянський фельдшерський пункт	оренда		1	659	37,9
Загребельський фельдшерський пункт	1980 оренда		1	3140	85,2
Лавський фельдшерський пункт	1972 оренда		1	3464	77,7
Масалаївський фельдшерський пункт	оренда		1	845	50,0
Кудрівський фельдшерський пункт	1962 оренда		1	1008	66,1
Вільшанський фельдшерський пункт	в приміщенні сільської ради		1	1200	73,0
Великоустівський фельдшерський пункт	1987 оренда		1	855	79,8

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Поліський фельдшерський пункт	-		1	675	79,8
Вторинна ланка	Рік будівництва або капітального ремонту	Проектна потужність	Кількість працівників	Відвідуваність за рік	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Комунальне некомерційне підприємство "Сосницька лікарня" Сосницької селищної ради.	Хірургічний корпус 1975 р. Терапевтичний корпус 1992 р.	180 ліжок з 01.01.2021 року 75 ліжок	149	30815	20627,1
У структурі лікарні:					
Поліклінічне відділення		200 відвідувань на добу		28196	
Стационар		180 ліжок з 01.01.2021 року 75 ліжок		2619	

Як видно з наведених таблиць, громада має багату та рівномірно розподілену по території мережу закладів охорони здоров'я. Цією мережею керує Комунальне некомерційне підприємство «Сосницький центр первинної медико-санітарної допомоги ім. Б.Л. Смирнова», яке було створене після того, як громада взяла на себе відповідальність за охорону здоров'я. Проблема в тому, що поза Сосницею у жодному закладі немає лікарів (крім Волинки). А амбулаторії у Чорнотичах (найбільше село у Сосницькій громаді) у 2019-2020 рр. проведено ремонт вартістю 5,4 млн. грн., для лікаря придбано автомобіль "Renault" та житло – але, на час здійснення діагностики, пошуки лікаря, який забажав би працювати в Чорнотичах, тривають. Ці проблеми значною мірою пов'язані з тим, що поточна реформа охорони здоров'я не враховує ситуацію в сільській місцевості, особливо з такою низькою щільністю населення, як Сосницька громада. Хоча вона із власного бюджету підтримує службу охорони здоров'я, але коштів все ще далеко недостатньо.

У січні 2021 року група також прийняла у власність лікарню та її поліклінічне відділення. Управляє ним Комунальне некомерційне підприємство "Сосницька лікарня". Будинки лікарні терміново потребують оновлення, оскільки найновіші з них були побудовані на початку 90-х років і з тих пір не ремонтувалися. Також необхідно придбати сучасне обладнання. У лікарні немає вільних

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

вакансій, а якість роботи колективу визначає те, що лікарня користується великим авторитетом у всій Чернігівській області. Громада шукає додаткові кошти на утримання лікарні, створено "Фонд розвитку Сосницької лікарні".

Соціальний захист

	Рік будівництва або капітального ремонту	Кількість користувачів послуг	Кількість працівників	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
Управління надання адміністративних та соціальних послуг	1966	3 450	1	333,8
Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП) *	2020 (капітальний ремонт і переобладнання приміщення)	2 000	21	1 623,3
Відділ соціального захисту населення	2020 (капітальний ремонт і переобладнання приміщення)	1 450	3	456,2
Служба у справах дітей	1966	110	2	331,2
КУ «Центр надання соціальних послуг»	Переобладнаний у 1986 році (рік побудови невідомий – колишній будинок земського лікаря)	2446	98	6916,5
Відділення соціальної допомоги вдома	См. вище	654	59	1472,3
Відділення організації адресної натуральної допомоги та денного перебування	См. вище	1600	12	3602,0
- Відділення соціальної допомоги сім'ї, дітям та молоді	См. вище	170	6	3602,0

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Рік будівництва або капітального ремонту	Кількість користувачів послуг	Кількість працівників	Бюджет тис. грн. (витрати на утримання)
- Бутівське стаціонарне відділення для одиноких непрацездатних людей		22	13	1459,4

*ЦНАП виконує роль, в тому числі, і фронт-офісу для соціальних служб громади

Соціальна допомога є надзвичайно важливою сферою для влади громади, тим більше, що кількість людей похилого віку та самотніх людей невідомо зростає. З метою надання належної допомоги було створено систематично оновлювану базу даних людей та сімей, які її потребують. Зараз ця база розширюється, адже її поповнюють мешканці територій, що належали до сільських рад об'єднаних у 2020 році. Нещодавно соціальні працівники мали змогу підвищити свою кваліфікацію завдяки освітньому проекту польського Фонду Міжнародної Солідарності. Проект також профінансував придбання автомобіля, який дозволив започаткувати діяльність мобільної бригади допомоги. До цієї групи входять: швачка, швець, перукар, медсестра та соціальний працівник. Вони раз на тиждень надають послуги у населених пунктах, а решту часу доступні в Сосниці.

У Бутівці функціонує стаціонарне відділення для одиноких, непрацездатних людей. Планується перенесення його до приміщення Сосницької лікарні, що дозволить покращити умови догляду за людьми похилого віку.

Громадська безпека

З метою підвищення безпеки мешканців влада громади зосереджує особливу увагу на вуличному освітленні та встановленні камер спостереження.

У Сосниці є відділення поліції, яке тісно співпрацює з владою громади. Велика увага приділяється профілактиці та вживаються заходи проти домашнього насильства. Щорічно таких випадків буває 40-45, з них 6-7 доходять до судового розгляду.

Пожежну безпеку забезпечує державна пожежна команда, якій віднедавна допомагають члени добровільних пожежних загонів у Пекарєві, Волинці та Чорнотичах. Добровольці перейняли досвід боротьби з вогнем у польських колег завдяки проекту U-LEAD.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Значною проблемою у сфері безпеки є протидія порушенням законів про охорону природи - браконьєрству, незаконній вирубці лісу, розорюванню прибережних територій.

Інфраструктура, яка використовується у домашніх господарствах (водопостачання, утилізація побутових відходів, каналізація, газ, і т.п.)

З 41 населеного пункту громади лише 5 мають централізоване газопостачання. Повністю газифікованим є смт. Сосниця, частково села Загребелля, Волинка, Полісся, Чорнотичі. У інших мешканці користуються переважно дровами та скрапленим газом у балонах.

Великі проблеми - з водою. Короткі ділянки систем водопостачання розташовані у 8 із 41 населених пунктів, їх загальна протяжність становить 66,8 км. У самій Сосниці 6890 із 7240 жителів можуть користуватися проточною водою. Там, де немає централізованого водопостачання, мешканці користуються власними колодязями. Якість води в них погана, рідко досліджується, а на додаток, у них стає дедалі менше води. Влада громади намагається боротися з проблемою в рамках бюджетної програми "Чисті криниці". Проблеми з водою є і в самій Сосниці, де до водопровідної мережі під'єднано більшість домогосподарств. Виявляється, із трьох свердловин - дві вже віджили свій вік. Влада зверталася до ДФРР з проєктом на буріння нових свердловин, але поки що безрезультатно.

Каналізаційна система існує тільки в Сосниці і має лише 7 км (на 38,7 км водогону). До неї підключені деякі навчальні заклади та багатоквартирні будинки. У решті будинків є лише вигрібні ями. Влада усвідомлює необхідність сучасного водовідведення (включаючи будівництво очисних споруд), але поки це виходить за рамки фінансових можливостей громади.

Громада має 5 легальних сміттєзвалищ (в околицях Сосниці, Волинки, Чорнотичів, Киріївки та Полісся) та одне не паспортизоване біля Пекарева за Десною. Систематичне (і платне) вивезення відходів організоване лише в Сосниці та сусідньому Загребеллі. При чому переконання громадян підписати договір на цю послугу у деяких випадках здійснювалось у судовому порядку. На даний момент ціна становить 15,98 грн на місяць. В інших населених пунктах організованого вивезення відходів немає. Виняток становить село Чорнотичі, де мешканці організовуються для цієї справи самі. Влада усвідомлює необхідність запровадження сортування відходів (в Сосниці встановлено 10 контейнерів), але ефективність цих спроб вимагає, з одного боку, змін у ментальності людей, а з іншого – вирішення проблемних економічних та організаційних аспектів утилізації.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Місцевий транспорт

Дорожня мережа сприяє сполученню Сосниці з іншими частинами області та Черніговом. Гірше з транспортним сполученням всередині громади. Через низьку густоту населення приватні компанії не зацікавлені у організації дефіцитних маршрутів. У жителів Пекарівського старостату особлива транспортна проблема - дорога до центру громади проходить через річку без мосту ...

Спроба створити муніципальне транспортне підприємство разом із сусідніми громадами (проект на ДФРР у 2020 році) не отримала фінансування. Проект повторно поданий на 2022 рік.

Організація управління громадою

Актуального статуту, якій відповідав би теперішньому формату громади та сучасному законодавчій системі громада не має.

Структура виконавчих органів затверджена рішенням селищної ради № 4-149-VIII від 27 січня 2021 року. Загальна чисельність посад - 109.

Структурно апарат виконавчого комітету складається з:

- Керівництва - голова, заступник з питань діяльності виконавчих органів селищного голови (2 штатні одиниці), секретар ради, керуючий справами виконавчого комітету, старости (6 штатних одиниць) - 11 штатних одиниць.
- Відділу бухгалтерського обліку та звітності - 3 штатні одиниці
- Відділу земельних відносин - 3 штатні одиниці
- Відділу загальної, організаційної роботи - 6 штатних одиниць
- Відділу публічних закупівель - 3 штатні одиниці
- Відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього середовища та інфраструктури - 4 штатні одиниці
- Відділу економічного розвитку - 3 штатні одиниці
- Відділу містобудування, архітектури та капітального будівництва - 3 штатні одиниці
- Відділу комунального майна та юридичного забезпечення - 3 штатні одиниці

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Управління надання адміністративних та соціальних послуг – 4 штатні одиниці
- Відділу «Центр надання адміністративних послуг» - 24 штатні одиниці
- Відділу соціального захисту - 3 штатні одиниці
- Господарського відділу - 23 штатні одиниці
- Фінансового відділу - 4 штатні одиниці
- Відділу освіти, культури, молоді і спорту - 5 штатних одиниць
- Сектор кадрової роботи – 2 штатні одиниці
- Сектор інформаційної роботи – 2 штатні одиниці
- Сектор культури – 2 штатні одиниці
- Служба у справах дітей - 2 штатні одиниці

Рада громади

Вибори відповідно до оновленого Виборчого кодексу проходили за пропорційною системою з відкритими списками (територіальна громада налічує понад 10 тис. мешканців). ЦВК кандидатами від 9 партій зареєструвала 213 осіб. 25 жовтня 2020 р. було обрано 26 депутатів, які представляють такі політичні сили: “Слуга народу” - 7, “Рідний дім” - 6, “Наш край” - 5, “Радикальна Партія Олега Ляшка” - 4, “Опозиційна платформа – за життя” - 2, Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина” - 2. До складу ради увійшло 10 жінок та 16 чоловіків. Середній вік складає 51 роки. Наймолодшому з депутатів 33 роки, найстаршому - 69. У депутатському корпусі шість осіб є працівниками тепер вже колишньої районної ради, селищної ради та комунального підприємства, 2 особи займали посади голів щойно приєднаних сільських рад, по п'ятеро - освітян та працівників фермерських господарств та сільськогосподарських підприємств, троє представляють медичну галузь, по одній особі працює у сфері бізнесу, ветеринарної медицини та лісового господарства, одна особа є пенсіонером, одна - тимчасово не працює. На посаду секретаря селищної ради більшістю у 17 голосів було обрано Лілію Саприкіну, яка до цього очолювала знаний на Чернігівщині Сосницький навчально-реабілітаційний центр для дітей з вадами розвитку.

Новообрані депутати утворили чотири постійні комісії, а саме:

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- комісія з питань прав людини, законності депутатської діяльності, етики та регламенту, гуманітарних питань;
- комісія з питань бюджету фінансів, планування соціально-економічного розвитку, інвестицій та міжнародного співробітництва;
- комісія з питань земельних відносин, природокористування, планування територій, будівництва, архітектури, охорони пам'яток, історичного середовища та благоустрою;
- комісія з питань комунальної власності, житлово-комунального господарства, енергозбереження та транспорту.

Центр надання адміністративних послуг

Центр надання адміністративних послуг Сосницької селищної ради здійснює прийом громадян з надання послуг населенню Сосницької територіальної громади з питань: подачі необхідних документів для державної реєстрації речових прав на нерухоме майно; заповненню, подачі документів на субсидію та на різні види соціальних допомог; реєстрацію/зняття з реєстрації місця проживання; видача різних видів довідок; прийом заяв та документів від громадян; прийняття документів для надання витягів з державного земельного кадастру та нормативно - грошової оцінки земельних ділянок (загалом у затвердженому переліку 109 послуг). На офіційному сайті громади розміщені інформаційні картки найбільш популярних послуг.

ЦНАП розташований у капітально відремонтованому у 2020 році зручному, добре оснащеному приміщенні, у тому числі для відвідування з маленькими дітьми. У всіх старостатах працюють діловоди, які приймають у населення документи для вирішення адміністративних справ через ЦНАП. У даному структурному підрозділі передбачено 24 штатних одиниці.

Адміністративні проблеми

Адміністрація громади у новому форматі наразі ще створюється, її формування триває лише кілька місяців. Найважливішими проблемами є:

1. Фінанси. Основну частину доходу складають податки на доходи фізичних осіб, проте, кількість працюючих постійно зменшується. Громада шукає додаткові джерела доходу, в тому числі від оренди сільськогосподарських земель та через інтенсивну підтримку місцевого підприємництва;

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2. Складно, але вкрай необхідно мати постійний доступ до даних про громади (демографічні показники, землекористування та нерухомість);
3. Мережа навчальних закладів, не пристосована до демографічної (зменшення кількості дітей шкільного віку) та фінансової (недостатня освітня субсидія) ситуації. Існує нагальна потреба в оптимізації мережі, що, безумовно, викличе спротив громадськості. Це стосується і мережі закладів культури;
4. Відсутність просторового плану громади та окремих населених пунктів. Лише Сосниця має сучасний генеральний план;
5. Нестача професійних кадрів - наприклад, виконком шукає спеціаліста на посаду начальника відділу містобудування, архітектури та капітального будівництва.
6. Умови роботи та прийому відвідувачів у приміщенні сільської ради. Виконком знаходиться в будівлі колишньої районної адміністрації – вона вимагає капітального ремонту, у будівлі немає навіть внутрішніх туалетів.

Стосунки з районом.

Сосниця втратила статус районного центру у 2020 році. На даний час влада громади налагоджує співпрацю з керівництвом нового Корюківського району.

Суспільна оцінка діяльності місцевої влади.

Свідченням суспільної оцінки влади громади є вже третя перемога на виборах чинного голови - спочатку як голови, власне, Сосницької селищної ради, потім - як голови Сосницької ОТГ, складеної із 7 громад, і нарешті громади в її теперішньому вигляді у 2020 році.

Активних проявів незадоволення діями влади в громаді не спостерігається.

Проблеми і потреби самоврядної громади

Проблеми та потреби громади були в основному вкладені вище, а також детально описані в SWOT-аналізі, який був розроблений та перевірений за допомогою партисипативних методик. Нижче ми узагальнюємо основні проблеми.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Економіка та інфраструктура

Демографія. Громада - одна з найменш заселених територій України, і продовжує зменшуватися. На жаль, найбільш охоче громаду покидають молоді та креативніші люди. Якщо вони готові розпочати власну справу, шукають на те можливості радше поза громадою. Спільнота старішає, все більше коштів потрібно виділяти на організацію соціальної допомоги, і все менше надходжень від податків працюючих.

Вода. Основною проблемою інфраструктури, яка може вплинути на багато інших сфер економіки та якості життя, це питання водопостачання. Переважна більшість населених пунктів не має водогонів, існуючі водопроводи старі і потребують ремонтів, а отримання води з глибоководних родовищ вимагає термінових інвестицій. Там, де немає водопостачання, мешканці користуються колодязями, які часто споруджені з порушенням технічних правил та закону. Якість води в цих колодязях жахлива, а глобальне потепління та пов'язана з цим посуха значно погіршують ситуацію. Відсутність рішучих дій у цій сфері може стати ключовим бар'єром для розвитку громади.

Земля. Триває період невизначеності щодо власності та використання землі. Роками вже очікується відкриття ринку землі - практично ніхто не знає, як поводитимуться нинішні власники ділянок, хто купуватиме землю та якою буде структура землекористування після запуску процесу.

Кордон і війна. З 2014 року на сході України йде війна. Хоча це безпосередньо не впливає на територію громади, але ж звідси до кордону з Росією всього приблизно 100 км. Багато хто припускає, що ця невелика відстань стримує багатьох потенційних інвесторів.

Інфраструктура для підприємництва. Поганий стан доріг - це всеукраїнська ситуація. Тут є ще один фактор: у радіусі 50 км. немає жодного центру, в якому більше 50 тисяч. мешканців. Енергетична криза теж зачіпає всю Україну, місцеві жителі та підприємці скаржаться на нестабільне постачання електроенергії. І нарешті, Інтернет - важко думати про розвиток підприємництва без швидкої та доступної скрізь мережі.

Співпраця. Слабкий суспільний капітал породжує великі труднощі у налагодженні співпраці в економічній сфері. Складно заснувати кооперативи, побудувати ефективну та тривалу угоду виробників. Окремі приклади успішних домовленостей скоріше підтверджують загальну тенденцію.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Природне середовище

Фундаментальні екологічні проблеми виникають поза громадою. Зміна клімату, зниження рівня підземних вод, забруднення повітря, наслідки надмірного використання пластику - це відбувається повсюдно. Три перелічені нижче проблеми також не є унікальними, але явно є місцевим завданням.

Екологічна свідомість. Забруднені ліси та громадські місця, стихійні звалища, спалювання трави, надмірне використання хімічних речовин, небажання нести витрати на управління утвореними собою відходами, негерметичні вигрібні ями - це говорить само за себе. Необхідна широка просвітня діяльність, яка також безпосередньо стосується гострих проблем в громаді.

Відходи та стічні води. У більшості сіл не має жодної системи поводження з відходами. Сортування відходів та їх ретельна утилізація – це наче мрія про далеке майбутнє. Лише в Сосниці та Загребеллі налагоджено систематичний вивіз сміття на платній основі, в решті населених пунктів громади започатковано безкоштовний вивіз сміття раз на місяць. Немає очисних споруд, стічні води з вигрібних ям потрапляють прямо в ґрунт, що додатково негативно впливає на якість води. У цих питаннях громада знаходиться на самому початку шляху, який їй потрібно пройти. На щастя, світ у цій сфері прискорюється – не можна залишатися позаду.

Ліси та річка. Це багатство Сосницької громади, шанс для важливої економічної та соціальної діяльності. Річка Десна, яка уникнула штучного регулювання, до сьогодні зберегла можливість зміни свого русла, що, з одного боку, шанс для туризму та відпочинку, а з іншого боку, створює великі проблеми для жителів сусідніх сіл. В середньому Десна у деяких місцях пересуває свій берег на 1,7 м за рік. Загрозу становить і надмірне вживання хімічних препаратів у сільському господарстві та заорювання берегів. У лісах не бракує випадків безгосподарності на шкоду екосистемі.

Соціальний розвиток

Ключовим фактором соціального розвитку є демографічна криза та гнітюче низька густина населення.

Ринок праці. З одного боку, існує потреба робочих місць в традиційному розумінні, з іншого - випадки фіктивного або прихованого безробіття. Слабкий суспільний капітал (дефіцит довіри та небажання співпрацювати) спричиняє блокування використання інструментів, які могли б модернізувати виробництво та збільшити продажі місцевої продукції. Державні підприємства

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

ліквідовані, спробам розвивати існуючі чи створювати нові заважають політичні (війна) чи епідемічні події.

Освіта. Демографічна криза на цій сфері відбивається найсильніше. У великих школах, побудованих в іншу епоху, немає кого вчити ... Потрібно буде створити мережу навчальних закладів, адаптовану до демографічного та фінансового стану, та обладнати їх таким чином, щоб випускник школи у сільській місцевості сміливо міг конкурувати з випускником міської школи за якістю освіти.

Служба охорони здоров'я. Старіння суспільства, суперечлива стосовно сільських територій реформа у цій галузі, погане фінансування та нестача персоналу - ось основні проблеми служби охорони здоров'я. Серед них вирішальне значення має відсутність лікарів, готових працювати в малонаселеній сільській місцевості.

Міграції. Щоправда, є земляки, які, зробивши кар'єру у світі, не забувають про свою батьківщину, але відтік молодих та творчих людей може стати серйозною перешкодою у розвитку громади.

Інше

Фінанси. Існує ризик, що громада, побудована таким чином, з такою кількістю власних повноважень та фінансовою системою, яка зараз діє для органів місцевого самоврядування, може завжди залишатися дефіцитною. Значна частина власних доходів до бюджету надходить від податку з фізичних осіб, зайнятих у бюджетній сфері, їх кількість вочевидь буде зменшуватися. Розвиток підприємств, що забезпечують зайнятість, зупинився або слабшає. Великий відсоток мешканців становлять люди, які живуть за рахунок своїх невеликих земельних ділянок та сезонних робіт - податки з них не надходять до бюджету громади. Велика частина території громади має величезні потреби в інфраструктурі, натомість дохід від цих територій дуже низький.

Місцевий потенціал.

Економічний потенціал

Громада має ресурси для сільського та лісового господарства і її майбутнє буде будуватися на цьому потенціалі. Проте мешканці наголошують, що наразі виробництво тут має сировинний характер, потрібно інвестувати в переробку, як сільськогосподарського, так і лісгосподарського виробництва. Також є шанс на інший тип виробництва: існує відома в Україні швейна фабрика білизни "Еліта",

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

тривають зусилля щодо запуску виробництва в металообробній промисловості (ILS Industry – виготовлення складського обладнання).

Ліс, річка та культура (О. Довженко) - це також можливість розвивати туристичну діяльність, поєднуючи активний відпочинок на відкритому повітрі та культурну анімацію. Перші спроби (кінофестиваль "Капелюш" у 2018 та 2019 роках з конкурсом аматорських фільмів "Кіно Крок") налаштовують оптимістично. Хоча на даний момент відсутня туристична інфраструктура, є шанс побудувати її на базі колишнього дитячого санаторію з джерелом мінеральної води на березі річки Убідь.

Потенціал мешканців

Молода, енергійна та сучасна команда, яка керує громадою, є очевидним позитивним ресурсом. Той факт, що вони можуть мислити нестандартно та ефективно діяти, підтверджується створенням об'єднаної громади, встановленням іноземних контактів та впровадженням інноваційних рішень (наприклад, громадський велосипед, мобільна команда соціальної допомоги).

Сильне та численне освітянське середовище. Реконструкція шкільної мережі неминуче призведе до скорочення зайнятості в школах. Важливо не втратити цей потенціал і розумно використовувати ресурси. Не менш важливо в межах компетенції громади так впливати на школи (також на ті, які не підпорядковуються громаді), щоб вони добре готували до викликів місцевого розвитку.

Великий потенціал ідентичності, місцевої самобутності - особливо це стосується двох музеїв. Групи ентузіастів згуртовані навколо них, вже спромоглися організувати фестивалі, а пов'язані з ними місцеві художники, (наприклад, скульптор Анатолій Семенцов), можуть бути ще одним магнітом, що приваблює туристів.

Велика кількість сільгоспвиробників, які обробляють невеликі земельні ділянки. Їх традиційний (деякі кажуть архаїчний) спосіб ведення сільського господарства та виробництва харчових продуктів може стати хорошою відправною точкою для агротуризму та тематичних господарств.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Згуртована спільнота села Чорнотичі (дитячий садок, збір сміття, ініціативи рибалок), асоціація "Роса", молочарська спілка "Волинківська" - це хороші відправні точки та моделі для інтеграції спільноту усієї громади та ініціатив для побудови суспільного капіталу.

Екологічний потенціал

Звивисті та жваві, нерегульовані річки Десна, Убідь та Сейм, великі лісові масиви та пов'язані з ними природні заповідники (ботанічні, лісові та гідрологічні) дають можливість міркувати про різні форми туризму та відпочинку.

В околицях немає великих міських центрів чи промислової діяльності, яка шкодить природі.

Інші потенціали

У Сосниці, на річці Убідь, серед лісів розташований комплекс споруд, який колись був дитячим санаторієм. Раніше тут організовували дитячі та юнацькі табори. У 2021 році санаторій переданий у власність громади.